MIHNEA
MIHALACHE – FIASTRU
EXPRES

EXPRES

MIHNEA MIHALACHE-FIASTRU (n. 1982) a absolvit psihologia, iar în prezent trăiește și lucrează în București. A lucrat în presă din ianuarie 2002 până în 2011, iar în perioada 2012–2016 a publicat eseuri pe mai multe site-uri și în diverse publicații culturale. În vara anului 2015, a inițiat proiectul de antropologie video *Ștrăndoot*, care s-a concretizat într-un eseu video de 45 de minute despre ștrandurile din București, din perioada interbelică și până în prezent, proiectat în mai multe spații culturale și în galerii de artă.

În perioada august 2015 – iulie 2016, a creat serialul web de docu-fiction *Șușanele*, concretizat în opt episoade, ale căror premiere lunare au avut loc în instituții culturale, galerii de artă și cinematografe. În noiembrie 2018, a lansat volumul *Tehnologia Expunerii Universale*, în care a scris despre magazinele universale din Bucureștiul de la sfârșitul anilor '80, văzute din perspectiva unui copil care suferă de un sindrom obsesional nediagnosticat.

MIHNEA

MIHALACHE — FIASTRU

EXPRES

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MIHALACHE FIASTRU, MIHNEA
Expres / Mihnea Mihalache-Fiastru; - București : Curtea Veche Publishing, 2019
ISBN 978-606-44-0220-2

821.135.1

Redactor: Andreea-Cătălina Drăghici
Corector: Elena Tătaru
Tehnoredactor: Irinel Niculae
Design copertă: Otilia Mihalache-Fiastru

CURTEA VECHE PUBLISHING
str. Aurel Vlaicu nr. 35, București, 020091
redacție: 0744 55 47 63
distribuție: 021 260 22 87, 021 222 25 36, 0744 36 97 21
fax: 021 223 16 88
redactie@curteaveche.ro
comenzi@curteaveche.ro
www.curteaveche.ro

© Curtea Veche Publishing, 2019
pentru prezenta ediție

ISBN 978-606-44-0220-2

CNI
CORESI
Tipărit la C.N.I. „CORESI" S.A.

8 IANUARIE 1999

Iarna e întuneric beznă de la 16:30 până dimineața, la 7:30. După ce orașul a fost abandonat de comuniști în 1989, nu s-a mai îngrijit nimeni de nopțile lui. Luminile de pe stâlpii din beton s-au ars una câte una. Înainte, copiii se dădeau noaptea cu săniile prin parcurile întunecoase, în timp ce părinții lor stăteau baricadați în case. Luminile de la intrări și de pe scările blocurilor s-au ars și ele. Mașini proaste și vechi umplu parcările din jurul blocurilor, iar fiecare șofer din oraș se așteaptă ca a doua zi, când se va trezi, să nu-i mai pornească mașina. Sau să nu o mai găsească. Unii se apără de hoți cu alarme chinezești și antifurturi care leagă volanele de pedalele de ambreiaj. Prostii. Pe la 22:00–23:00, copiii dau foc ultimelor petarde. Apoi îngheață tot. Din gheretele de tablă, câteva neoane pâlpâie non-stop. Vânzătorii au adormit și ei în lumea lor lipsită de speranță. Motoarele mașinilor de gunoi, care trec din când în când, sunt singurele care țin orașul viu până în zori.

Pachetul de Wrigley's alunecă vreo 20 de secunde pe bordul lung și lucios până ajunge în dreapta și cade pe lângă aerul condiționat, printre picioarele lui Rățoi:

– Ia uite, mă, a căzut și guma, băga-mi-aș pula-n tine, șoferule! glumește Rățoi și se apleacă după pachetul de gumă, din care

mai scoate o lamă, o dezvelește încet, mușcă jumătate, cealaltă jumătate o înfășoară atent și o pune la loc în pachetul pe care îl aruncă din nou pe bord, de unde începe iar să alunece.

– Ai bani la tine, mă? îl întreabă pe Șevciuc, dar ăsta era deja transpirat și nervos la volan.

– Pentru ce, mă? îi răspunde.

– Păi, dacă ne iau bulangiii ăștia și n-apucăm să facem treaba.

– Am 1700–1800 de dolari și cred că mai am și vreo 300–400 de mărci în buzunar, aici, la spate. Ia mâna stângă de pe volan și încearcă să ajungă la buzunarul de la spate, dar renunță de frică să nu-i scape volanul și îl reapucă cu ambele mâini.

E 2:10, iar Rățoi și Șevciuc aleargă cu un 750i negru, cu număr de corp diplomatic, pe care l-au furat de la Ambasada Vietnamului. 220 km/h prin față, pe la Obor. Mașina a fost în vizită oficială, că nici nu au apucat să dea jos steguțele de pe ea. Rățoi a văzut-o mai demult și de-atunci a plănuit s-o ia. Le-a dat niște bani fetelor de peste drum de Ambasada Vietnamului ca să-l sune în seara când intră mașina în curte, să vină s-o ia dacă n-o bagă pe poartă. L-a luat cu el pe Șevciuc, unul dintre cei mai buni șoferi din oraș, și vor să-l facă pe Murtaza, un traficant arab, să-i ia banii și drogurile, iar mașina s-o dea mai departe la țigani, să-i șteargă șasiul și să facă ce-or vrea cu ea. Vreo 30 de mii, 40 de mii de dolari i-ar intra lui Rățoi dacă toată treaba ar merge bine.

După ei s-au luat patru Vento de la circulație, care se țin în linie dreaptă și au și girofaruri. Șevciuc trebuie să-i bage pe niște străduțe sau să îi facă pe viraje ca să scape de ei.

Frica lui Rățoi e că dacă îi ajunge poliția din urmă, îi blochează și îi duce la secție, pierde banii, și pe arab, și mașina. Ta-su lu' Rățoi a fost secretar de stat la Interne și știe multă lume, și din România, și de pe lângă noi, însă mereu s-a ferit de apariții publice. Într-o vreme se spunea despre Rățoi prin oraș că scoate oameni de la pușcărie pentru o sută de dolari. Dacă ajunge la poliție, o să stea acolo câteva ore, iar Șevciuc cam o zi, până îl scoate și pe el.

– Bă, caută și dă și mie pastilele din geacă, îi spune Șevciuc, dar Rățoi aproape că vorbește peste el.

– Dă-i pe linia de tramvai, bagă-i printre stâlpi! Ce pastile?

Se apleacă peste spătarul scaunului său din față și cotrobăie prin geaca lui Șevciuc de pe scaunul din spate până găsește un flacon. Rămâne cu ochii pe luneta mașinii:

– Bă, ăștia vin după noi, mă, bagă tare, băga-mi-aș pula-n familia lor!

– Ai găsit pastilele?

Rățoi se întoarce pe scaunul din față și se uită pe ambele părți ale flaconului:

– Ce pastile-s astea, mă?

– Xanax, unele noi și bune, mă ajută mult, mă liniștesc, dorm bine, nu mă mai gândesc. Dă-mi două!

– Păi, și pentru ce le iei?

– Ca să mă liniștesc, să gândesc bine, să nu mă mai gândesc la rele. Acuma, de exemplu, vreau să intru cu mașina într-un stâlp!

Șevciuc trage brusc de volan, ia curba la 90 de grade și intră pe linia de tramvai, printre stâlpii de alimentare cu curent electric dintre sensurile de circulație ale tramvaielor. Reduce viteza la 180 km/h și face slalom printre stâlpii poziționați la 50 de metri unul de celălalt.

– Dă, mă, mai repede pastilele că intru în stâlp, să moară familia mea!

Rățoi râde, scoate două pastile din flacon și i le întinde. Șevciuc lasă capul pe spate și le înghite.

– Iau viteză și în capăt sting luminile și intrăm sub pod, în parcare la fabrica de pâine.

Șevciuc vine dintr-o familie modestă, mama lui nu a mai muncit după Revoluție, iar taică-su e depanator de televizoare. Singurul lui avantaj în lumea asta a fost că a stat mereu în centru, cu familia repartizată de comuniști într-o jumătate de casă veche. Șevciuc, Marius e prenumele lui, dar toată lumea îi zice

după numele de familie, s-a înscris pe vremea lui Ceaușescu la câteva școli din centru, unde a cunoscut băieți care aveau părinți apropiați puterii și care s-au transformat în oameni de afaceri, politicieni și personaje influente după căderea comunismului. Șevciuc și-a dorit dintotdeauna să fie ca ei, nu-și dădea seama că așa ceva era practic imposibil, chiar dacă băieții din oraș țineau la el și îl respectau. Dar până la un punct. De la un moment încolo, Șevciuc devenea doar un obiect de ajutor pentru ei. Ca Rățoi, nu e că nu ar vrea să-l scoată pe Șevciuc de la secție, dacă ar ajunge acolo, sau să-l ajute să obțină o sentință bună pentru el, dar dacă situația s-ar complica, să afle tatăl lui Rățoi despre prietenia lui cu Șevciuc sau să fie nevoie să apeleze la alte persoane, Rățoi ar renunța imediat la Șevciuc, căruia nu i-ar mai rămâne decât să se descurce singur, în libertate sau la pușcărie. Șevciuc a fost mutat disciplinar în două licee, în a noua și a zecea, și în cele din urmă a fost exmatriculat definitiv și a renunțat la școală. Când era mic stătea cu taică-su în curte și repara Lada galbenă pe care o aveau, iar de pe la 12 ani a început s-o și fure, seara, când taică-su dormea sau bea acasă. Mulți băieți au învățat să conducă de la Șevciuc și el a fost complice la primele furturi de mașini ale părinților copiilor de nomenclaturiști și ale altora din anturajul lor. La începutul anilor '90, Șevciuc condusese de la Lada la Ferrari, Lincoln și Pontiac și în '95–'96 era cel mai tare șofer din gașca hoților de mașini de lux, pe care le vindeau ulterior țiganilor, care erau mult mai expuși. Mulți dintre băieții din gașcă furau mașini de plăcere, pentru renume și experiență. La fel ca Rățoi, nu avea nevoie de bani, fura mașini doar pentru că îi plăcea să facă bani, așa cum fusese învățat acasă, că cel mai important lucru e să câștigi. Nu era și cazul lui Șevciuc, însă, care era hoț și voia să se ridice prin asta. El a fost dintotdeauna un băiat lipsit de șarm, disperat să aibă lucruri. Acum are 21 de ani. E un bărbat solid, pentru că a făcut rugbi în copilărie, blond, cu ochi albaștri și cărare pe mijloc, ca un salvamar din seriale.

E 2:25 și mai sunt vreo două minute până la pod. Mașinile de poliție au rămas destul de în spate, la vreo 400 de metri, iar una dintre ele a făcut pană într-o groapă din piatra cubică:

– Stinge luminile, strigă Rățoi.

Șevciuc iese de pe linia de tramvai, stinge luminile, apasă accelerația în linie dreaptă, intră în a cincea. La 235 km/h ridică piciorul de pe accelerație și se duce maxim dreapta, să încerce să iasă de pe drumul principal fără să apese frâna, ca să nu fie văzută mașina, să creadă poliția că a luat-o pe pod sau pe sub pod. Ies de pe drumul principal, apasă frâna pentru că sunt în unghi și nu se văd stopurile, intră în curtea fabricii de pâine și opresc între două camioane. Se uită printre cabina și remorca unei mașini să vadă ce face poliția.

Murtaza a terminat Construcții în '91 și tot cam de atunci, după Revoluție, s-a luat să știe lume prin oraș. A început să vândă hașiș și heroină în căminele de studenți din Regie și Grozăvești. Mulți au murit atunci, în '90–'91–'92, de la marfa adusă de Murtaza, despre care se spunea că era cea mai tare heroină din București. Majoritatea erau la început, nimeni nu prea știa atunci cât să tragă și cum. Murtaza le mai explica cum să facă, dar unii nu-l ascultau sau nu înțelegeau. Iar la spital nu știau ce să le facă, dacă ajungeau cu supradoză. S-a aflat repede de el și a început să le vândă și consumatorilor vechi, care trăgeau de pe vremea lui Ceaușescu. Arabii aduceau de mult heroină în România, dar pe timpul comuniștilor era un grup restrâns, select și secret de drogați. Cum au tras de la Murtaza, au lăsat alte surse și l-au luat pe lângă ei. Până să împlinească 20 de ani avea zeci de mii de dolari rulați în marfă și a început să-și ia vânzători care să dea heroină pentru el. Pe vremea aia nu apăruseră bilele, Murtaza dădea la plic. Vindea niște plicuri mari, avea aproape juma' de gram unu'. Era imposibil dacă trăgeai pentru prima dată și băgai tot plicul la seringă să nu faci supradoză, la cât de tare și de multă marfă dădea într-o doză. În R2, R3, se vindea numai marfa lui Murtaza, era 30 000 de lei

plicul și putea să facă praf patru oameni. A ajuns în România în 1986, taică-su era aici de prin '80, inginer constructor. Murtaza e iranian, dar de fiecare dată când se îmbăta sau era tras începea să spună că el e persan, că vine din Persia. Taică-su se droga de 25 de ani și prin el ajunsese în combinație cu niște turci care băgau marfa în țară prin vama de zarzavaturi de la Voluntari. Avea mulți bani cash pentru că vindea droguri și așa a cunoscut o grămadă de băieți de prin oraș care aveau acasă o situație mult mai bună decât a lui, dar care nu aveau niciodată foarte mulți bani cash. Murtaza făcea cinste la toată lumea, și astfel își apropia oamenii și din când în când împrumuta bani. Așa i-a cunoscut pe Rățoi, pe Șevciuc și pe mulți alții. Cine rămânea fără bani și avea nevoie urgent de două, cinci, zece mii de dolari lua de la Murtaza în loc să ia de la țigani, că Murtaza nu punea camătă, dar nici nu dădea decât la oameni foarte apropiați sau pe care voia să-i agațe cu un interes. A reușit ca până prin '96 să iasă complet de pe piața locală a drogurilor, a lăsat loc altor arabi care au început să-și ia vânzători țigani de prin cartiere. Așa a început să apară heroina și prin Crângași, Ferentari, Dristor, cu puțini vânzători, la început. Murtaza s-a făcut traficant internațional, dar el, personal, nu a ieșit niciodată din România pentru că îi era frică, îi coordona pe alții în timp ce, uneori, mai transporta marfă prin țară. Lua marfă și de la turci, și de la bulgari, cu 8 000 de dolari/kg și se dădea în Olanda cu 25 000 de dolari/kg. Murtaza nu a reușit, cu adevărat, să pătrundă în lumea bună locală. Era cunoscut, dar băieții nu îl respectau. Era șmecher și știa lume, dar nu era ca ei. Și pentru că relațiile erau așezate astfel, lui Rățoi i-a venit ideea să-l prindă pe Murtaza cu mașina și să-i ia drogurile pe care se lăuda că le va avea cu el în seara asta.

Sunetul sirenelor poliției se pierde pe măsură ce mașinile coboară podul și se îndreaptă către ieșirea nordică a orașului. E din nou întuneric beznă, undeva foarte departe, pe sub pod, se văd câteva lumini aprinse într-un hotel nou. Liniștea taie ca gerul de afară și frigul se simte și mai tare în pustietatea unde au oprit:

– Dă, mă, drumu' la motor! spune Rățoi, dar Șevciuc e deja cu mâna pe cheie.

Rățoi scoate din buzunarul stâng, de la piept, două trabucuri Puro și îi întinde unul lui Șevciuc:

– Așa, mă, hai să-i luăm marfa lu' ăsta, băga-mi-aș pula-n morții lui!

Rățoi rupe cu dinții capul trabucului și îl scuipă pe geam.

– N-ai luat, mă, și tu un cutter?! îl ironizează Șevciuc, care, cu trabucul în gură, întoarce mașina cu farurile oprite pe sub pod și îi dă înainte către Ambasada Chinei.

– De unde-l luăm p-ăsta? întreabă Șevciuc.

– Mergi înainte că apare el, ia-o pe la Televiziune!

– Păi, cum, mă, nu știi unde e?! Dacă nu vine?!

– Hai, mă, mergi, dă-te-n pula mea! îi răspunde Rățoi cu capul într-o parte și aplecat pe geam ca să audă sirenele.

Ultima dată a nins pe la jumătatea lui decembrie, dar a fost atât de frig de atunci, încât au mai rămas movile de zăpadă netopită pe marginile drumurilor, pe la intrări în parcuri sau în colțuri de intersecție. Sunt mormane de zăpadă neagră, de la noroi și de la țevile de eșapament. Din loc în loc mai vezi câte o Dacie, un Espero sau un Cielo parcate între mici delușoare de zăpadă, mașini care nu au fost deszăpezite de la ultima ninsoare. Afară e un miros rece care îți lipește nările și îți dă senzația că ești într-un oraș mult mai proaspăt și mai curat decât vezi în jurul tău. Dacă ai închide ochii, ai putea să te bucuri că te-ai teleportat. Noaptea, pe piatra cubică s-a așezat un strat de mâzgă care o face să lucească în lumina galbenă a semafoarelor care au trecut pe intermitent. Probabil că mașina e greu de controlat la o viteză prea mare. Rățoi și Șevciuc merg cu luminile stinse, cu vreo 60 km/h. Intersecția din fața lor e traversată cu viteză de un Mercedes argintiu CLK 320.

– Uite-l, mă, băga-mi-aș pula-n mă-sa, ia-te după el! zice Rățoi.

E 2:57.

Șevciuc aprinde luminile, apasă accelerația, ia curba în intersecție, cu frâna de mână trasă, și lasă mașina de două tone să alunece pe mâzga de pe piatra cubică până intră pe drum în linie dreaptă.

– Dă-i acuma, bagă-l în stâlp!

Șevciuc ajunge în spatele lui Murtaza la 160 km/h și traversează următoarea intersecție unul după celălalt.

– Bagă flash-uri! spune Rățoi, care se întinde iar în spate, printre scaune, și scoate din buzunarul hainei de piele Versace o stație de emisie-recepție Kenwood, veche.

– Ia-o pe lângă el, continuă Rățoi în timp ce deschide geamul, iar Șevciuc virează stânga ca să-l depășească pe Murtaza.

Rățoi își pune o cagulă și iese pe geam cu stația în mână mișcându-și brațul în sus și în jos:

– Trage pe dreapta! îi spune lui Murtaza și Șevciuc trece cu mașina în fața lui și frânează brusc, iar Murtaza se hotărăște să oprească.

– Hai pe el! zice Rățoi și scoate din buzunar un pistol Carpați argintiu. Șevciuc își pune și el cagula și se dă jos din mașină, iar din buzunarul de la spate ia o pereche de cătușe.

– Dă-te jos, băga-mi-aș pula-n familia ta! strigă Rățoi cu pistolul îndreptat către șofer.

Mașinile sunt oprite la o distanță de vreo 15 metri una de cealaltă, în fața liceului.

– Între ochi te iau, fii atent ce zic! continuă Rățoi și se apropie de mașina lui Murtaza, care coboară cu portofelul în mână.

Șevciuc îl lovește peste portofel, care pică, și amândoi îl iau de brațe și îl lipesc de portiera deschisă. Rățoi intră în mașină și deschide portbagajul, în timp ce Șevciuc îi leagă mâinile la spate cu cătușele. Se duce în spate și în portbagaj găsește o geantă de voiaj cu Assos. O desface și înăuntru găsește mai multe pachete înfășurate cu mult scotch. Rățoi închide fermoarul și duce geanta la ei în mașină, pe bancheta din spate. Se întoarce, îl ia de brațe pe Murtaza, care abia acum începe să strige după ajutor cât îl țin

puterile, dar Șevciuc îl ia de gât, îi dă câțiva pumni, apoi îl strânge de gât cât să nu mai poată țipa și îl bagă în portbagaj. Trântesc capacul portbagajului și fug la mașină. Închid ușile și demarează cu luminile stinse. Dispar în întuneric.

Câteva zeci de secunde mai târziu nu se mai aude nici motorul care aleargă în continuare prin oraș. În fața liceului e un Mercedes oprit de-a curmezișul primei benzi, cu luminile aprinse pe faza lungă și portiera de la șofer deschisă, care se bălăngăne după cum se agită Murtaza în portbagaj.

E 3:22.

La câțiva metri, pe asfalt, portofelul a rămas deschis.

23 IULIE 2001

Gigi a' lu' Marga s-a trezit la 6:10. E a patra noapte în care doarme în noul apartament de la etajul 8 din Vitan, pe strada Răcari, în spatele fostei fabrici de parfumuri Miraj. A plecat de la soacră-sa, de la parter, din blocul de lângă, și s-a mutat cu nevastă-sa într-un bloc cumva în diagonală față de al soacră-sii. Între Răcari și intersecția de la Râmnicu Vâlcea, blocurile comuniste sunt înghesuite ca niște turnuri care fac ca ușile de la intrări să se deschidă greu.

Într-un an, de când vinde, Marga a ajuns cel mai cunoscut dealer de marfă din București. A început să vândă pentru soacră-sa, Marga baba, pe vremea când stătea la ea. Dădea marfă, în scara blocului, uneori el, alteori baba. Prima dată a dat baba, singură, apoi l-a pus și pe el. Așa a început Marga să vândă marfă și prin vara lui 2000 era deja cunoscut, iar prin toamna lui 2000 ajunsese faimos în București. Dacă te duceai la marfă la Marga era aproape imposibil să nu te întâlnești acolo cu alt trăgător pe care-l știai. De multe ori, lumea pleca combinată de la el din scara blocului, ca să tragă împreună, că aveau mai multă marfă. Sau ca să o vândă mai departe sau să-și tragă țeapă unii altora. De exemplu, unul putea să-i zică altuia, cu care se întâlnea la marfă, să se combine și să-și fiarbă marfa împreună în seringă, cu gândul să-i

fure marfa, să ajungă într-o scară de bloc și să dispară cu tot cu marfa ăluilalt. De-asta la marfă cel mai bine e să nu te combini cu nimeni. Te duci, iei marfa ta și pleci. Vii cu un taxi sau cu o mașină, te urci imediat în ea și pleci. Sau tragi la dealer în casă, dacă-ți dă voie.

Marga nu băga drogați în casă.

Și nici nu-i lăsa să tragă la el în scară sau pe aproape. Normal, nu putea omul să fie chiar așa de pe față, deși toată lumea și toți vecinii știau că la Marga se vinde marfă. Mai puțin ăia mai bătrâni, care oricum nu înțelegeau ce se întâmpla pe acolo și care îi admirau pe babă și pe Gigi, că vorbeau frumos cu ei și îi invitau la petreceri când mai aduceau câte un cort printre blocuri și mai chemau niște maneliști să cânte – Adrian, Vijelie sau care mai era. Gigi a zis de mult ori că mulți maneliști erau clienții lui și că erau terminați toți.

Acum, cine știe, o fi fost adevărat, n-o fi fost.

Până în iarna lui 2000, mulți drogați, când ziceau „Marga", se refereau la Gigi. Ajunsese să se confunde cu șeful rețelei, pentru că el vindea cel mai mult. Însă, de fapt, la momentul ăla, baba era șefa, baba era Marga. Soacră-sa.

E drept că multă lume trăgea. Toți copiii de pe la blocurile anilor '90 și-au terminat adolescența cu heroină. Unii mai bogați, alții mai săraci, cert e că marfa era *mainstream*. Aproape toată lumea trăgea, trăsese sau încercase. Unii trăgeau mai mult, alții mai puțin, unii erau dependenți, alții nu, dar foarte mulți oameni erau conectați cu marfa. Luai un taxi, dacă șoferul era mai tânăr, 20–30 de ani, și îi spuneai să te ducă la Marga, erau șanse mari să știe adresa. Sau să tragă și el. Mulți șoferi de taxi, mai ales tineri, erau drogați. Și ăia mai bătrâni știau de marfă, doar că majoritatea nu trăgeau. Dar știau unde să te ducă și pe unde se vinde. Trăgea care cum, la țigară, la folie sau la seringă. Unii mai trăgeau și pe nas, dar foarte rar, heroina nu merge trasă pe nas, că e lipicioasă de la anhidrida acetică și rămâne în nas, nu se absoarbe ca lumea.

Un timp, Gigi a reușit să-i țină departe pe țepari de scara lui de bloc de la babă, unde vindea. O scară de bloc cu câteva trepte cu mozaic comunist la intrare, cu pereții zugrăviți cu verde, spălăcit de timp și praf, și cu vopseaua crăpată pe ici-colo, și cu două rame împletite din beton pe pereții de la intrare, în care fuseseră pictate două scene de vânătoare.

Pe Marga l-a făcut celebru faptul că avea marfă tot timpul, oricât de multă, și că era mereu cineva disponibil să vândă. Baba vindea dimineața. Dacă veneai la 7 dimineața o găseai în bucătărie, fuma sau gătea. Avea doar 42 de ani, dar era cunoscută drept „baba". Iarna era zăpadă în curtea din fața ferestrei până la jumătatea peretului, iar geamul era aburit de la căldura din casă și de la gătit. Bucătăria apartamentului de la parter, în care stătea baba cu Gigi și cu fetele ei, era lungă și îngustă, avea aragaz, o masă și un frigider și între pereții paraleli făcuse o pârghie pentru întins rufele pe care avea tot timpul haine și cearșafuri la uscat. Dacă te duceai la marfă dimineața, abia vedeai de aburii din bucătărie dacă era cineva înăuntru sau nu. Te prindeai când întindea brațul și îți făcea semn să intri în scara blocului, unde ieșea ea și îți dădea marfa. O bilă, două, cinci, oricâte voiai. Marga avea mereu. Apoi, de pe la 10:00–11:00 începea să vândă Gigi. Până seara, când se culca. Uneori îl găseai și pe la 1:00, chiar 2:00 în scară. Stătea toată ziua acolo și vindea marfă.

Cu o astfel de ambiție, ar fi putut face orice.

Chiar și așa, dacă aveai ghinionul să te duci după marfă în alea 15–20 de minute în care nici Gigi, nici baba nu vindeau, aveai toate șansele să dai peste un țepar care să spună că vinde pentru Marga și să iei de la el o bilă cu humă sau piper, mâncare de animale pisată sau alte prafuri maronii. Nici el și nici baba nu puteau să te ferească de toți țeparii. Până în primăvară avea, deja, vânzători cărora le dădea un număr de bile dimineața și de la care primeau banii când era gata. În spate, la fabrica de parfumuri Miraj de pe șoseaua Mihai Bravu, se formase un târg de heroină

în toată regula, condus de Marga. Îi depășise pe toți vânzătorii din zonă, și pe Gogu, și pe Buță și pe Buflea, și pe baba din Moară, și pe alții de la piață de la Bobocica. Cu toate astea, la câți consumatori de heroină erau, niciun vânzător nu avea nimic de pierdut, nici de câștigat. Copii care și-au văzut părinții amețiți de tranziție și pe tații lor cum beau în bucătării și în noile cârciumi de cartiere, barăci cu jocuri electronice și alcool ieftin, s-au aruncat toți în heroină. O bilă costa, în majoritatea cazurilor, 100 000 de lei, o apă plată, 4 000–4 500 de lei, un pachet de Viceroy, 16 000, kilometrul de taxi, între 3 900 și 5 000 de lei. O seringă de insulină, 1 500 de lei și astea erau sumele pe care drogații le învârteau toată ziua. Poliția era complet depășită de ceea ce se întâmpla pe străzile din București, iar până în vara lui 2001 puteai să te plimbi pe la traficanți ca la un talcioc și să alegi marfa pe care o voiai. A fost perioada cu cea mai bună marfă din București, heroină curată, tare și ieftină.

De jur împrejurul blocului lui Marga era plin de alți vânzători, unii țepari, alții care vindeau marfă pe bune și care încercau să-și ia clienți de la Marga. Toată lumea voia să câștige de pe urma industriei pe care ei o construiseră pe strada Răcari. Gigi și baba și-au luat și mai mulți vânzători și atunci confuzia a crescut și mai mult. Zona devenise un centru în care toată lumea zicea că vindea pentru Marga.

A venit vara lui 2001, una foarte călduroasă și sufocantă. Gigi și-a cumpărat un apartament în blocul de lângă, unde s-a mutat cu nevastă-sa, fiica babei. Tot atunci, Gigi s-a certat cu Marga pe bani și pe influență, hotărând să vândă de unul singur, și astfel s-a despărțit de babă, care a rămas cu vânzătorii de la scara ei. Clienții se duc care cum, nu se mai știe, dar e bine că acum sunt doi dealeri, unul lângă celălalt, amândoi de încredere și amândoi cu marfă tot timpul.

Are 27 de ani, dar arată mai bătrân. Se îmbracă ca la începutul anilor '90, cu pantaloni de stofă la dungă, pantofi și tricouri. Îi place

să mănânce, de-aia și dă petreceri în spatele blocului, cu grătare și mâncare multă. Știm că s-a trezit la 6:10 pentru că atunci s-a raportat o lumină aprinsă în apartamentul 94 de la etajul al optulea.

E supraponderal, are în jur de 1,80 înălțime și când nu poartă pantaloni de stofă și tricouri, iese în jurul blocului în trening, cu hanorac, uneori are glugă. Nu vorbește tare, vânzătorii urcă rareori la el în apartament. E pasionat de telefoane mobile, pe care le schimbă foarte des, cumpărate, posibil, de la consumatori sau obținute în urma trocului cu heroină. A fost văzut cu modele scumpe de telefoane, Motorola Startac, Ericsson T etc.

Pentru că în România lucrul sub acoperire nu este, încă, reglementat legal, rechizitoriul se bazează pe denunțuri, martori și declarații. Majoritatea sunt consumatori de droguri surprinși în flagrant, care au fost scutiți de trimiterea în judecată pentru consum, infracțiune pedepsită cu închisoare de la unu la trei ani. La acestea se adaugă probe ambientale și video, obținute în urma acțiunii de filaj, desfășurată în principal din sediul poștei și din autoturismele break sau de tip camionetă ale instituției.

Acțiunile se vor dovedi inutile, dacă Gigi nu este surprins în flagrant, cu dozele de heroină asupra sa, traficul nu este dovedit. Astăzi, dimineață, se încearcă o nouă metodă de reținere. Până în prezent, Gigi Marga s-a dovedit a fi un infractor extrem de abil în ce privește evitarea arestării. Din declarațiile martorilor știm că este foarte posibil să aibă informatori în tot cartierul și chiar din interiorul poliției care îl avertizează de fiecare dată când trupele speciale intră în cartier. Se cunosc câțiva vânzători de ziare din zona Bobocica–Răcari care au contact frecvent cu Gigi Marga, precum și câțiva vecini și persoane necunoscute cu care a avut convorbiri telefonice în care îl avertizau cu privire la observarea unor vehicule necunoscute în zonă, posibil ale poliției.

Astfel a reușit să evite reținerea planificată în urmă cu două luni, atunci când au fost săltați traficanții cunoscuți sub numele de Gogu' a' lu' Pineru și Buflea, vecinul lui Gigi Marga.

Modul prin care Gigi Marga „face" marfa, adică porționarea heroinei în doze pe care ulterior le împarte vânzătorilor, este necunoscut. Dozele sunt decupate din pungi de plastic de culoare albă, în formă de cerc, pe care se pune heroină, se strânge și se lipește prin ardere. Sunt cunoscute pe piață sub denumirea de „bile". Prețul unei bile este de 100 000 de lei. E posibil să fie cumpărate gata făcute. Se bănuiește că Gigi Marga ar fi unul dintre principalii furnizori ai unuia dintre cei trei mari traficanți de droguri din București, care are legături în Bulgaria și Turcia.

Din declarațiile martorilor, știm că Gigi Marga împarte dimineața marfa vânzătorilor, marfă pe care o ține ascunsă în diferite locuri din afara apartamentului său. Martorii au susținut că obișnuia să le îngroape în curtea unui bloc vecin, să le ascundă în subsoluri sau pe cabina liftului din alte scări de bloc.

Scara lui Gigi Marga este supravegheată non-stop de 36 de ore. Știm că, în acest moment, în apartamentul său se află doar el și soția. Nicio doză de heroină nu a intrat sau ieșit de la el până acum. Se așteaptă ca în această dimineață o operațiune de trafic să se desfășoare în apropiere, în apartament, sau în scara blocului, sau undeva în zonă.

Se știe că toți consumatorii care iau de la Marga sunt instruiți să bage bila în gură și, în cazul unei reținere ulterioare să o înghită și să nu recunoască nimic. În acest sens, poliția a luat măsuri de administrare de purgative, precum și consumul forțat de apă cu sare de lămâie, pentru a le provoca vărsături suspecților. Majoritatea dintre cei reținuți au decis să colaboreze și se află în rechizitoriu. De aceea, orice persoană care are un contact, oricât de minor, cu Gigi Marga va fi reținută.

La 6:43, în fața scării a oprit un taxi care aparținea firmei Prof Taxi, număr de telefon 9422, indicativ 74. Din acesta a coborât un bărbat de aproximativ 33–35 de ani, încălțat cu papuci și ciorapi, pantaloni de pijama și un halat bej, de spital. Posibil fugit de la secția de dezintoxicare de la Spitalul Obregia. Acesta a încercat

să pătrundă în scara blocului, a forțat ușa de la intrare, dar nu a reușit să o deschidă. A strigat tare, din fața scării:

– Gigiiiii! Bă, Gigiiii, băăăăă! Gigiii, mi-e rău, să moară familia mea!

Nu a primit niciun răspuns. A așteptat până la 6:51, s-a urcat în taxi și a ieșit către strada Râmnicu Vâlcea.

La 7:25, a oprit în fața scării un Oltcit alb, cu număr de înmatriculare B – 17 – MDM. Din dreapta șoferului a coborât un tânăr scund, posibil minor. S-a dus la scara lui Gigi și a încercat să intre. Nu a găsit pe nimeni, s-a întors la mașină și și-a continuat drumul către Răcari. Autoturismul a fost oprit la intersecția Mihai Bravu cu Vitan.

Între 5:20 și 8:00, din scara blocului au intrat și au ieșit opt vecini, verificați. În urma cercetărilor nu s-a dovedit că ar avea vreo legătură cu traficul de droguri și cu clanul Marga.

Între 6:00 și 6:15, în parcarea din spatele poștei au oprit patru dube Renault inscripționate cu Romtelecom. Din ele au coborât pretinși șoferi ai poștei, în realitate ofițeri ai DGCCOA.

Informația este că în această dimineață Gigi Marga se va întâlni cu dealerii săi pentru a încasa banii din droguri și pentru a le distribui marfă.

Toate dispozitivele sunt pregătite să acționeze. Este ora 8:23. Gigi Marga iese din scara blocului său din Aleea Florin Ciungan. E singur, nu pare să dețină ceva asupra lui. E încălțat cu papuci de plajă, șort Adidas albastru și un hanorac alb, cu gluga pe cap.

Niciunul dintre dealerii lui nu a fost văzut până acum.

Se duce până în fața blocului, la soacra Marga, se întoarce în parcarea de la blocul lui. Din Răcari intră un taxi care aparține firmei Rodell, indicativ 66. În dreapta șoferului e un bărbat, iar pe bancheta din spate un altul. Persoanele sunt necunoscute.

– Pregătiți-vă să acționați! se aude în stație.

Gigi Marga dă din mâini și îi face semn taximetristului să nu oprească.

– Dă-i drumu', bă, de aici! Taxiul îl ocolește și se îndreaptă către strada Râmnicu Vâlcea.

– Rămâneți pe poziție! se aude stația.

În taxi erau, probabil, clienți. E 8:27.

Gigi Marga scoate telefonul din buzunar și cu mâna cealaltă, dreapta, își acoperă gura. Din când în când o lasă jos și gesticulează. Se deplasează în stânga și în dreapta pe trotuarul din parcare. Distanța până la suspect e de aproximativ 100 de metri.

– Pregătiți-vă să acționați! se aude din nou.

Din strada Răcari intră un taxi Cristaxi, indicativ 146. Pe scaunul din față, în dreapta șoferului, e un bărbat înalt, pare sub 20 de ani. Taxiul se oprește în fața lui Gigi Marga, care îi face șoferului aceleași semne disperate să nu oprească mașina.

Dar ea se oprește, se deschide ușa, tânărul dă să coboare.

– Fiți pe poziție! se aude în stație.

Gigi Marga îi face semn cu mâna bărbatului din fața lui să se îndepărteze. Bărbatul insistă să se apropie, Gigi se dă un pas în spate și îi face semn să se îndepărteze. Bărbatul pare să îi mai spună ceva.

Neinteligibil.

– E poliție, în pula mea, e poliție! strigă tare Gigi Marga. E poliție peste tot, uite-i în spatele tău! Pleacă-n morții mă-tii de aici! Continuă să strige.

Bărbatul se urcă imediat în taxi, iar șoferul începe să facă manevra de întoarcere.

Gigi Marga se întoarce cu spatele și intră în scara blocului.

2 SEPTEMBRIE 2003

În 2003, Audi TT nu mai era, deja, prea tare. BMW a venit atunci cu un design nou și *coupe*-urile au ajuns să fie cele mai mișto pentru tineri. În același an a apărut Motorola V70.

Tot cam atunci, lumea de pe stradă începuse, cât de cât, să mai scoată capul din sărăcie și din negura anilor '90. Teama generală mai scăzuse. Heroina se scumpise de aproape doi ani și era proastă. I se spunea deja „dava". Înainte de criza de heroină din 2001, când încă se găsea cea mai bună și mai curată marfă la noi în oraș, „dava" se zicea mărfii proaste. Marfă proastă era heroina care avea prea multă anhidridă acetică sau era înnoită prea tare cu tot felul de alte chestii și arăta aproape ca o pastă brună. Te lua tare la început, când îți băgai, dar te lăsa imediat și iar te lua răul, adică sevrajul. După criza din octombrie 2001 nu s-a mai găsit marfă bună, fosta dava a ajuns să fie vândută pe post de marfă scumpă. Bila ajunsese 250 000 de lei, 300 000 de lei, 500 000 de lei. Dar tot proastă era. Lumea începuse să se mai lase în 2003. Nu mai era așa puzderie de drogați ca în 2000–2001 și se vindea mai ferit, dar tot erau mulți. Autobuzele au început să fie schimbate pe toate liniile, iar Ikarus-urile vechi să fie înlocuite cu DAF-uri la mâna a doua sau Romcar-uri noi. Transporturile în comun erau, încă, foarte pline. Dacia 1300 dispăruse deja de pe străzi. Peste tot vedeai

1400 și Nova. Mallul Vitan se învechise, iar în Unirii începuseră să vină magazinele mari care i-au falimentat pe micii comercianți din aripa Călărași, care și-au abandonat spațiile și au început să se care. Casetele audio dispăruseră aproape de tot, le mai găseai doar prin târguri sau piețele mari, Obor sau Big. În locul lor au apărut CD-uri și CD-uri cu MP3-uri. Casetele și CD-urile pe care le mai găseai erau, majoritatea, cu manele. Erau anii în care Nicolae Guță cunoștea un fel de ascensiune. Cea mai neagră perioadă a manelelor. Încă mai mergeau casetele și CD-urile făcute de băieți, cu coperțile printate, pentru că internetul era, deocamdată, o oarecare exclusivitate care nu ajunsese în casele rămășițelor și actualei clase muncitoare. Nu aveai „țeavă", adică bandă de net suficient de puternică încât să poți să descarci muzică multă și filme, așa că cine avea făcea bani din asta. Oricum, la început, cei mai puțin educați nici nu se pricepeau să descarce, ba chiar mulți încă nu știau să deschidă un desktop, asta dacă aveau unul.

Nu mai erau jocuri de noroc pe stradă, decât în târguri și aglomerări, și nici valutiști, decât dacă știai unde să mergi. Mă lăsasem de marfă de aproape doi ani și eram angajat *full time* la *Hustler*. Nu câștigam prea mult, dar nici nu sufeream după bani. Fumam Kent 100's. Țigările de contrabandă începuseră să dispară, apăruse timbrul pe tutun. British American Tobacco, JTI și Phillip Morris erau în ofensiva prin care au „înghițit" toate brandurile mici sau mai puțin puternice, de la John Player Special la Rothmans. Țigările începuseră să fie de căcat încă de atunci.

Aveam 21 de ani.

Mă dusesem să mă angajez la sfârșitul lui 2001, la o lună după ce mă lăsasem de marfă. Îmi căutam un loc de muncă, oricare, dar nu credeam că cineva mă va lua în serios sau că mă va plăti. La *Hustler*, fiind la început, când m-am dus în decembrie, mi-au zis: „Scrie și tu ceva și vino după sărbători să vedem!"

Aveam 19 ani.

După sărbători mi-au spus: „Cred că putem să facem ceva cu tine, rămâi!"

Eram un fel de om bun la toate, reporter, corectam texte, primeam CD-uri, căutam poze, luam interviuri, mai traduceam, stăteam de vorbă cu tot felul de oameni care ajungeau prin redacție. De multe ori veneau femei de toate vârstele care voiau să le fotografiem, să facem pictoriale cu ele. *Hustler* era o revistă de pornografie sub licență. Nu era ca *Playboy* sau *Penthouse*, cu nuduri și vrăjeală.

Era porno.

Hardcore.

Larry Flynt avea un om în Europa, un grec, care se ocupa de *Hustler* peste tot pe continent și care printa toate edițiile lunare în România. Pentru că era pornografie și pentru că știa ce vinde, Larry Flynt lăsase liber conținutul articolelor, dar nu aproba și nici nu bugeta producția locală de ședințe foto. Era normal, cumva, fiind vorba de pornografie. Ar fi fost foarte greu ca edițiile locale să poată să facă pictorial hardcore la calitatea *Hustler* US. Chiar dacă am fi avut aparatură, studiouri și producție, nu am fi avut modele. În 2001 nu aveam niciun star porno local. Nici videochat nu se făcea. Sexualitatea fusese destul de băgată sub preș, cu excepția evenimentelor de la Sexy Club și a Campionatului Mondial al Muii de pe plaja Costinești, despre care nu s-a vorbit niciodată nimic.

Nimerisem într-un mediu care mi se părea interesant, dar în care nu aveam așa un mare interes cum ar fi avut mulți alți băieți. N-am fost niciodată un consumator avid de pornografie și nici nu am avut vreun interes deosebit pentru sex. Însă eram curios de lumea asta și de felul în care ea urma să se formeze. Nu bănuiam atunci că ceea ce avea să se petreacă în anii ăia, până prin 2010, avea să fie toată istoria pornografiei locale.

Credeam că era abia la început.

Pornografia nu se mutase cu totul pe internet. Erau reviste și se făceau producții video/DVD. Hustler Videos ne trimitea cam la

două–trei luni niște cutii mari cu ultimele filme lansate. Le făceam cadou, erau un fel de carte de vizită. Am văzut sute, poate chiar mii de oameni, în perioada aia, care voiau să devină staruri porno. În câteva luni am învățat stilul românesc. Cele mai nepotrivite persoane voiau să devină vedete XXX. Știam, deja, înainte să-i văd, cum și unde vor rata în a arăta ca un star porno. Românii, femei sau bărbați care și-ar fi căutat un loc în industria XXX dacă am fi avut așa ceva, erau de toate vârstele, de la 18 ani la 50, chiar 60. Ne-am trezit și cu minore în redacție, care voiau să joace în filme pentru adulți. Situațiile erau complicate, dar cu timpul am învățat să trecem prin ele. Majoritatea erau tineri care ar fi făcut asta pentru că aveau nevoie de bani și de ajutor. Iar noi nu le puteam oferi nici una, nici alta, dar ei veneau la noi plini de speranțe. Trebuia să le explicăm ce se întâmplă în așa fel încât să nu-i rănim.

Am încercat de nenumărate ori să le sugerez că, la acel moment, în România, pornografia nu era un drum. Că cel mai probabil nici nu urma să fie în anii următori. Poate că unele dintre persoanele care au venit la noi în redacție au urmat calea prostituției. Sau poate că nu, cine știe. Erau oameni în care ar fi trebuit investit major. Care nu aveau absolut nimic în comun cu starurile pe care le vedeau prin reviste. Credeau că era suficient că erau disponibili și doritori.

Singurii bani adevărați pe care un prestator de servicii sexuale i-a câștigat vreodată în România au fost făcuți de videochatiști. Și nici nu trebuia să atingă pe nimeni. Altfel, strict din dans la bară, masaj sau show-uri nu s-a câștigat niciodată mare lucru. Dacă voiai să faci bani, ar fi trebuit să mergi până la capăt, și până la capăt însemna un singur lucru: prostituție. Restul erau doar etapele preliminare, mijloacele prin care acești oameni se vindeau.

Noi nu produceam conținut pornografic, doar scriam articole pe care le vindeam la pachet cu pictorialele din SUA. Unii ne spuneau că eram gunoaie, că noi nu eram jurnaliști.

În 2002, un băiat din Satu Mare a venit la București. Raul. Avea 29 de ani și își făcuse o firmă ungurească, parcă. Era o

franciză mai mult sau mai puțin pe bune, nu știu, cam ca a noastră, *Hustler*. Raul avea Floyd Agency. Floyd Agency era o casă de producție XXX cunoscută în Europa de Est. Făcea ce a făcut mereu Europa de Est în pornografie, a produs material masiv pentru Occident, care, într-un fel ciudat, se tria de la sine și astfel o parte dintre actori ajungeau foarte faimoși în Occident și SUA. Cehia producea cel mai mult, apoi Ungaria, Slovacia, Polonia. Raul lucrase mult prin Ungaria. Acolo, domeniul crescuse foarte mult. În 2002, atunci când în România apăreau primele tentative și lumea ardea *Hustler* în piața Lahovari, în Ungaria se organizau, deja, evenimente mari, în aer liber, cu scene de sex explicit pe malul Dunării. Raul s-a întors încrezător în România, cu gândul că o să înceapă aici o industrie.

A venit cu numele după el, „Floyd Agency", și și-a făcut un birou, undeva, pe Maria Rosetti, la parterul unul bloc interbelic. L-a adus și pe un prieten de-ai lui pe care îl știa de pe la filmări și cu care lucrase, Titus. Raul a debutat ca regizor de producții XXX cu filmul *P Stars*, pe care l-a filmat într-o vilă din Pipera. A făcut un casting național mare și l-a pus pe Titus în rolul principal. Unde o fi făcut el acest mare casting, nu știu, că nu s-a auzit deloc de el. Nici de ceilalți din film nu auzise nimeni niciodată. Mugur era un băiat de prin Moldova care, cumva, ajunsese alături de Raul. Au rămas împreună până târziu, au plecat amândoi în SUA, unde Raul a ajuns mare producător, iar Mugur a fost mereu alături de el, ca asistent, actor și fin. Asta era prin 2011 când am vorbit ultima dată cu Mugur. În *P Stars* a mai debutat una din Timișoara, care a filmat împreună că bărbată-su de atunci. Mai târziu, fata asta a ajuns regina sexului anal, Sandra Romain. Cert e că Raul a venit în București cu acest grup gata format cu care voia să înceapă pornografia în România.

I-a ieșit, într-un fel.

Raul era un băiat destul de înalt, pe la 1,85, musculos, ca băieții lucrați la sală, posibil pe ceva steroizi, cu părul castaniu deschis,

ras pe părți, pe care îl dădea cu gel sau spumă și și-l aranja în partea de sus în țepi. Avea un lanț gros și lung, din argint, și o brățară. Nu mai știu dacă avea și verighetă sau nu. Arăta ca un om bun la toate în pornografie, ceea ce și fusese, și de atunci înainte voia să fie doar regizor. Arăta, categoric, ca un om venit din altă parte.

Nu mi-a plăcut deloc. Era arogant, închis și venise aici cu un fel de camarilă pornografică. A apărut mult în presă cu *P Stars*, a dat multe interviuri și au fost publicate reportaje de pe platourile de filmare. Parcă am avut și noi un coleg care a fost acolo, trebuie să fi avut.

Mă rog, ăsta era un om care voia și nu voia să aibă treabă cu presa. Din punctul nostru de vedere, era bine că aveam și noi subiect local. Raul venise cu atitudinea că el va institui pornografia în România. Ceea ce nu era adevărat. Nici *Hustler*, nici Raul nu inventau pornografia. Cât despre noi, continuam să vindem, și cu Raul, și fără Raul, tot salariile alea le luam, deci tot aia ar fi fost, chit că făcea el *P Stars* sau că nu-l făcea. Cu toate acestea, părea că e într-o luptă pentru supremație.

Apartamentul de pe Maria Rosetti era plin de actori și colaboratori. Acolo era și un fel de studio. Erau anii în care erau pe val pereții și tavanurile din rigips pe diferite niveluri, vopsite în toate culorile, dar mai ales portocaliu și albastru. Așa era și studioul lui Raul prin care mișunau tot felul de oameni semiîmbrăcați și unde avea și niște pitbulli. Undeva, într-o cameră separată, avea un birou cu un desktop. Era singurul birou din apartament. Acolo lucra el.

Cine știe cu ce socoteli și planuri o fi venit Raul la București, cert e că nu s-au întâmplat sau, mă rog, lucrurile nu au fost așa cum credea el că vor fi. În scurt timp a mai filmat ceva local, a apărut și *P Stars 2*, a descoperit-o pe Ginger Devil, o actriță română a cărei carieră s-a terminat destul de rapid și a rămas doar locală. Nu a mai avut succesul pe care l-a avut cu *P Stars*, cine știe din ce motive, poate din cauza acelei aroganțe. Dar Raul făcea bine

ce făcea, dovadă stă faptul că a plecat din țară și a ajuns în SUA, unde a devenit un producător XXX de mare succes, cu multe premii AVN* câștigate.

Pentru *Hustler*, Raul a fost subiect vreo două luni.

După aceea, ne-am văzut în continuare de treabă, primeam pictorialele de la Larry Flynt și căutam curiozități pentru subiectele locale.

A mai trecut un an.

În septembrie 2003, la începutul lunii, stăteam în birou și citeam scrisorile care veneau la redacție. Povești sexuale trimise de cititori. Primeam sute de astfel de scrisori pe lună. Majoritatea erau scrise de femei care voiau să-și povestească aventurile sau de puștoaice care voiau să-și împărtășească fanteziile. Stăteam la unul dintre birouri, lângă un Macintosh vechi pe care rula un sistem 9. Era o zi foarte luminoasă și atunci m-am uitat la calendar și am aflat că era 2 septembrie și că, deja, lumina era diferită față de cea de vară. Încă era cald și Bulevardul Unirii era mai luminos decât oricând în timpul anului.

Mădălina, secretara, mi-a spus că mă caută un domn, Zoltan. I-am spus să îmi dea legătura și atunci am vorbit prima dată cu Zoli.

Mi-a spus că e un producător de filme porno și că ar vrea să avem o colaborare. La început mi s-a părut că discuția cu el nu a avut niciun sens, mai ales că nu puteam produce materiale XXX locale. Apoi mi-am dat seama că poate am putea colabora editorial. Venise din Cluj și mă suna de la un telefon public.

Era ceva tare ciudat.

Încă din 2003 devenise ciudat să mai folosească cineva telefoanele publice. Nu mai auzisem de ani buni pe cineva care să sune

---

* Premiul AVN este un premiu care se acordă anual în Las Vegas celor mai reușite videoclipuri sau filme erotice. AVN este o abreviere pentru Adult Video News. (*N. red.*)

de pe un public. Zoli avea cartelă, însă, pe care o tot reînnoia. 20 000 lei, parcă.

Mi-a zis că ar putea trece pe la redacție chiar în ziua aia și i-am spus să vină cât mai repede, că nu aveam de gând să mai stau mult. M-am bucurat că aveam și altceva de făcut decât să citesc scrisori porno.

Zoli era un bărbat spân, ras pe cap cu lama, fără urme de barbă, mustață sau sprâncene. Era și el înalt, tot pe la 1,85, dar rotund la corp și la figură și cu o strungăreață mare. Vorbea rar și foarte clar. Mi-a zis că vine din Cluj, că e prieten cu Titus și cu Raul și că vrea să înceapă producția locală. La fel ca Raul, Zoli lucrase prin Ungaria și voia să prindă noul val gonzo de pe internet. În 2003, doar MILF Hunter confirmase bine pe zona asta, dar fusese suficient cât să inspire producători din toată lumea și să se înțeleagă că aceea urma să devină principala direcție în pornografia video. Spre deosebire de Raul, era evident că Zoli nu lucrase niciodată ca actor în producții XXX. Părea mult mai tânăr decât i-ai fi dat. Când ne-am cunoscut m-am gândit că trebuia să fi avut vreo 30 de ani.

Șapte ani mai târziu, după un Eros Show, când stăteam de vorbă doar ca să ne mai odihnim, am aflat că avea 54 de ani și un copil de-o seamă cu mine.

S-a creat instant o legătură, mi-am dat seama de atunci, de când am stat de vorbă în redacție, că Zoli se gândea la lucruri noi în domeniu, pe care le anticipam și eu. Am petrecut vreo două ore împreună, mi-a povestit despre ce urma să facă el și eu i-am povestit despre ce făceam noi. I-am arătat câteva scrisori de care am râs în hohote. Cel mai mult am râs la poza unui deținut de la Rahova care se fotografiase cu pula sculată, pe care desenase un om. Cu capul în loc de capul pulii, gură, ochi, nas și corp de-a lungul pulii.

Normal, lucrurile în porno nu au mers așa cum am discutat noi atunci și cum ne imaginam că va fi. Spre deosebire de majoritatea

trendurilor pe care le-am putut copia fără mari probleme, pornografia n-am putut s-o imităm. Cumva am ratat în a crea o piață pentru adulți în România, deși cerere a fost dintotdeauna. Mulți ani după ce ne-am cunoscut, Zoli a încercat multe formule diferite pentru a face porno local. Spre 2010, era singurul care mai activa în domeniu și încă mai încerca să dezvolte producția locală.

Am vorbit mereu și l-am sprijinit întotdeauna în ce a vrut să facă.

Nu a reușit.

16 SEPTEMBRIE 1989

Școala numărul 12 are un singur nivel. Un parter lung cu săli de clasă pe stânga și pe dreapta. E clădirea veche a școlii, una mai nouă s-a construit de curând în cartierul recent, Aviației. Clădirea veche a rămas pentru clasele mici, I–IV. Cartierul a fost construit pentru angajații celor două aeroporturi, Băneasa și Otopeni. Un complex de blocuri, mai degrabă, între Școala 12, stația de metrou, cum treci pe lângă cimitirul ostașilor sovietici și podul de la Pipera, la fabrica de pâine. Pe-o parte a cartierului erau grădinile și terenurile din Pipera, iar pe partea cealaltă, către lacul Herăstrău, în spatele Ambasadei Chinei, erau multe case sărăcăcioase, grădini și terenuri virane, iar pe cele mai multe dintre ele stăteau membrii familiei Răgălie, un neam numeros, cu mulți copii, cai, căruțe și tot felul de animale schiloade și nemâncate care mișunau pe maidanul de pe malul Herăstrăului. Peste drum se ridicaseră blocuri frumoase cu patru etaje, în care stăteau familiile celor care lucrau la aeroporturi, piloți, mecanici de avioane, supraveghetori, însoțitori de zbor, controlori de trafic.

Cartierul arăta ca o microsocietate de câteva blocuri și străzi. Avea o stație de metrou, Aurel Vlaicu, penultima stație de metrou a celui de-al doilea tronson din oraș, care face legătura între IMGB și Pipera, două stații de autobuz, o florărie, o tutungerie, un magazin de

pâine, o alimentară, un aprozar, un magazin cu rame și oglinzi, un magazin de mobilă și o cofetărie, chiar în intersecția de la Școala 12. O cofetărie cu o terasă imensă, pe colț, cu umbreluțe pe care scria Pepsi. Poate că aici e cea mai frumoasă cofetărie din București.

Aviației e unul dintre cele mai liniștite cartiere din oraș și cel mai retras. Copiii se joacă printre blocuri, în construcțiile neterminate, de unde își iau țevi din care își fac cornete, sârme din care înnoadă crăcane, și în clădirile în construcție prin care se ascund și unde se joacă leapșa. Aici se întâlnesc cu copiii care vin din Pipera și cu cei de vizavi de-ai lui Răgălie și așa populația din Aviației e puțin mai diversă și nu se limitează la cei care au avut șansa să li se dea un apartament în blocurile noi. Majoritatea, totuși, e formată din cei privilegiați. Copiii care primesc pachete și cadouri pe care părinții lor le aduc din străinătate. E cartierul în care mai toată lumea are un aparat video PAL/SECAM/MESECAM cu casete, haine din străinătate, lămpi cu jocuri luminoase, dulciuri și tot felul de tehnologii pe care nu le găsești în Republica Socialistă România. Mulți dintre angajații aeroporturilor „fac" China și Asia cel mai des, dar și alte țări. Piloții și personalul aeroporturilor sunt privilegiați de sistem. La rândul lor, copiii lor sunt privilegiați și la fel și profesorii de la Școala 12.

Mai puțin norocoși și adunați din diferite cartiere din București, profesorii și învățătorii de la Școala 12 au șansa la o gură de aer occidental prin elevii lor, care le fac cadouri despre care ei doar au auzit sau au citit prin reviste. De sărbători, de sfârșit de an sau de început de an școlar. Deși pusă la curent cu ce se întâmplă, Securitatea ocolește, de multe ori, cartierul Aviației și Școala 12. Alteori nu, vin în control la ședințele cu părinții și dacă dirigintele sau învățătorul nu este colaborator, atunci i se confiscă obiectele primite de la părinți. Marianei de Geografie i-a fost confiscată o veioză multicoloră adusă din China, iar învățătoarei Doina i s-a luat odată un șal adus din Japonia. Copiii și părinții lor sunt eroii acestei școli. La celălalt capăt sunt antieroii, copiii săraci,

corigenții, nu repetenți, pentru că în comunism profesorii nu au dreptul să lase repetenți. Copiii ai căror părinți nu au bani să-i îmbrace frumos la școală, care nu-i spală pentru că le lipsesc utilitățile, copiii care sunt mai tot timpul bolnavi, care au păduchi și care miros urât. Sunt copiii care vin din partea lui Răgălie și sunt adunați de prin Pipera, fără prea mari șanse la școală, și care adesea sunt umiliți de profesori și învățători. Singurul răspuns pe care îl știu, pe care au învățat să-l dea societății a fost acela de a-i domina pe copiii de vârsta lor, pe ăia din cartier care provin din familii mult mai înstărite. Acești copii mai săraci se protejează unii pe ceilalți și în fața adulților sunt tot timpul uniți. Când e ședință cu părinții sau când profesorii le spun copiilor din familia Răgălie să vină cu părinții la școală, se adună tot neamul. Douăzeci sau chiar mai mulți intră în clădirea mică a școlii de vizavi de Ambasada Chinei. De cele mai multe ori începe un mare scandal în care părinții Răgălie se roagă de profesori și se jură până când copiilor lor li se dă câștig de cauză. Familia extinsă Răgălie are atât de mulți copii, încât mulți dintre ei nici nu au fost înscriși la școală. Chiar și așa, profesorii de la Școala 12 îi știu pentru că vin la joacă prin fața școlii sau după frații lor:

– Ce faci, mă, iar ai venit pe aici? se aud profesorii cum îi iau la întrebări.

– Cum te cheamă pe tine? continuă.

– Răgălie, răspunde.

– Cum, mă, și tu tot Răgălie ești? Răgălie și mai cum?

În absența adulților, însă, copiii lui Răgălie pot teroriza tot cartierul. Cei mai mulți dintre adulții din cartier au copii sau nepoți la Școala 12, iar profesorii sunt și ei de-ai cartierului. Școala are o curte mare cu flori înalte, crini și trandafiri, un dud și un nuc cu coroana bogată în curtea din față, care are la stradă un gard din beton. În recreații și în pauzele dintre ore, profesorii stau la pălăvrăgeală în curte, fumează și beau cafele, se salută și stau de vorbă cu toți trecătorii care ajung pe trotuarul din fața școlii.

Așa începe anul școlar 1989–1990, într-o zi de vineri, 15 septembrie 1989. Toți profesorii și învățătorii au fost la școală, îmbrăcați care mai de care cu ce-au avut mai bun, la fel și copiii, care au venit cu uniformele călcate și pantofii lustruiți, cu ghiozdanele în spate și cu flori pentru profesoarele lor. Micii Răgălie strângeau toți câte un buchet de garoafe în mâini, aveau uniformele mai scămoșate, tocite, și pantofii la fel, cine știe câți frați le mai purtaseră înaintea lor. Învățătorii și profesorii purtau ochelari fumurii cu lentilele mari, bărbații erau îmbrăcați la costum, iar doamnele își asortaseră fardul cu cerceii și culorile pantofilor. Toamna lui 1989 pare că va fi foarte călduroasă, cu temperaturi de peste 25 de grade.

Sâmbătă, 16 septembrie, toată lumea e la școală, deși orarul nu a fost stabilit, nici măcar cel provizoriu. De obicei, sâmbăta nu se țin mai mult de trei, patru ore la fiecare clasă. Doina, învățătoarea de la clasa a II-a B are niște pantofi albi, din piele, cu găurele foarte mici și cu vârful decupat, o fustă neagră cu trandafiri roșii și un tricou negru din catifea, peste care îi atârnă niște mărgele din coral primite cu ocazia zilei de 1 Martie, anul trecut. E tunsă scurt, cu părul mai lung în partea de sus și vopsită blond, în mai multe nuanțe. Poartă niște ochelari de soare mari și rotunzi și la ora 9:15 iese în curtea școlii să fumeze o țigară. E foarte cald și se așază pe un scaun din lemn scos din cancelarie, la umbra nucului din curtea școlii. Din partea dreaptă, dinspre cartier, recunoaște un bărbat pe la 40 de ani, nu foarte înalt, cu fața suptă și ochii mari, deschiși la culoare și foarte agili, care își poartă părul pe spate, dat cu briantină, apă cu bere, fixativ sau orice i-o fi căzut la îndemână. Are o constituție foarte fibroasă și gură mare, o persoană despre care poți spune imediat că nu are o situație materială deosebită, dar nici nu pare că îl interesează asta foarte tare, neîngrijit, dar cumva atent la cum se prezintă și pe care nu ai știi dacă să-l desconsideri sau să te temi de el.

– Băi, Dane, ce faci, mă, nu te-am mai văzut de când am luat vacanță! Tu ne-ai lipsit cel mai tare! îi strigă Doina din curtea școlii.

Dan o recunoaște și îi zâmbește ușor cu gura lui mare, lăsând și i se vadă pe sub buze dinții rari și strungăreața. E îmbrăcat cu un maiou cu găurele și niște jeanși denim foarte strâmți și tociți pe picioare și încălțat cu niște șlapi, iar la mâna stângă are un ceas mare cu afișaj electronic. Tot în stânga are o plasă din material, iar cu dreapta ține pe umăr două undițe din trestie.

– Săru' mâna, Doinița, uite, mă duc la pește, să vă aduc și vouă să duceți acasă!

– Ce pește să-mi aduci, mă, nu vreau niciun pește!

– Hai, mă, duci și tu acasă, la ăla micu', ai un băiat de-o seamă cu fii-mea, parcă?!

– Da. Unde te duci la pește? Tot timpul numai la pește mergi, de când te cunosc.

– Aici, pe Bordei, iei la juma' de kil, e cât palma! laudă Dan peștii din lacul Bordei, care e la vreo 200 de metri de școală. Doinița, știi ce te rog eu frumos...?

– Ia zi! îi răspunde Doina întrerupându-l, mai ales că știa ce voia.

– Poți să-mi dai și mie două țigări, te rog frumos, să am și eu la pește?

Doina se apropie de gard, trage din pachetul necartonat de Kent două țigări și întinde mâna peste gard.

– Ia uite, Kent, ai început bine! îi spune Dan râzând, sugerând, mai în glumă, mai în serios, că ar fi primit țigările cadou de la elevi. Ne vedem la prânz, Doinița, mulțumesc mult!

– Pa, mă, Dane, succes la pește! îi răspunde, ironic, Doina.

– Ăla e Dan? întreabă, încet, Larisa, din pragul școlii și cu țigara încă neaprinsă.

– Dan, da, se duce la pește, îi răspunde Doina cu aceeași ironie.

Larisa e o profesoară de biologie care stă în blocul Eva de pe Magheru și care are cunoștințe într-o filieră prin care se aduc din Rusia treninguri imprimate cu o spumă groasă pe care le vinde la cunoscuți. Găsești la ea toate culorile, treninguri din bumbac, dar

cele mai frumoase sunt cele turcoaz. Larisa e singura profesoară din Școala 12 care are tot felul de relații și cunoștințe prin oraș. Chiar și așa, e o fire deschisă și colegii ei nu se tem să i se confeseze.

– N-am auzit de bine despre Dan ăsta, să nu-i dai prea mult nas! o sfătuiește Larisa și își aprinde țigara BT.

– Eh, da' mai dă-l dracu' de bețiv, ce treabă am eu cu el?! îi spune Doina cu ochii la stradă.

– E bețiv?! se miră Larisa.

– Păi, toată ziua se duce la pește și vine de acolo cu limba împleticită în gură. Pe la 12:00 se întoarce, să-l vezi!

– Țuică bea! le întrerupe Cornel, profesorul de sport, un bărbat mai în vârstă, pe la 50 de ani, îmbrăcat mereu într-un trening bleumarin cu roșu, din material supraelastic, și cu vipușcă albă la pantaloni, care a ieșit la plimbare în curtea școlii, trecând pe lângă profesoarele care stăteau la fumat, pe scaune, sub nuc.

– Țuică bea, Cornele? întreabă Doina.

– Țuică, domne! Mi-a zis un cetățean cu care m-am întâlnit într-o zi aici, pe stradă, că doarme pe câmp, în spate, pe lac, la Floreasca, povestește Cornel.

– În cort, unde doarme? îl întreabă Doina.

– Dracu' să-l ia, cică pe câmp acolo, beat, e beat tot timpul! În cort sau sub cer liber, nu știu, spune Cornel.

– Ei, poftim! Mare Țî-e grădina, Doamne! se miră Doina.

– Nu, nu, nu cred! intervine Larisa pe același ton.

– E dracu' gol, Dan ăsta, am mai auzit de el, cică face tot felul de nenorociri, se bate, se... Cu Nicu Ceaușescu, cică l-a bătut și pe Nicu Ceaușescu, că ar fi nebun, că e cu Securitatea, că a răsturnat mașina Aro a miliției. Nu se știe, să vă feriți de el! spune Larisa cu mâna întinsă în scrumiera de cristal, ciobită, în care își stinge țigările.

Profesorii au strâns câte un braț de flori și în a doua zi de școală. Copiii au ieșit într-un strigăt de bucurie, îmbrățișați și cu ghiozdanele aruncate în toate direcțiile și au fugit care încotro,

unii către parc, alții către spatele blocurilor, alții spre case. Aveau frunțile și părul transpirate de la căldura de afară și de la uniformele din poliester pe care le purtau. Parcă și curtea școlii s-a mai răcorit și în locul vacarmului copiilor au rămas niște glasuri joase și hohotele stridente ale profesorilor, care au scos toate scaunele din cancelarie și s-au adunat în jurul nucului ca să stea la povești, așteptând să li se termine programul.

O oră mai târziu, dinspre lac, se vede cum se apropie mergând pe trotuar Dan, pare ceva mai obosit decât la dus.

– Tovarășa Doinița, hai să-ți dau peștele! strigă el cu o voce stâlcită, pare un pic distrat și toată lumea din curtea școlii se gândește că sigur s-a îmbătat.

– Nu vreau, mă, Dane, niciun pește, unde să mă car acum cu peștele după mine?! îi răspunde Doina.

– Vino să iei doi, pe alese! îi spune Dan când ajunge în fața porții de la intrarea în curtea școlii, deschizând plasa de material.

– Ia să vedem, mă, ce pește ai! Doina se gândește să facă în așa fel încât să scape mai repede de Dan din poarta școlii și singura soluție pare aceea de a-i accepta peștele.

– Ia-i tu pe care-i vrei! întinde Dan plasa încă o dată și, când se apropie, Doina face un pas înapoi.

– Dane, da' ce-ai băut, mă, la ora asta?

– Am băut niște țuică! îi răspunde și scoate din buzunarul stâng de la spate o pungă transparentă în care bagă doi pești încă vii. Doinița, eu vreau să-ți spun ție ceva, că tu mereu ai fost om cu mine și mi-ai dat și țigări, și bani, și de mâncare, când ne-am întâlnit, și eu prin felul meu de-a fi nu uit astea, mă înțelegi, și vreau să-ți spun eu ție asta, spune Dan încercând să înghesuie peștii în punga de plastic prea mică.

– Ia zi, mă, Dane, zi mai repede că am țigara aprinsă acolo!

– Mai ai o țigară și pentru mine? Te rog eu frumos, Doinița!

Doina scoate din buzunarul fustei pachetul de Kent din care trage o țigară și i-o întinde lui Dan. El ia țigara, o aprinde și continuă.

– Doinița, tu ai oameni de încredere? La care să te duci tu cu copilu', în caz că se întâmplă ceva, dacă ai probleme sau dacă se întâmplă ceva? La prieteni, sau la părinții tăi, sau să pleci din oraș, dacă e să fie ceva aici?

– Ce să se întâmple, mă, Dane? îl întreabă ea amuzată.

– O să se întâmple lucruri mari, Doinița! îi răspunde Dan și rămâne cu privirea ațintită către intersecția de la cofetărie.

– Bă, Dane, tu ai băut cam mult din țuica aia, ai mai băut și aseară?

– Am băut, și aseară, și acum, da' n-am băut mult. Tu auzi ce-ți spun eu aici?! O să se întâmple lucruri mari cu noi și cu țara asta și o să-ți aduci aminte de ce ți-am spus eu, că o să mai auzi de mine. Să nu uiți ce ți-am zis, că numai la oameni ca tine, de valoare, le-am spus. Nu mai e mult și o să vezi, acum vine, până la sfârșitul anului.

– N-o să uit, mă, Dane, dar tu te simți bine, ai nevoie de ceva? Îți aduc niște apă?

– Nu-mi trebuie mie apă, ruginesc, dracu'! îi răspunde el și îi întinde punga cu peștii pe care a reușit să-i îngrămădească după câteva minute bune de moșmondit cu punga în mână.

– Auzi, mă, Dane, știi ce nu știu eu?

– Ce?

– Cum te cheamă. Dan e numele tău adevărat?

– Dan, da. Iosif. Dan Iosif.

5 SEPTEMBRIE 1997

„Să nu furați niciodată! Să nu luați cu japca nimic de la nimeni!" spunea ta-su lui Marco. Le zicea copiilor, pentru că nu stătea de vorbă cu nimeni altcineva. Doar cu copiii de la școală, care voiau să se dea și ei pe lângă alba-neagra.

Vreo doi ani, din '95 până în '97, gașca lu' ta-su lui Marco a făcut alba-neagra în cartierul Văcărești-Tineretului, de la stația de metrou Șincai, la Timpuri Noi, la noi la școală și până la Costache Stamate. Nu urcau până la Big, acolo erau alții, mai mulți, care făceau alba-neagra.

De fapt, alba-neagra rămăsese doar cu numele. Pe la jumătatea anilor '90, toți băieții care umblaseră cu alba-neagra imediat după Revoluție au trecut la michiduță. La michiduță era mai simplu, că puteai să faci mai multe șmecherii ușor și aveai mai mult control pe bilă, puteai s-o ții în mână pe tot parcursul jocului și s-o bagi abia la sfârșit. Dacă aveai o bilă de burete, era și mai ușor. Imediat după Revoluție, atât de multă lume a început să joace alba-neagră și atât de repede a ajuns în toată țara, că în 1991 a apărut și prima lege făcută mai bine împotriva jocului. După mai multe încercări eșuate de a-i pedepsi doar pe cei care făceau jocurile astea, în 1991 s-a dat legea 21, care la articolul 2, paragraful 5, pedepsea pe toată lumea care participa la alba-neagra, inclusiv pe cei care jucau. Așa

că dacă chemai poliția că ai pierdut la alba-neagra, nu făceai decât autodenunț. Normal, cei mai mulți nu știau asta.

Pe rând.

Nu se știa cine era Marco, nimeni nu l-a cunoscut. Era fiul lu' băiatu' ăsta cu michiduță, care era, mai degrabă, un nene, dar nici pe ăsta nu se știa exact cum îl cheama, i se spunea „ta-su lu' Marco". Era un șmecher în sensul pe care îl avea atunci cuvântul. Nu apucase să facă avere, nu era genul de șmecher care să iasă la vedere. Ăsta era, încă, pe stil vechi. Printre ultimii șmecheri de genul ăsta, sub influența anilor '80, care nu se bătea, nici nu fura, care câștiga tot ce putea din fapte minore.

Michiduță a apărut ca o variantă de alba-neagra, cu o bilă, o versiune pentru cei mai netalentați la jocul clasic cu bucăți din cauciuc. Principiul era același, însă la alba-neagra, alba, care era cauciucul câștigător, era tot timpul în joc. Cel care făcea jocul nu putea să scoată alba din joc în timp ce amesteca cauciucurile, deci jucătorul avea o șansă să câștige, mică și la nimereală, dar șansa rămânea. La michiduță, jucătorul nu avea nicio șansă. Principiul era același ca la alba-neagra, doar că în loc de cercuri de cauciuc erau cutii de chibrit, întoarse cu susul în jos. În loc de marca albă de pe spatele cauciucului de alba-neagra, la michiduță era o bilă, de cele mai multe ori din burete, ca acela care făcea jocul să poată s-o prindă între degete. Spre deosebire de alba-neagra, la michiduță puteai să scoți bila complet din joc și să o bagi înapoi sub cutie abia după ce fraieru' alegea una dintre cele trei variante. Ridicai cutia pe care o indica jucătorul, vedea că nu a câștigat, apoi puneai mâna pe alta, împingeai bila din mână sub ea când apucai cutia și când o ridicai apărea bila în altă parte și așa fraierul înțelegea că a pierdut. Trebuia să ai mâna rapidă ca să faci manevra asta, dacă nu, era suficient și să scoți bila din joc la prima sau la a doua mutare și să o bagi înapoi sub una dintre cutii, două sau trei mișcări mai târziu, oricum logica jucătorului care urmărea bila era întreruptă și fraierul tot ar fi pierdut banii, că nu ar fi ghicit.

Dacă nu puteai să faci nici măcar asta, să scoți bila de sub cutie în timpul jocului și să o bagi mai încolo, atunci nu ieșeai pe stradă, te mai antrenai în casă.

Ta-su lu' Marco avea vreo 35-40 de ani când a apărut în Tineretului. Mai degrabă spre 40, era destul de scund, pe la 1,70, cocoșat în partea de sus a spatelui, la omoplați, cu un început de burtă, părul negru, pielea foarte închisă la culoare, buzele vinețiii și niște ochi bulbucați, închiși la culoare și foarte agili, un om cu un ritm domol, deși mereu foarte atent în jur, și pe care nu puteai să-l surprinzi cu nimic, te vedea cu mult înainte să-l vezi tu și te aștepta. Îi aștepta și pe copiii care veneau la școală, știa cum îi chema pe fiecare, deși stătea cu ziarul deschis, cu ochelarii de soare, așezat pe soclul de la gardul școlii, la vreo 20–30 de metri de restul găștii care făcea michiduță în stația lui 313. Din brigada adunată de ta-su lu' Marco mai erau doi bărbați și două femei, cu câțiva ani mai tineri, în jur de 30, până-n 35 de ani. Jocul propriu-zis era făcut de unul dintre cei doi bărbați, mai înalt și uscățiv, cu vene proeminente, șaten, și cu o viteză a mâinilor incredibilă, cu degete subțiri și unghiile tăiate din carne. Bărbatul ăsta, Florin îl chema, putea să scoată bila de sub cutie din prima atingere și s-o țină lipită între degetul mic și inelar până după ce ardea fraieru' și o băga sub alta. Una dintre femei era iubita lui, iar ceilalți doi erau și ei un cuplu. Bărbații erau tot timpul îmbrăcați cu cămăși, pantaloni din stofă și pantofi cu ciucuri, iar femeile în rochii, cu pantofi cu toc scurt sau sandale și aveau mereu genți. În niciun caz nu ar fi dat de bănuit că erau, de fapt, infractori.

Jocul îl făceau pe cutii de banane Chiquita. Aveau trei, patru puncte principale unde făceau michiduță. În stațiile de autobuz de la Șincai, în stația de la Timpuri Noi, lângă intrarea de la metrou, la Abator, pe sensul de mers către Tineretului, rareori la Costache Stamate și cel mai des în stația lui 313 de la intrarea în școală. În fiecare dintre aceste locuri lăsau câte două cutii de banane, una în cealaltă. Când reveneau la joc, le trăgeau în stație, le desfăceau,

pe una dintre ele o puneau pe lățime, cu înălțimea în sus, și pe cealaltă pe lungime, perpendiculară pe prima, așa se făcea din două mișcări un fel de masă la care puteau renunța la fel de rapid oricând, în caz că apărea poliția. Pe cutie puneau o bucată de material, ca o porțiune de mochetă, pe care făceau jocul. Mocheta, cutiile de chibrit și bila din burete stăteau în geanta femeii care nu era iubita celui care făcea jocul.

Dintre toți, ta-su lu' Marco venea primul la fața locului. Era și cel mai sărăcăcios îmbrăcat dintre ei. Purta, de obicei, pantaloni trei sferturi sau chiar bermude, un tricou și ochelari de soare. Venea, fila zona, scotea apoi cutiile din ascunzătoare. Avea tot timpul un ziar la el. Se așeza undeva în apropierea jocului, gata de fiecare dată să intervină dacă urma să se întâmple ceva, vreun scandal sau chiar bătaie. Băieții ăștia, care făceau alba-neagra sau michiduță, erau șmecheri și foarte buni la vorbă, dar erau tot timpul expuși, se putea întâmpla orice, și nu o dată organizatori de alba-neagra au fost bătuți crunt și lăsați în stradă și cu toți banii luați. Ta-su lu' Marco era acolo ca să-i protejeze și să aplaneze orice divergență ar fi apărut, de la poliție la conflicte cu cine știe ce alți smardoi. Deși s-ar fi zis că era cel mai neimportant din toată gașca, el era cel care o conducea și care o organizase așa.

Apoi apărea uscatul care făcea jocul și începea să facă michiduță de unul singur. La scurt timp apărea și iubita lui, prima jucătoare falsă. Câteva minute mai târziu apărea și celălalt cuplu, alți doi jucători falși. Și așa începeau să circule banii dintr-o mână în cealaltă. Din afară părea un joc cinstit, la care participau tot felul de oameni și la care se câștiga și se pierdea pe merit. De fapt, cu cât erau mai mulți oameni, cu atât fraierul pica mai repede. Era prins la înghesuială cu vrăjeli care mai de care, inclusiv de la jucătorii falși care se ofereau să-l ajute, să le urmeze exemplul și să câștige, îi sugerau care dintre variante să aleagă, pariau înaintea lui, îi băgau banii în față, așa că oricine pica acolo era făcut sigur. Fraieru' nu avea nici cea mai mică șansă să plece de acolo cu vreun ban, bila

nici măcar nu era în joc când el se chinuia să ghicească sub care dintre cutiile de chibrituri ar fi putut fi.

Nu era nicăieri, era în mână.

Așa s-au pierdut bani, bijuterii, pensii, acțiuni. Haine nu se dădeau la alba-neagra, dar aproape că se ajungea și acolo. De multe ori, după ce le luau tot, ăștia care făceau jocul nu îi mai lăsau pe oameni să mai bage bani și lucruri, că singuri nu s-ar fi oprit. Au fost oameni care au leșinat în stația de autobuz, bătrâni dezorientați după ce și-au lăsat acolo banii din buzunar, pensia și toate bijuteriile – inele, brățări, lanțuri, cercei, pandantive, cruci, ceasuri.

Ta-su lu' Marco era un golan de modă veche, de multe ori, când i se făcea rău cuiva, intervenea și îi dădea ceva înapoi, ca să-și revină și să plece de acolo mai repede. Nu a luat niciodată bani de la copii:

– Bă, ce cauți, mă, aici, ia vino încoa' să-ți spun ceva! le spunea.

Avea delicatețea să nu-i umilească pe copii și nici să-i sperie, îi lua de-o parte și le spunea să nu bage niciodată bani la alba-neagra că nu au cum să câștige, că era o prosteală, dar că nu era furt, nici tâlhărie.

– Prostiți omul pe față!

– Hai, du-te la școală! mai spunea.

Și:

– Ai nevoie de bani?

Dintr-odată, se ridica de pe soclu și se ducea rapid către joc și îl strica imediat, dădea un picior la cutiile de banane, cutiile de chibrituri și bila de michiduță se duceau la femeie în geantă și toată lumea se despărțea imediat. Câteva minute mai târziu apărea și poliția. Nu avea telefon mobil, nu avea nici pager, nu se știe cum își dădea seama ta-su lu' Marco că urma să vină poliția, dar mereu era înaintea lor. Dispăreau câteva zile, dar nu s-a auzit niciodată în cartier de arestări.

Pe la începutul lui 1997 au dispărut.

Alba-neagra și michiduță au devenit jocuri marginale și s-au mutat mai la periferie, rămăseseră acum în piață la Bobocica, pe la târgul Vitan, pe Vitan Bârzești sau la Big. Ta-su lu' Marco a dispărut, mai apărea pe 313 sau pe la Șincai, dar nu avea brigadă după el, nici nu apăruse cu o treabă nouă.

Până în toamna lui 1997.

La sfârșitul lui 1996, cinematograful Patria a intrat în renovare. A fost ultima lui renovare până când blocul Aro fie ar fi fost consolidat, fie s-ar fi prăbușit. Redeschiderea a avut loc pe 5 septembrie 1997, când la Patria a avut loc premiera în România a filmului *Con Air*.

Renovarea a făcut multă vâlvă în presă și toată lumea abia aștepta să vadă cum va arăta noul cinematograf. S-a vorbit mult, mai ales despre sistemul audio, primul *dolby surround*. Nu erau malluri, televiziunile locale se aflau abia la început, televiziunea prin cablu exista doar de câțiva ani și majoritatea bucureștenilor încă mai mergeau la cinema.

La premiera *Con Air* a fost cea mai mare îmbulzeală de pe străzile Bucureștiului din anii '90, după deschiderea McDonald's la Unirii din iunie 1995. Coada din fața cinematografului s-a făcut pe trei rânduri și s-a pus un gard al jandarmeriei care separa traficul de coada la bilete.

Atunci a reapărut și ta-su lu' Marco, unul dintre ultimii biletari ai Bucureștiului. Poate chiar ultimul. Se plimba dintr-o parte într-alta a șirului lung de oameni sau printre ei și încerca să vândă la supraprețbilete la film. Vorbea încet și repede și era la fel de vigilent și pe față ca atunci când făcea michiduță în stația lui 313. Probabil că multă lume a cumpărat, atunci, bilete de la el și sigur trebuie să fi făcut o grămadă de bani în ziua în care s-a redeschis Patria.

A fost un fel de reorientare a lui ta-su lu' Marco, care s-a hotărât să mai dea o șansă celei mai vechi și mai clasice forme de bișniță din oraș, bileteria. Biletari, așa se numeau pe vremea comuniștilor cei care făceau bișniță cu bilete la film. Mai ales în

față la Patria, unde aveau și ieșire pe străzile Arthur Verona și Pitar Moș, se făceau nevăzuți într-o clipă, în cazul în care apărea miliția. În față la Scala sau la alte cinematografe cunoscute era mai greu, că erau la bulevard și nu aveau pe unde să iești, dar cum Patria era chiar la o intersecție, era cinematograful preferat al biletarilor.

După redeschiderea Patria, ta-su lu' Marco a început să apară tot mai des prin oraș. El era singurul biletar rămas, ultimul. Era o meserie a gărzii vechi de șmecheri al cărei sens nu-l mai găsea nimeni în afară de el. În 1997 părea, deja, foarte greu să mai vinzi bilete la suprapreț. Șansele să nu mai găsești bilete la casă erau destul de mici, mai ales că filmele rulau, deja, în mai multe cinematografe după premiere și erau mult mai multe spectacole într-o zi, în fiecare zi, ceea ce pe vremea comuniștilor nu se întâmpla.

Un timp a început să apară doar la premierele mult așteptate, știa mereu la care filme va fi coadă și el era acolo cu bilete de vânzare, al căror preț scădea până ajungea sub prețul celor de la casă după începerea spectacolului, doar să nu piardă toți banii. Oriunde era o coadă la intrarea în cinematograf, la Luceafărul, Scala, Patria sau Studio, acolo era și el. Pentru cei care mergeau la film, ta-su lu' Marco a devenit, treptat, parte din peisaj.

În timp au apărut mallurile, deci mai multe cinematografe, și nu mai câștigai nimic din bileteria clasică. Până în anul 2000 nu mai vedeai nicio coadă în fața niciunui cinematograf, doar poate foarte rar, prea rar ca să poți să trăiești din așa ceva. Ta-su lu' Marco, însă, nu a renunțat la forma asta de bișnițăreală și s-a reprofilat, ușor-ușor, către concerte și festivaluri. A urmat o nouă perioadă în București, aceea a marilor concerte și festivaluri, între 2006 și 2010 și după, când trupe și artiști legendari pe care generații întregi au așteptat să-i vadă în concert au ajuns, în cele din urmă, la București, de la Bob Dylan la The Rolling Stones și Chemical Brothers, și au apărut și festivalurile Coke Live, Bestfest și Bestival.

Buluc și cozi interminabile de oameni de toate vârstele, majoritatea intelectuali, personalități culturale și profesori, tineri din

toate mediile și toți cei cărora majoritatea le spuneau, la vremea respectivă, „hipsteri" se îmbulzeau la cozile care făceau ca Bucureștiul să intre pe o listă importantă a orașelor în care s-au desfășurat astfel de evenimente, ca niciodată până atunci. Printre ei, la fiecare dintre aceste evenimente, se plimba un om un pic cocoșat, cu părul foarte scurt și alb, pe care nu-l cunoștea nimeni, și care cu 15 ani în urmă fusese regele alba-neagra din Tineretului și care spunea:

– Ia vino încoa' să-ți spun ceva!

Și așa îi agăța pe cei care nu aveau bilet la concerte și festivaluri la care el fusese, la toate, dar de a căror poartă nu trecuse niciodată.

După 2012–2013 a trecut și acest gen de evenimente și acum bileteria pare, din nou, dispărută. Poate pentru că nu mergem la teatru, dar dacă ar fi să vă duceți, sunt șanse ca la spectacolele mari, cu public generalist, să găsiți printre cei care se înghesuie să intre în sală un bătrân cu ochii bulbucați și pielea închisă la culoare care o să încerce să vă vândă un bilet la piesă.

Cumpărați-l!

27 FEBRUARIE 2004

– Doamna Lăzărescu, în acest moment, nicio autoritate din România, nici noi ca procurori ai PNA, nici alte organe, din câte știm noi, nimeni nu s-a prezentat cu o acuzație care să vă implice pe dumneavoastră sau pe soțul dumneavoastră, domnul senator Lăzărescu. În prezent, ne aflăm într-o etapă de cercetare a unor fapte de corupție în legătură cu care apar numele dumneavoastră și al soțului dumneavoastră. Înțelegeți acest aspect? se lasă pe spate procuroarea I. V., o femeie care ar putea trece ca orice fel de funcționar public, polițist, secretar prin vreun minister sau cineva cu o funcție administrativă oarecare.

I. V. are 36 de ani, este o femeie discretă, necunoscută niciunui fel de public, dar în interior e considerată unul dintre cei mai eficienți procurori PNA, pentru care lucrează de la înființare, din 2002. Nu are legături politice, dar cu foarte multă voință în carieră a reușit să ajungă unul dintre oamenii de vârf ai instituției. Stă la un birou lung, o masă de conferințe din anii '70, într-un capăt ea și în celălalt capăt doamna Lăzărescu, care s-a prezentat la audieri singură, fără avocat, ea însăși fiind magistrat. Sunt într-o cameră mare și înaltă, cu vedere în intersecția din Piața Constituției. Pe peretele din fundul camerei, în spatele lui I. V., sunt atârnate sigla statului și drapelul României, iar sub drapel, o cruce. Pe stânga e

un mobilier douămiist cu vitrine, cu câteva cărți înșirate pe rafturi. Doamna Lăzărescu stă pe un scaun înalt, cu spatele la ușa de la intrarea în birou, iar în stânga și în dreapta sunt doi ficuși mari. La fel și în stânga și în dreapta lui I. V., iar pe pervaz sunt înșirate mai multe ghivece cu flori. Biroul arată ciudat, cu prea multă vegetație. Înăuntru e foarte cald, geamurile înalte sunt aburite, iar printre plante și aburi se vede intersecția din Piața Constituției.

Procuroarea I. V. are o energie ciudată. Stă pe un scaun flexibil, se lasă pe spate și se apleacă în față des și hotărât. Mișcări la care doamna Lăzărescu nu are nicio reacție.

– Înțeleg, doamnă procuror, vă mulțumesc pentru precizări și pentru aducerea la cunoștință a acestor detalii, îi răspunde.

– Eu nu vreau să vă țin aici, v-am chemat doar ca să lămurim nota aceasta informativă, continuă I. V.

– Nu m-ați chemat, doamnă procuror, am fost reținută pe aeroport! clarifică doamna Lăzărescu.

– Îmi pare rău, nu am vrut să vă creăm neplăceri! Ați fost în vacanță?

– Am fost la fiica mea.

– Unde este fiica dumneavoastră? continuă I. V.

– La Londra, studiază dreptul, la fel ca mine și ca dumneavoastră. Să mai facem și ceva bun în lumea asta!

– Așa este, vă doresc mult succes!

– Mulțumesc!

– Doamna Lăzărescu, noi avem această notă informativă care vă leagă pe dumneavoastră, în calitate de administrator al societății S.C. Metaj S.R.L cu sediul în București, pe strada Maria Rosetti, de societatea Fortuna International Investment cu sediul pe Themistokli Dervi, numărul 3, Nicosia, Cipru. Este corect că ați avut sau aveți relații de afaceri cu această societate? întreabă I. V.

– Da, așa este! răspunde doamna Lăzărescu.

– Bun, ceea ce dorim noi să clarificăm cu dumneavoastră este această notă informativă conform căreia acționarul principal al

acestei societăți de tip *offshore* este soțul dumneavoastră, domnul senator Lăzărescu, care mai are deschis un dosar de corupție, după cum poate că știți. Aveți cunoștință de acționariatul domnului Lăzărescu în compania Fortuna Investment?

– Nu am cunoștință despre acționariatul soțului meu sau despre alt tip de acționariat în această societate!

– Păi, cum, doamna Lăzărescu? Fortuna International Investment a deschis în România societatea Metaj, al cărei administrator sunteți dumneavoastră, nu cunoașteți acționarii societății? Cum ați ajuns administratorul acesteia?

– Nu, doamnă procuror, nu cunosc acționarii societății Fortuna Investment. Cu ce fel de oameni aveți de-a face dumneavoastră? Unde credeți că suntem aici, la piață?! îi răspunde doamna Lăzărescu, în timp ce își desface eșarfa Louis Vuitton cu imprimeu clasic, pe care o trântește pe birou, în dreapta ei. Se îndreaptă, apoi, către geanta Chanel de pe birou, din partea stângă, din care își scoate tocul de ochelari, își pune ochelarii și îi cere procurorului:

– Ia dați-mi și mie nota aia de la servicii!

Doamna Cristina Lăzărescu, avocat de civil, s-a măritat cu Valentin Lăzărescu, inginer constructor, în anul 1977. În anul 1980 li s-a născut primul și singurul lor copil, Tana Lăzărescu, care studiază dreptul în Marea Britanie. Născut în 1949, Valentin Lăzărescu a fost șef de promoție în 1972 al Facultății de Construcții, după care a urmat mai multe specializări în șantiere industriale și a condus mai multe echipe în Irak și Iran. În anul 1981 a plecat în Libia și nu s-a mai întors în țară decât după Revoluție. Din 1990 a intrat în politică, unde nu a ocupat niciodată o poziție în prim-plan, a fost deputat și senator și e cunoscut ca o persoană retrasă, cu multe relații în comunitatea arabă din România și în țările arabe. Cristina Lăzărescu, născută în 1950 la Deva, a fost procuror până la Revoluție, apoi a devenit avocat. E și mai puțin cunoscută decât soțul ei și nu a ocupat niciodată o funcție publică.

– Nota este la dosar, deocamdată aș fi vrut să confirmăm sau nu informația, îi răspunde I. V.

– Doamnă procuror, dacă CNN deschide un post de televiziune în România și mă angajează pe mine director, asta înseamnă că eu cunosc toți acționarii? Sau că trebuie să-i cunosc? Fortuna Investment este un fond de investiții, așa cum îi spune și numele. Acest fond de investiții a deschis SRL-ul Metaj în România, al cărui profil sunt achizițiile imobiliare, continuă doamna Lăzărescu.

– Din cercetările noastre, care urmează să se constituie într-un dosar de corupție în care sunteți vizați atât dumneavoastră, cât și soțul dumneavoastră, reiese faptul că Fortuna International Investment este o companie de tip *offshore*, cu acționariat anonim, înființată de soțul dumneavoastră cu un capital provenit din fapte de corupție. Capitalul respectiv vi se întoarce dumneavoastră prin înființarea SRL-ului prin care soțul dumneavoastră spală bani, cu participarea dumneavoastră. Ar putea fi asta o acuzație? se apleacă în scaun I. V., cu coatele pe birou, palmele strânse și privirea țintă către doamna Lăzărescu.

– Nici vorbă, doamnă procuror!

– Atunci, vă rog să-mi explicați dumneavoastră cum e cu nota asta! se lasă, din nou, pe spate, procuroarea I. V.

– Ce să vă explic, eu nu știu cine deține acționariatul la Fortuna Investment. Tot ce știu este că e un fond de investiții care se ocupă cu achiziții imobiliare și care este interesat de achiziții imobiliare în jurul Bucureștiului, explică doamna Lăzărescu, cu ochelarii un pic lăsați pe nas și cu privirea direct în ochii procuroarei, neatrasă de nimic din jur, nici de plante, nici de agitația din intersecția din Piața Constituției.

– Cum ați ajuns dumneavoastră administrator al Societății Metaj, deschisă în România de Fortuna Investment? Aveți un contract prin care Fortuna Investment v-a virat suma de un milion șapte sute de mii de dolari...

– Un antecontract! o întrerupe brusc doamna Lăzărescu. Este vorba despre suma de un milion șapte sute de mii de dolari prin care Fortuna Investment i-a virat printr-un antecontract, o promisiune bilaterală care nu are nicio valoare sau relevanță juridică, alta în afara unei înțelegeri între cele două societăți, e un document intern, clarifică doamna Lăzărescu.

– Da, da, aveți dreptate! Dar cum ați ajuns administrator al societății și care a fost scopul virării sumei? continuă I. V.

– Scopul a fost achiziția unor terenuri în Ilfov. Și este în continuare. Sunt niște terenuri pe care eu le urmăresc de mai multă vreme și în vederea achiziționării lor urmează să înceapă niște discuții.

– Asta dacă nu cumva sunt banii soțului dumneavoastră proveniți din fapte de corupție, așa că îi spălați prin achiziții imobiliare!

– Doamna procuror, dacă vreți să mă acuzați pe mine sau pe soțul meu de ceva, sunt aici, altfel aceste insinuări nu sunt o discuție, nu am ce să vă răspund la astfel de afirmații.

– Ancheta este în desfășurare, doamna Lăzărescu. Vom vedea unde vom ajunge, dacă vom ajunge undeva. Continuați, vă rog, cum ați ajuns administrator al Metaj?

– În primul rând eu sunt angajat la Metaj, am funcția de administrator al societății pentru care primesc salariu, spune doamna Lăzărescu, în timp ce își împachetează eșarfa în pătrat. Am fost recomandată în această funcție de un prieten de familie din Cipru, continuă ea.

– Giannis Lasko, este corect? o întrerupe I. V., în timp ce citește în diagonală niște pagini de pe birou.

– Giannis, da, e unul dintre cei mai buni prieteni ai noștri, răspunde doamna Lăzărescu.

– De unde îl cunoașteți pe domnul Lasko?

– Pe Giannis l-am cunoscut în '92, când am fost prima dată în Cipru, a fost primul nostru prieten din Cipru, răspunde doamna Lăzărescu.

– Povestiți mai mult, ce făceați în Cipru, ce faceți, mai exact, mai mergeți și acum?

– Mergem, da. Mergem în fiecare an, uneori și de mai multe ori, dacă iarna e prea lungă la noi sau dacă ne cheamă prietenii de acolo. Avem foarte mulți prieteni în Cipru. Nicosia și Limassol sunt ca a doua casă pentru noi. Și să știți, cum v-am spus, deja, mergem acolo din 1992, asta se întâmpla înainte ca soțul meu să ajungă senator, că și funcțiile astea numai rău ne aduc. O colegă de-a mea de facultate, tot procuror, ca și dumneavoastră, mi-a zis prima dată, după Revoluție, de Cipru. Ea a fost chiar în vara lui 1990, împreună cu soțul ei. Atunci se întâmpla foarte rar să îți faci o vacanță în străinătate, majoritatea nu-și permiteau decât litoralul nostru sau cel mult Bulgaria. Și ea, colega mea, s-a dus în Cipru. Vă dați seama, când s-a întors de acolo și ne-a povestit ce-a văzut, noi am rămas surprinși, ea povestea despre restaurante și cluburi, cumpărături, palmieri înalți, că majoritatea ciprioților pe care îi întâlnise studiaseră sau lucrau în Anglia, că se circula pe dreapta, că era un amestec între Marea Mediterană și Anglia, așa că pentru noi a devenit imediat un vis să ajungem în Cipru. Am strâns bani și cu toți banii pe care îi aveam am plecat, Vali, eu și Tana, fiica noastră, în vacanță, în Limassol. A fost cea mai frumoasă vacanță. Normal, au urmat multe altele, cu siguranță mult mai spectaculoase decât cea din Cipru, dar știți cum e, sunt vacanțe care rămân, așa, în memorie, care se lipesc de tine. La noi a fost cea din Limassol, în '92.

– Aha. Atunci l-ați cunoscut pe domnul Giannis Lasko? întreabă I. V.

– Nu știu dacă chiar în '92 sau în anii următori, oricum, pe atunci, în primii ani.

– Știți cu ce se ocupă domnul Lasko?

– Sigur, e avocat, răspunde doamna Lăzărescu.

– Domnul Giannis Lasko este avocat și *account*, ba chiar este unul destul de cunoscut în breaslă. Mai mult, conform informa-

țiilor noastre, domnul Lasko administrează peste 3 000 de dosare de societăți cu acționariat anonim, cu societăți deschise, cele mai multe în Rusia. Cunoașteți toate aceste aspecte? continuă I. V.

– Îmi sunt cunoscute toate astea, mai puțin clienții domnului Lasko. Nu am vorbit niciodată despre ei, nu l-am întrebat, doar ce ne-a mai povestit el, de-a lungul timpului. Eu și soțul meu avem mare încredere în el, e un om serios, cu o reputație bună și un prieten foarte apropiat. Știm cu ce se ocupă, știm cu ce fel de persoane are contacte și ce putere financiară au acestea, din spusele dumnealui, desigur.

– Sediul Fortuna International Investment este la aceeași adresă cu sediul societății de avocatură Lasko and Associates, pe Themistokli Dervi, numărul 3, în Nicosia. Ce părere aveți despre acest fapt? întreabă I. V.

– Nu am nicio părere, după cum v-am spus, noi avem mare încredere în Giannis și faptul că mi-a făcut propunerea de angajare la o companie deschisă de acest fond care vrea să facă achiziții în România, din punctul meu de vedere, e un lucru extraordinar, și pentru mine, și pentru România.

– Ce salariu aveți, doamna Lăzărescu?

– O mie de dolari.

– Din câte știți dumneavoastră, cine administrează acest fond? continuă procurorul.

– Din câte știu eu, un *board of directors*.

– Și? Anul ăsta mai mergeți în Cipru? Ce vă place acolo? întreabă I. V.

– Sigur că da. Sunt niște oameni foarte primitori și e o atmosferă care ne place, nu e nici Grecia, nici restul Europei, e un amestec. În partea turcă n-am fost niciodată, toți prietenii noștri ne-au spus că totul e neschimbat din '74. Unii dintre ei au fugit de acolo, cum a făcut-o și Giannis. El s-a născut în partea turcă, lângă Famagusta, și a plecat după invazie. Nu i-a mai rămas nimic acolo, a fost cumplit pentru el. Și nu s-a mai întors niciodată. Așa

că nu ne-am dus nici noi. E o țară foarte bogată, o liră cipriotă e cam o liră sterlină și jumătate. Și sunt foarte mulți ruși. Dar să știți că e un lucru bun, cei mai mulți dintre ei au investit masiv în Cipru, mai ales la mare, în Larnaca sau Limassol, sunt străzi mari și frumoase, cu palmieri înalți pe mijloc, care despart sensul de mers, cu flori printre ei. Și rușii au contribuit la imaginea asta de lux, au ocupat câteva străzi care coboară spre faleză, pe care au deschis restaurante rusești cu specific pescăresc, cele mai bune sortimente de pește și de icre le-am mâncat aici. Și au deschis magazine cu vitrine mari și geamuri luminate din toate părțile, unde vând bijuterii și blănuri. Cele mai multe magazine rusești sunt așa, numai cu haine de blană și bijuterii foarte scumpe. Stațiunile astea oferă un peisaj foarte interesant, variat, deși sunt orașe mici, ai parte de experiența asta a întâlnirii dintre culturi. Din toate călătoriile noastre în Cipru, cel mai mult am rămas cu plimbările, seara, pe străzi frumoase și pe faleză. Când nu e încă întuneric și se aprind luminile de la restaurante și baruri, de pe stradă și de la magazinele mari și mai departe, pe plajă, și apoi luminile iahturilor de pe mare. Când nu e vară și umiditatea e mai scăzută, aerul e cald și miroase a flori, iar dacă inspiri adânc simți liniștea și încrederea că toate lucrurile care urmează vor fi numai bune. Și sunt multe pisici care umblă prin hoteluri și pe străzi. Noi asta facem în Cipru, ne plimbăm și ne bucurăm de frumusețile astea, că blănuri și bijuterii nu ne permitem.

– Nu vă permiteți, hmm? întreabă procurorul I. V., în timp ce își strânge hârtiile din față, cu privirea în jos și atentă la ordinea paginilor.

– Nu ne permitem, doamna procuror, nu sunt de noi magazinele alea, răspunde doamna Lăzărescu.

– Să știți că o să vă mai contactăm! îi spune procurorul I. V. în timp ce trage câteva pagini prinse cu agrafă și i le întinde doamnei Lăzărescu.

– Uitați, aveți aici o copie a rezumatului notei informative, ca să știți și dumneavoastră ce am vorbit și să vă pregătiți dacă vom mai avea și alte întâlniri. E semnată, ștampilată, e de acum trei săptămâni, are data pe ea, cât zice?, 27 februarie 2004. Vă mulțumesc mult, doamna Lăzărescu! îi spune procurorul I. V. în timp ce se ridică în picioare, ocolește prin dreapta biroul lung, se apleacă peste acesta și îi întinde mâna.

16 IANUARIE 2000

Toată seara ne-am uitat la televizor:

– Ăsta a fost un om mare! îmi spune Vali.

Toate televiziunile transmiteau știrea asasinării lui Arkan, un prieten de-al lui Vali despre care nu mi-a povestit prea multe.

– Își iubea țara, era un mare patriot. El d-aia s-a și întors în Iugoslavia, când l-am cunoscut, în '88, era stabilit în Belgrad. Dar era tot timpul la Viena, avea afaceri, prieteni, venea la petreceri, noi toți din zona asta aveam legătură cu el, erau și bulgari și unguri. Mi-a zis de multe ori să merg cu el la Belgrad, că să lucrăm acolo, că știa lume, avea cazinouri, mă rog, se dezvoltase bine, deși în continuare din Europa aducea banii. Dar băga banii la el acasă, era naționalist.

– Nu puteai să mergi în Iugoslavia, i-am spus.

– Păi, nu puteam că mă luau ăștia, îți dai seama, mă trimiteau imediat în România. Adică eu aveam încredere în relațiile pe care le aveam acolo, dar lucrurile nu sunt niciodată sigure. În Austria nu mă durea capul, indiferent ce se întâmpla rămâneam acolo, nu mă aducea nimeni în țară. Păcat de el, oricum, serviciile americane l-au omorât, CIA-ul!

– Crezi? l-am întrebat, dar nu am primit niciun răspuns. Pentru el, o discuție se termină atunci când nu mai are nimic de spus, indiferent dacă tu mai vrei să continui sau nu.

Vali s-a schimbat cu totul după ce s-a născut Tana. Era speriat că în România nu aveam de niciunele și că trebuia să strângem niște bani cu care, la un moment dat, să plecăm din țară. El ar fi putut pleca oricând cu meseria pe care o avea, însă nu ar fi făcut un pas fără noi. Până când momentul acela în care am fi plecat toți trei ar fi venit, s-a decis să lucreze, din nou, în străinătate. În vara lui 1981 a plecat pe un șantier în Libia. Planul nostru era să strângem cât mai mulți bani ca să ne putem aranja. Despre proiectul ăsta știam numai noi și nu am discutat vreodată cu altcineva. Nu am știut cum proceda și cum strângea banii, pentru că atunci când vorbeam la telefon din Libia nu puteam discuta despre asta.

În 1979, Vali a ales o repartiție pentru un apartament cu două camere într-un bloc nou care se construia în intersecția de la Bucur Obor. Ne-am mutat acolo în 1980. Și am stat până în 1992, când ne-am mutat din nou, de data asta în apartament cu patru camere la etajul șapte al unui bloc de pe Bulevardul Unirii, cu vedere la fântâni și Casa Poporului. În '80 stăteam la etajul trei, într-o scară de bloc cu șase apartamente pe etaj, iar noi aveam vederea la stradă, către intersecție și magazinul Bucur Obor. Oficiul poștal pentru pachete internaționale era destul de aproape de casă și la început Vali ne-a trimis pachete-test, cu lucruri care, dacă ar fi fost desfăcute sau furate, n-ar fi însemnat mare pierdere. Mă așteptam ca pachetele să nu ajungă întregi, probabil și Vali la fel. Era '81 și controlul populației crescuse față de anii '70. S-a întâmplat de câteva ori să ni se desfacă pachetele. Nu s-a pierdut niciunul dintre ele, o singură dată ni s-au furat niște dulciuri, aproape de Crăciun, în '85 sau '86. Nici nu mi-a părut rău. Vali trimitea foarte multe dulciuri și ciocolate pe care le împărțeam Tanei și copiilor lui frate-miu, Valeriu, Andu și Cosmin. Încă din primele luni aveam atât de multe dulciuri, Toblerone, Mars, Snickers, Bounty, M&M's, Milka, Ritter Sport și mai scumpe, Lindt și praline Leonidas, jeleuri, *marshmallows*, Kinder, tot felul, că le țineam pe rafturi în cămară, noi nu le-am fi terminat niciodată înainte să expire. Apoi a

început să trimită cafele, țigări și băuturi, mai ales băuturi. Aveam alcool de care nu auzisem niciodată, whisky, vodcă, tequila, rom, gin, băuturi tari, că erau mai valoroase, cafele și ness și cartușe de țigări, deși eu nu fumam, Camel, Marlboro, Kent, Salem, John Player Special, Rothmans, H&B, Dunhill. Abia când a trimis prima dată țigări mi-am dat seama că Vali se gândea să le folosesc ca schimb pentru diferite servicii. Într-adevăr, mai dădeam câte o sticlă de ceva sau un pachet de țigări, însă pe cele mai multe le vindeam și le dădeam pe bani buni. Luam și 300 de lei pe o sticlă de Havana Gold original, din Cuba, sau pe un gin Hendricks. Pe unele ediții speciale de whisky de 18 ani sau mai mult luam și 1 000 de lei și o dată îmi amintesc că i-am vândut unui general o sticlă de tequila cu 1 200 de lei, a luat-o doar așa, că nu auzise de băutura aia.

Până să se întoarcă Vali prima dată acasă, în primăvara lui '82, deja făcusem vreo 70 de mii de lei numai din lucrurile trimise de el. Când s-a întors acasă nu m-a lăsat să deschid subiectul despre bani și obiecte, de fiecare dată când am încercat să o fac își ducea degetul arătător în dreptul buzelor și îmi făcea semn să nu mai continui. Într-o seară, în aprilie, am ieșit cu Tana în parc, în Colentina, și abia atunci a vorbit cu mine. Mi-a spus să nu discutăm niciodată în casă despre planuri și bani pentru că sigur avem microfoane. L-am întrebat cum era posibil să fi instalat cineva microfoane și mi-a răspuns că intră în casă și le pun în receptor sau în alte locuri, mai nou, aparatele de radio erau folosite ca microfoane.

Mi-a spus să am grijă că voi fi contactată de Securitate și că mă vor întreba despre el, ce știu, ce face în Libia și să le răspund că e pe șantier, că mai trimite pachete cu dulciuri pentru Tana, că toți românii care muncesc în străinătate fac așa. Dacă îmi vor cere alcool, sau țigări, sau orice, să îi las să ia cât vor și să nu comentez. Mi-a dat zece mii de dolari să-i ascund și i-am spus că mai am și eu strânși vreo 70 de mii de lei. S-a bucurat, și-a dat seama că

înțelesesem ce voia și că amândoi tragem în aceeași direcție. În apartament aveam un hol lung cu tapet, triunghiuri maro și bej. În dreptul băii era o spărtură de când ne mutaserăm. Cada era acoperită cu tapet și așa ne-am făcut un depozit pentru bani la care ajungeam fără să facem zgomot în casă, presupunând că erau instalate microfoane. Când au intrat Securitatea și Miliția peste mine și Tana, în '88, știam clar că habar nu aveau unde țineam ascunși banii. S-au învârtit prin toată casa, au spart parchetul, au ciocănit tavanul, însă nu au găsit nimic.

În seara aia, când ne întorceam din parc, Vali mi-a spus că nu o să trimită toți banii acasă, că nu erau în siguranță nici în România, nici în Libia, că o să încerce să-i împartă jumătate într-un loc, cealată jumătate în alt loc. M-a întrebat dacă putem avea încredere în Valeriu, i-am spus că da, și atunci m-a încurajat să îl iau pe lângă mine și să-l mai folosesc la vânzări. Ultimul lucru pe care mi l-a spus atunci, când ne întorceam acasă cu tramvaiul, a fost că urma să se mute pe mai multe șantiere din Libia, că plănuia să înceapă să producă alcool și să-l vândă pe șantiere. În Libia, dacă aveai alcool, puteai câștiga mulți bani. Ideea lui Vali era simplă, voia să producă acolo țuică sau palincă aromată și foarte puternic alcoolizată, pentru a nu ocupa spațiu. Toată producția să fie la scară mică, dar concentrată, mai ales că fiind cetățean străin putea cumpăra alcool pur cu care să crească tăria din palincă.

Gândurile și planurile pe care le avea mă speriau, dar înțelegeam și eram convinsă, la rândul meu, că asta era de făcut, că trebuia să strângem cât mai mulți bani și să vedem cum vom fugi din țară.

Pentru noi, Ceaușescu era pentru totdeauna. Singura șansă era să plecăm ilegal din România. Eram pregătiți. Vali mi-a zis atunci să nu investesc în tehnologie, că se va ocupa el de asta, să nu risipesc bani pe Telecolor sau Elcrom color, că data viitoare când va veni în țară, în primăvara sau vara lui '83, va aduce tot ce ne trebuie.

În iulie sau august 1982, un coleg de la judecătorie m-a întrebat dacă ar fi posibil să ne facă o vizită într-una dintre serile următoare. Iubita lui tocmai se întorsese de pe un șantier de prospecțiuni din Sudan și avea pentru noi, pentru Tana, o mască tradițională de lemn. Am acceptat, deși de fiecare dată când venea cineva la noi în vizită mă așteptam să fie Securitatea. De data asta nu m-am înșelat; discuția a fost surprinzător de transparentă și directă. Sub pretextul acestui cadou frumos, pe care și acum îl păstrăm, iubita lui Daniel Ionescu de la arhiva judecătoriei, ofițerul operativ care s-a prezentat cu numele de Elena Vicol, mi-a pus o serie de întrebări legate de activitatea lui Vali pe șantierele din Libia. M-a întrebat cât de des vorbim, dacă îmi povestește despre colegii lui români și dacă aș fi de acord ca o dată pe lună să redactez un raport cu toate detaliile pe care soțul meu mi le spune.

M-am scuzat și am refuzat colaborarea, motivând că vorbesc destul de rar cu Vali, poate o dată la două săptămâni, discuțiile noastre fiind scurte și rare, având un caracter profund personal, că nu pot împărtăși povești care au legătură doar cu viața de familie, așa cum era cazul nostru. Domnișoara Vicol, o tânără de până în 25 de ani, m-a întrebat dacă discuțiile noastre sunt doar despre familie și i-am răspuns imediat:

– Absolut!

Nu a insistat, iar subiectul nu a mai revenit în discuție pe toată durata vizitei.

Am încercat tot felul de variante de bone pentru Tana, în perioada aia singurele disponibile să stea cu un copil mic fiind pensionare sau femei din alte orașe. Într-un an am schimbat șase sau șapte bone, până am ajuns la Anica, o doamnă de 61 de ani din Colentina. A fost un an greu pentru Tana, care s-a și rătăcit prin oraș de două ori cu două dintre bone. Mi-am reluat serviciul la Judecătoria Sectorului 3. Pachetele de la Vali continuau să vină, acum trimitea, pe lângă dulciuri, haine, multe treninguri imprimate, care erau foarte rare în România. Cu cât imprimeurile

erau mai colorate și mai reliefate, cu atât erau mai căutate și mai scumpe, un trening ajungea și la 700–800 de lei. Frate-miu, Valeriu, era antrenor de polo la Floreasca. L-am scos la restaurantul Doina și l-am întrebat dacă se bagă să-mi vândă niște lucruri contra cost, 30% din tot. Frate-miu era sportiv, știa lume în oraș și aveam încredere în el, nu ne-ar fi turnat, cel mult mi-ar fi putut da țeapă, că era puțin golănaș. În iarna lui '82 m-am întâlnit cu un coleg de-al lui Vali, care se întorsese de sărbători din Libia și mi-a adus un pachet balșoi în care erau multe casete video. Unele înregistrate, altele netrase, originale, cu filme, concerte și emisiuni. Trimisese câteva zeci de casete. Dan a venit la noi cu o Dacie 1300 neagră, cu număr mic, și mi-a lăsat pachetul.

În mai 1983, Vali era din nou la București. Adusese cu el un televizor Panasonic și două aparate video Panasonic NV-788EG. A stat acasă două săptămâni, timp în care a vrut să ne pregătească pe mine și pe frate-miu pentru o afacere cu casete video pe care o planificase cu Dan în Libia. Soția lui Dan făcea montaj în televiziune, la unele emisiuni de divertisment și film. La rândul ei cunoștea pe cineva care putea să ducă casetele mai departe pe piața neagră video. Noi trebuia să înregistrăm casetele și să i le dăm ei. Vali a stabilit cu frate-miu că îi va trimite și lui două video-recordere printr-un coleg, ca să poată să înregistreze și el, dar că până atunci să ne descurcăm cu astea două. Vali și cu mine voiam ca în câteva luni să se ocupe frate-miu de tot, eu doar să-l supraveghez. Noi primeam banii de la Ana, soția lui Dan, 200 de lei pe fiecare casetă. Nu știu care era filiera mai departe. Mă așteptam ca Valeriu să contribuie și el la afacere prin cunoștințele lui, că era tupeist și mi-am imaginat că ar fi știut pe unde să se bage.

Așa am ajuns pe piața video la începuturile anilor '80.

Valeriu s-a mișcat rapid și am ajuns să vindem o casetă de 180 de minute cu două filme sau un film și un concert, sau doar concerte și emisiuni, sau desene animate, de trei sau patru ori: o dată prin Ana și de două sau de trei ori prin Valeriu. În felul

ăsta o singură casetă ajungea și la 1 000 de lei, dacă o vindeam de patru sau cinci ori. Noi am prins începutul, când piața locală nu exista, totul venea din străinătate. Singurele surse pentru casete video erau piloții de avioane și românii care munceau în străinătate, așa cum era și Vali, sau străinii din țară. Mai târziu aveam să aflu că și preoții. Noi eram prima mână, cea mai ferită. Am hotărât cu frate-miu să ținem toate casetele la el, locuia aproape de noi, la etajul unei vile naționalizate de pe strada Tunari.

Vali s-a întors în Libia după două săptămâni, urmând să revină cel târziu în '85.

Piața video a înflorit după jumătatea anilor '80 și, dacă reușeai să te ții de câteva reguli, puteai să faci bani foarte ușor. În casă aveam, deja, aproape 50 de mii de dolari, dar nu îmi era frică, eram destul de sigură că nu ni se putea întâmpla nimic. M-am înșelat. Ca de obicei, problemele urmau să apară de acolo de unde mă așteptam cel mai puțin. În '85, Vali a fost descoperit pentru prima dată că producea ilegal alcool în Libia. M-a sunat atunci și mi-a spus că era posibil să îl trimită acasă. În cele din urmă s-a descurcat, pentru că dădea alcool mai multor oameni cunoscuți, și a scăpat doar cu o mustrare.

La București, însă, s-a aflat că se ocupa cu alcool în Libia și probabil că a deranjat. Spre sfârșitul lui '85 am fost vizitată la judecătorie de doi milițieni și un agent al serviciului de informații externe care m-au întrebat dacă știu ceva despre producția de alcool a lui Vali în Libia. Le-am răspuns ca și data trecută că vorbeam destul de rar la telefon și atunci doar despre familia noastră și că nu îl mai văzusem de doi ani. Cred că le-a fost milă de mine, or fi crezut că soțul meu mă expunea unor pericole de care eu habar nu aveam.

– Nu v-a spus niciodată nimic despre alcool? m-au întrebat.

– Nu, unde să-mi spună?! Tovarăși, nu sunt așa de naivă, înțeleg că dacă soțul meu mi-ar fi spus ceva despre alcool nu ați mai fi aici să mă întrebați asta. Ați știi deja! le-am spus și atunci ei au râs.

– Tovarășa Lăzărescu, mi-a spus securistul, să știți că nu glumim. Din câte știm noi, tovarășul Lăzărescu a fost prins comercializând alcool în Libia, țară în care alcoolul este interzis, poate să fie condamnat la moarte pentru așa ceva, noi vrem să vă ajutăm, și pe dumneavoastră, și pe el.

– Vă mulțumesc, tovarăși, dar chiar nu știu mai multe. M-a sunat din Libia și mi-a confirmat acuzația despre care vorbiți și că era posibil să vină acasă. I-am spus că îl aștept și mai multe nu știu să vă spun.

– Se pare că face alcool din fructe, din portocale, a continuat.

Vali nu s-a mai întors nici în '85, nici în '86. Pachetele cu dulciuri, țigări și alcool au început să fie mai rare, apoi au sosit doar pachete cu dulciuri pentru Tana. Pachetele cele mari erau cu casete, știa că din asta făceam bani acum. Aveam patru video-recordere pe care trăgeam casete tot timpul. Toate videourile din România, playere sau recordere, aveau cel puțin un sistem de redare al casetelor și ăla era PAL. Cine avea video cu sistem SECAM sau NTSC era profesionist și decoda casete, ceea ce noi nu făceam, și sigur mai avea și un alt video care avea sistem PAL. Alt lucru important era caseta, dacă aveam caseta originală, cu filmul pe care voiam să-l tragem, eram norocoși. Cu cât copia era mai aproape de original, cu atât suporta mai multe înregistrări la o calitate bună. Dacă aveam caseta originală, următoarea copie era de cea mai bună calitate, următoarea copie după această copie era de o calitate mai slabă, următoarea și mai slabă și tot așa, cu cât te îndepărtai de original.

Valeriu schimba banda în casete. Făcea rost de filme de la cunoscuți și în cazul în care caseta era o copie de o calitate bună sau chiar originalul, o înregistra, desfăcea carcasa casetei originale, scotea banda și o înlocuia cu banda înregistrată, care era copia, originalul ajungea în carcasa casetei goale pe care înregistrase și care rămânea la el, returnând astfel, de fapt, o copie.

Prin 1986–1987 erau mulți, mai ales în București, care aveau video. Un film nou și bun era în continuare căutat și valoros, însă

nu mai era chiar o exclusivitate. În perioada aia, de atunci și până la Revoluție, valoarea casetelor video – o monedă de schimb rară – au reprezentat-o filmele porno. Apoi erau desenele animate pentru adulți, apoi desenele pentru copii. Dacă aveai casete cu oricare dintre aceste genuri puteai să faci bani ca lumea. Valeriu a renunțat la filme, le păstra pentru el și pentru noi și înregistra continuu, noaptea, filme porno. Uneori mai trăgeam și eu seara, câteva ore, după ce se culca Tana. Frate-miu nu mai avea loc în casă de casete, într-o noaptea le-a transportat în mare secret la socră-su, în garajul de la bloc.Valeriu avea opt sau nouă videouri și mereu câte patru, cinci de vânzare, unele erau cumpărate de la popi. Popii erau o parte importantă din piața video din anii '80, însă erau cei care se ascundeau cel mai mult. Pentru că știa să se miște și avea relații, frate-miu s-a apropiat de ei, mi-a povestit cum a ajuns acasă la un preot care avea 23 de cutii sigilate de video-recordere:

– E de vânzare vreunul? l-a întrebat Valeriu atunci când a ajuns la el.

– Cum dacă-i de vânzare vreunul?! Toate-s de vânzare! Vino să-ți mai arăt! i-a spus preotul și l-a dus într-o magazie din curte în care avea alte 12 video-playere de vânzare, mai ieftine.

Preoții erau prima mână care aducea videouri din străinătate, majoritatea din Turcia, dar și din alte deplasări pe care le făceau cu biserica. Popii implicați în piața video erau colaboratori ai Securității sau chiar ofițeri și nu se atingea nimeni de ei. Atunci când Ceaușescu a hotărât să oprească prima dată traficul auto din cauza ninsorilor, singurele autoturisme care mai circulau erau cele de partid, de stat, salvări, miliție, armată, taxiurile și mașinile patriarhiei și ale oficialilor bisericii sau ale altor preoți cu rang înalt. În ciuda demolărilor și a măsurilor pe care Ceaușescu le-a luat împotriva bisericii, preoții aveau privilegii mari în continuare. Așa au și ajuns pe piața asta. Ei aveau multe playere, casete și erau înnebuniți după filme porno cu hetero și cu homosexuali. Pentru că noi aveam multe casete porno, frate-miu a ajuns în cercul lor,

al preoților, cumpăra de la ei videouri și le vindea mai departe la preț dublu. Unii preoți voiau filme cu homosexuali, le cereau singuri. Valeriu le oferea cele mai noi filme pe care le avea, de obicei hetero, o dată, de două, de trei ori, și la un moment dat, dacă prefera altceva, preotul îl întreba direct dacă nu avea și ceva cu băieți și frate-miu îi aducea data următoare filme cu homosexuali. Altceva nu se discuta, Valeriu nu punea întrebări.

În vara lui '87, Vali era, din nou, acasă. Mai voia să stea cel mult un an în Libia, după care urma să se întoarcă și noi să ne gândim ce să facem pe mai departe. De data asta a stat două luni, de la începutul lui iulie până la începutul lui septembrie. Am plecat cu Tana și cu familia lui frate-miu la mare, în Olimp, unde ne-am cazat la hotelul Amfiteatru și în fiecare seară stăteam pe terasă sau la minigolf și apoi mergeam la Bar Internațional, unde erau spectacole de cabaret. A fost o vacanță superbă, ultima pe care am petrecut-o cu toții în familie în comunism.

A fost și ultima dată când Vali a mai venit în țară înainte de 1990.

Vali i-a făcut cadou lui Valeriu o cameră de filmat profesională, Panasonic National. Era o cameră de filmat pe care puteai să montezi ceea ce filmai și frate-miu putea să facă totul de unul singur. Așa ne-am dus și mai departe, am început să filmăm zile de naștere, sărbători, botezuri, nunți. Până în iarna lui '87, Valeriu și-a mai cumpărat două camere de filmat de la popi și le-a dat băieților lui să aducă bani cu ele. Se câștiga cam 1 000 de lei la fiecare filmare. Plus multe alte beneficii pe care le aveam, atunci când filmam la țară, unde lumea nu înțelegea exact ce se întâmpla, mulți credeau că a venit televiziunea să îi filmeze. Luam bani și carne, legume, fructe, tăiau păsări. Odată, unii de lângă Zimnicea au tăiat un porc pentru că au crezut că au apărut la televizor.

– Suntem la televizor, băăăăă, veniți încoa'! au strigat la șosea.

La țară, foarte rar avea cineva video și, dacă avea, Valeriu lăsa caseta cu ce a filmat, după ce monta în cameră, imediat după

filmare. Dacă nu, după ce termina de filmat, conecta camera la un televizor și lumea vedea filmarea. Iar atunci când se termina, cei mai mulți dintre ei credeau că au fost la televizor.

Aveam casete reinscriptibile pe care le foloseam doar pentru asta. Am câștigat zeci de mii de lei, poate sute de mii de lei numai din filmările la țară, majoritatea la cel mult 300 de kilometri de București.

Pe 10 martie 1988, într-o joi, pe la 5:00 după-amiaza, eram acasă, Tana își făcea lecțiile când la ușă ne-am trezit cu un echipaj al Miliției, un procuror și doi ofițeri de Securitate. Veniseră să ne percheziționeze. Am aflat că Vali fusese arestat în Libia pentru fabricarea ilegală de alcool și că urma să fie trimis în România și judecat. Au căutat în toată casa, au scos toate rafturile, au scos parchetul în sufragerie și au julit tapetul, dar numai în dormitor, nu pe hol, și nu în dreptul băii. Au căutat până la 10 seara, nu au găsit decât salariul meu și multe dulciuri, sticle de alcool și țigări, pe care le-au confiscat. Nu au luat niciun video, nici casete. Nu m-au reținut pentru că nu aveam nicio legătură cu alcoolul lui Vali. Nu au găsit în casă nicio urmă de alcool producție proprie, iar sticlele pe care le aveam le-au confiscat pentru verificare.

– Le luăm să vedem dacă e ce scrie pe ele, dar nu vă faceți griji! mi-a spus un milițian atunci când m-a văzut speriată.

Vali a plecat din Libia cu hainele pe care le avea pe el, o geantă de umăr în care avea câteva tricouri, șosete, chiloți, o geacă, o pereche de blugi și 25 000 de dolari. Într-o mână avea pașaportul și în buzunarul de la blugi ținea o mie de dolari. A fost adus de poliție la aeroportul din Tripoli și acolo urma să fie escortat de un ofițer de securitate până la poarta de îmbarcare, unde urma să fie preluat de ofițerii români de Securitate, care îl așteptau.

Întâmplător, Vali îl cunoștea pe ofițerul de securitate libian, i-a dat 1 000 de dolari și pașaportul și l-a rugat să îl ducă la altă poartă de îmbarcare.

A ajuns într-un zbor către Amsterdam, fără niciun act, ofițerul de securitate libian a raportat că Vali a intrat la toaletă și nu a mai ieșit, că nu știe pe unde a fugit, că el îl aștepta la intrarea în toaletă și le-a arătat superiorilor lui pașaportul.

În martie 1988, Vali era la Amsterdam, a rămas cam o jumătate de an. Apoi a plecat la Viena, unde a stat până în ianuarie 1990 și unde l-a cunoscut și pe Arkan.

Când a ajuns în Amsterdam, m-a sunat într-o seară pe la 10, la o săptămână după percheziție, și mi-a spus doar atât:

– Sunt bine, am scăpat!

16 AUGUST 1997

Mi-e teamă că o să-l omor pe Vali.

Uitasem că e și el aici și acum. Înainte să intre la duș, m-a întrebat:

– Ce faci, poetă?

M-a văzut că deschisesem jurnalul. A plecat la baie. Și mi-am amintit de el. Iar fricile au revenit.

Mă gândesc obsesiv că o să-l omor.

E 16 august 1997. Suntem în Limassol, Cipru. Suntem cazați la hotel Amathus. E prima noastră vacanță fără Tana. Mă simt ciudat. Mi-e greu fără ea, după atâția ani. Tana e plecată la sora lui Vali, Sanda Lăzărescu, Nicolini acum, de când e măritată. E la Paris. Mai sunt patru zile și ne vom reîntâlni toți acasă la noi, la București, ca s-o serbăm pe Tana. Face 17 ani. Abia aștept s-o văd.

M-am gândit la noi și mi s-a făcut frică. Așa am ajuns să-l omor, în gând, din nou, pe Vali. Sunt aproape doi ani de când tremur când mă gândesc la asta. Nu știu cum să scap de el. Dacă îl omor?

Dacă îl omor?

Aș putea să-l împing pe geam, când iese din baie și se duce la fumat, pe balcon. Mi-e frică.

Am fost pe balcon și am văzut că dacă-l împing, o să cadă pe copertina de la etajul unu sau în piscina privată de la parter, deci nu o să moară. M-am mai liniștit.

Ia să văd dacă avem vreun cuțit în cameră.

Nu avem niciun cuțit, dar am găsit o furculiță de ieri, de la micul dejun.

Dacă îi înfig furculița în cap?

Dacă i-o înfig în gât, sigur moare.

În gât, pe sub carotidă, să-i înțep venele.

Mi-e frică, nu vreau să moară Vali.

Mă gândesc la ce-o să facem dacă moare, eu și Tana. Tana o să știe că mama ei i-a omorât tatăl, care a avut grijă de noi să avem de toate. Se ascunde deăia din țară, să nu afle de banii noștri, se ceartă cu ăia în partid, s-a băgat și la senat să deschidă cât mai multe... să avem bani și să crească țara, iar eu îl omor?!

N-am cum să scap dacă-l omor.

Dar nu vreau să-l omor.

Nu vreau să moară.

Gata, nu mai pot.

Dacă-mi găsește jurnalul, mă omoară el pe mine.

Mi-a zis din nou că sunt poetă. Mă încurajează să scriu. Mi-a spus că oricând îmi termin romanul sau poeziile o să aranjăm o lansare frumoasă. Mi-ar plăcea să fiu scriitoare. Sunt norocoasă cu Vali.

Astăzi am fost la Nicosia să ne vedem cu Giannis ca să mai deschidem o societate, cu mine în spatele *board of directors*. Dacă ar ști Vali că scriu lucrurile astea, cred că m-ar omorî. Giannis e așa un om luminos și bun, cum ne primește de fiecare dată și stăm de vorbă tot felul. Fumează Dunhill roșu.

Mi-a plăcut ce ne-a povestit azi, am mai aflat câte ceva despre istoria țării ăsteia. Ne-a povestit cum era când era el copil, în Famagusta. Asta era pe la sfârșitul anilor '50. Giannis e născut în '48, într-un sat de pe lângă Paralimni. Povestea că pe vremea aia

nu era nimic acolo, doar casele lor, pescarii și două taverne unde stăteau toată ziua și se jucau. Își amintea cum alergau pe plaja pustie, care nu era nici plajă, era un țărm unde trăgeau bărcile și își întindeau pescarii plasele la uscat, cum se scăldau îmbrăcați și se aruncau de pe stânci în golfulețele dintre pietre. Erau toată ziua la scăldat și, din când în când, jucau fotbal cu o minge din maț de oaie pe care le-o făcuse un vecin care avea capre la munte. Când bărcile trăgeau seara la mal, se repezeau toți copiii să-i ajute pe pescari să ducă peștele la taverne. După ce descărcau peștele primeau de la taverne înghețate de mastic, fugeau cu ele și se tolăneau pe stânci în luminile serii și se murdăreau de înghețată. Povestea Giannis cum, la începutul anilor '60, pe locurile astea a început să se construiască partea nouă din Famagusta, Varosha, un fel de stațiune de lux. Varosha a fost în anii '60–'70 cea mai de lux stațiune din Cipru, zicea Giannis că toate vedetele, cântăreți și actori, veneau aici, că le-a văzut pe Liz Taylor, pe Brigitte Bardot, povestea cum se îmbrăcau frumos, ei, copiii locului care nu mai erau chiar copii, aveau 20 de ani și săreau gardurile de la hoteluri și vile private ca să stea de vorbă cu lumea bună, încercau să câștige un ban, să plece din Cipru, să ajungă mai departe. Giannis ne-a povestit cum Varosha ajunsese a doua cea mai scumpă și modernă stațiune din Mediterană, după Monte Carlo. Și că până la invazia turcă din '74, asta a fost cea mai frumoasă perioadă din viața lui. Că ei, copiii săraci din zonă, ajunseseră regii acestei noi stațiuni care aducea toate celebritățile în Cipru. Până la invazia turcă, atunci când totul s-a terminat. Stațiunea s-a închis, ei au fugit din partea ocupată, la sud, în Nicosia. Varosha a rămas abandonată și așa e și acum. În 1975, Giannis a plecat la Londra, unde s-a hotărât să se facă avocat. Povestește foarte frumos și e un prieten bun. E cel mai bun prieten al nostru din Cipru. Am stat cu el patru ore azi. Am făcut și firma cu un capital de 400 de mii de dolari. Vali nu apare deloc în acte. Totul e foarte bine, de fapt, pentru noi.

Dar mi-e frică să nu-l omor pe Vali. Am chestia asta. Nu mă pot gândi la altceva.

Am scos furculițele din cameră și le-am lăsat la intrarea în cameră. Să le ia. M-am mai liniștit acum. N-am cum să-l omor. Nu acum.

Am plecat de la Giannis la 1:00, la prânz. Ne-am gândit să ajungem la bancă să scoatem banii din cont. Vali a zis să scoatem 50 de mii de lire din contul în CYP. Adică 100 de mii de dolari.

Îmi amintesc când m-a întrebat Tana, acum câțiva ani, avea vreo 13-14 ani:

– Mama, tata a făcut milionu'?

Giannis ne-a spus că s-ar putea ca cei de la bancă să pună întrebări, să vrea să știe de ce scoatem banii. Când am ieșit de la Giannis din clădire, Vali m-a luat de mână. Îl apucă rar, dar când se întâmplă, îmi place, că îmi aduc aminte de noi. Am mers pe Themistokli Dervi, am calculat să evităm pauza de la prânz de la bancă. Ne-am uitat la magazine, am probat pantofi și apoi am intrat în sediul mare de la Laiki. Ne-au preluat acolo niște oameni, la început nu au vrut să ne dea toți banii. Că nu pot da sume foarte mari, că ce vrem să facem cu atâția bani, că e politica lor de măsură antispălare de bani. Dar Vali le-a explicat că noi avem o afacere cu blănuri în România și că am venit special ca să cumpărăm blănuri de la ruși și că de-aia vrem să scoatem bani, ca să facem cumpărături de la magazinele rusești. Au încercat toate metodele să ne facă să renunțăm să scoatem banii, am pierdut o oră jumate la bancă, dar am rezolvat. Și-au chemat angajatul de la fraude, în fine, până la urmă legea nu e de partea lor, deocamdată, așa că tot am reușit să scoatem banii. S-a certat Vali cu ei, mâine mergem din nou, am luat deja legătura cu cineva de la Bank of Cyprus, prietenul nostru Hamidi, care are hotelul Dina. Mâine mergem să mutăm totul într-un cont nou de la ei. A fost greu la Laiki, poate că au alte politici pentru că sunt bancă populară, cine știe.

După ce am ieșit din bancă, Vali m-a luat din nou de mână și mi-a zis, zâmbitor, așa cum e el:

– Hai să cumpărăm câte ceva!

Mi-am dat seama că o să vrea să mergem la magazinele scumpe, că doar astea erau deschise la ora aia, restul magazinelor locale sunt închise până la 4:00 după-amiaza. Ne-am dus la Vuitton și i-am cumpărat Tanei de ziua ei un rucsac și o eșarfă. N-am știut ce altceva să-i luăm. Vali e tot timpul supărat pe Tana că se îmbracă aiurea. A fost o zi foarte bună, nu m-am gândit deloc să-l omor. Abia acum, când am rămas singură, după ce a intrat la duș, m-au luat din nou gândurile.

Zicea să ne vedem în seara asta cu Hamidi și Sonia la ei la hotel. Sper că nu mai mergem, că n-am niciun chef.

După aceea m-a tot plimbat pe acolo, pe la toate magazinele, voia să cumpere tot, începusem să mă enervez că ne apucăm să cheltuim atâția bani. El și-a luat niște sandale de la Gucci, tot încerca să mă convingă și pe mine să-mi iau niște lucruri de acolo, dar nu-mi plăceau. Eram bucuroasă că i-am găsit Tanei cadou pentru ziua ei. Și-a mai luat câteva cămăși și tricouri polo. Până la urmă m-a convins și pe mine și mi-a luat o geantă Chloe și niște balerini de la Vuitton. Până la urmă am fost și eu fericită de cumpărături. Ne-am plimbat și am simțit din nou că am petrecut timp doar pentru noi.

Vali e foarte bronzat. Îi plac tricourile și cămășile albe și roz. Îi vin foarte bine când e bronzat. Când ne-am întors la Vuitton și-a luat și el niște ochelari de soare și o geantă. Nici nu mă mai gândesc la cât am cheltuit.

Iar îmi vine gândul că vreau să-l omor. M-am tot gândit dacă îl urăsc sau dacă cred că e vinovat pentru ceva ce mi s-a întâmplat. Pentru că am viața asta cu el de atâția ani. Uneori cred că lucrurile stau altfel, cred că de fapt îmi e foarte frică să nu-l pierd. Suntem într-o perioadă foarte bună.

O să văd. Mă gândesc să mă programez la cineva specializat. Poate la recomandarea pe care o are Anca la Spitalul Militar.

Ultima dată când Mihaela a întins cărțile mi-a zis că o să fie totul bine, că nu vede să se întâmple ceva cu sănătatea niciunuia dintre noi.

Vali nu trebuie să afle nimic. O să zică iar că sunt nebună.

Apoi am fost prin partea veche a Nicosiei, ne-am plimbat pe străduțe până la granița cu Turcia. L-am întrebat o dată pe Giannis dacă am avea ce vedea în partea turcă. Ne-a zis că acolo nu s-a mai făcut nimic de la invazia din 1974. N-au asfaltat, au aceleași drumuri, locurile au rămas la fel, nu s-a refăcut nimic, nu s-a construit, e complet abandonat, arată la fel ca atunci când a plecat el din partea de nord. Nu ne-a recomandat să mergem singuri în partea turcă, a mai spus că dacă, totuși, vrem să intrăm în partea turcă, să mergem cu un taxi. Trecem granița prin Nicosia cu taxiul și mergem unde vrem, facem un ocol și apoi ne întoarcem cu același taxi. Și dacă ne oprește poliția sau trupele, îl lăsăm pe taximetrist să vorbească cu ei. Să avem pașapoartele cu noi. Mie mi-e frică, Vali și Tana au zis că vor să meargă o dată.

Am mâncat înghețată și ne-am plimbat de-a lungul zidurilor cetății. Tot așa ne-am învârtit prin Nicosia până n-am mai putut, i-am spus lui Vali că mă dor picioarele și că nu mai pot să merg. În ultimul timp mă tot gândesc că am îmbătrânit. Sunt două lucruri la care mă gândesc atunci când îmi spun c-am îmbătrânit. În primul rând mă gândesc la Tana, la ce mare este acum. La anul e majoră. Cât o să mai aibă nevoie de noi? Cum o să fiu eu când n-o să mai am ce face pentru Tana? După aceea mă gândesc la tot ce am pierdut până la vârsta asta. Corpul meu, sexul, concentrarea, puterea, nu mai am rezistență. Ce o să fac mai târziu? Gândurile astea o să devină tot mai puternice? O să fie tot mai greu? Nu cred, ideile se schimbă.

Și dacă ideile se schimbă, de ce nu pot să nu mă mai gândesc că îl omor pe Vali? De ce nu trece ideea asta?

Dacă nu trece înseamnă că vreau cu adevărat să-l omor?

Mi-e frică.

La 5 fără un sfert am sunat după șoferul care ne-a adus la Nicosia și l-am rugat să vină să ne ia din centrul vechi și să ne întoarcem la Limassol. E un drum de o oră, sunt vreo 60 de kilometri. Era, deja, foarte cald, nu mai puteam să respir.

Simțeam cum mă sufoc. S-a mai întâmplat asta și în alte veri. Uneori, umiditatea e foarte mare. Soarele nu se simte, nu știi cum te arde, pare că e înnorat. Cerul devine alburiu, o pâclă acoperă soarele și se lasă o lumină gri, iar dacă nu ești obișnuit, poți crede că e vreme taman bună de mers la plajă, dar, de fapt, acum soarele arde puternic. Te înfășoară un abur și te simți ca într-o saună în care respiri greu și transpiri de curg toate apele pe tine.

Mi-am aprins o țigară, am zis că-mi stă inima când am tras primul fum, așa de greu respiram. Erau și țigările tari, am luat de la Vali un Rothmans.

Am avut noroc că șoferul era destul de aproape și a venit imediat după ce am terminat țigara, a ajuns în vreun sfert de oră. A sosit mașina, am deschis ușile, ne-am urcat și imediat toată mașina s-a aburit, curgeau șiroaie pe parbriz. Nu mai văzusem așa ceva.

Șoferul era un băiat mai tânăr decât noi cu vreo 10 ani. Era foarte vorbăreț. A vorbit cu Vali despre fotbal și după aceea ne-a spus că acum în Cipru e o mare problemă, era îngrijorat că vor rămâne fără apă. Ne-a spus că nu a mai plouat de foarte mult timp și că iarna trecută nici nu a nins și nu a apucat să se strângă apă deloc. Am uitat cum îl chema, un băiat simpatic care venea dintr-un sat de la munte. Ne-a povestit despre copilăria lui, cum e viața într-un loc din Cipru care nu interesează pe nimeni, unde turiștii nu ajung niciodată.

Mi-a plăcut că ce ne povestea el era complet diferit de ce ne spusese Giannis mai devreme despre locurile copilăriei lui și diferit și de alte povești pe care le-am auzit de la prietenii noștri de aici. Spunea că la munte oamenii au vieți de fermier, că au capre,

măslini și pomi. În afară de pește și fructe de mare, cam tot ce se produce în Cipru vine de la munte. Ei fac zivania, ulei, lactate, halloumi și masticul despre care povestea Giannis tot de la ei vine, e un clei de copac din care se face pasta de mastic, care se folosește pentru înghețată. Îmi place cum aici toți vor să-ți povestească despre ei și de fiecare dată când venim ascultăm multe povești de viață.

Tot la munte, spunea șoferul nostru, sunt rezervele de apă, în munți se colectează și tot acolo se și păstrează în niște bazine uriașe. Doar la munte se întâmplă să ningă de câteva ori pe an și doar puțin, ne povestea că plouă mult mai des decât în restul insulei. Însă anul ăsta nu a plouat mai deloc și toată lumea e îngrijorată pentru că nu mai e apă, numărul turiștilor crește.

– Business or pleasure or both?

Ne-a întrebat.

– Just tourists.

I-a răspuns Vali.

De obicei, atunci când cunoști pe cineva aici, una dintre primele întrebări e dacă ești turist sau dacă ai venit cu afaceri.

Șoferul era pornit pe hoteluri și pe patronii lor, care consumă tot mai mult. Spunea că din cauza consumului mare al hotelurilor sunt în pericol să rămână fără apă. Era cam naționalist. După ce am trecut de Larnaca, pe partea stângă a apărut marea, ne-a arătat câteva drumuri care porneau din autostradă care păreau pustii și fără legătură cu civilizația și ne-a spus că dacă intrăm pe acolo o să ajungem la cele mai bune taverne din Cipru, pe care turiștii nu le știu. Și să păstrăm secretul. Am râs și i-am spus că da.

Pe stânga au început să apară hotelurile și ne apropiam tot mai mult de Limassol, unde câteva hoteluri au rămas fără curent. Spunea cât de corupți sunt ciprioții și cum patronii hotelurilor mai scumpe fac tot posibilul ca să elimine concurența prin diferite metode subversive. Acum e asta cu electricitatea. Ne-a povestit cum patronii cu relații în politică și bani dau șpagă ca autoritățile

să oprească energia electrică pentru hotelurile mai mici sau concurență, sub pretextul suprasolicitării rețelei în sezon turistic. Deși majoritatea au generatoare, nu au putere să pornească aerul condiționat pentru toate camerele. Și turiștii nu pot să stea, nu rezișți la 42 de grade și umiditate 80%. Și așa pleacă dintr-un hotel care nu are curent și se duc la concurența care a dat șpagă. E interesant, spunea șoferul, că toată lumea din Cipru știe de practica asta. O să-l întreb pe Hamidi ce știe și dacă ei dau șpagă ca să aibă curent în sezon.

Of, deloc nu vreau să mai ies.

Deși acum mi-au trecut gândurile. N-am cum să-l omor pe Vali nici acum, niciodată.

Cel mai rău mă enervează că râde de mine și de scrisul meu.

Și că mă crede nebună.

23 DECEMBRIE 2006

– Bă, ce faci?! Vreau să vii acum, în 10 minute să ne vedem în parc la Kiseleff, la fântână, ai înțeles? O lași pe avarii pe Kiseleff, vii acolo și lași telefonu' în mașină! i-am zis lui Șevciuc.

– A venit Șevciuc glonț, ăă? m-a întrebat râzând și am râs și eu.

– Păi, a venit, da, știi cum e el. Și i-am zis, uite, băi, nene, te duci, a avut Tana Lăzărescu accident aici, la Matache, a dat peste unu' pe trecerea de pietoni, te duci imediat, acum, înainte să vină poliție, televiziuni, și o scoți de acolo, te urci tu la volan.

– Păi, da! mi-a zis.

– Păi, da, și acuma să vedem ce face omu'! Ai adus și tu? l-am întrebat.

– O să scot, da' să vină administratoru', e pe drum.

– Păi, n-ai nimic acum? i-am spus.

– Am o sută de mii, bani de la Cristina.

– Ăla e mort, uite, zice acum Șevciuc pe mesaj privat. Îi arăt SMS-ul și Vali Lăzărescu își pune mâinile în cap.

– Du-te și fă rost, ia de la cineva, că dacă o să ai nevoie trebuie să dai banii, la familie, la ce-o mai fi. Șevciuc o să spună că el era la volan, că e prieten cu Tana și că ăla le-a sărit în față, o să vedem cum facem.

Am luat banii și ne-am despărțit.

M-am întâlnit cu Vali Lăzărescu sâmbătă noaptea, la 12:30, într-o benzinărie de la intrarea în comuna Berceni, după depoul de metrou de la IMGB. Cu o oră înainte, fii-sa, Tana, făcuse un accident în spatele pieței Matache, pe o stradă unde locuiau multe familii sărace care de obicei stăteau noaptea pe afară la discuții. Tana a făcut facultatea la Londra și a rămas acolo, unde s-a căsătorit cu un băiat dintr-o familie care avea un lanț de aprozare în Anglia. O fată liniștită care vine în țară rar, ca acum, de sărbători, și care era cu Cayenne-ul lui Vali Lăzărescu când a dat peste cineva pe care nu l-a văzut, pe strada Cameliei.

Imediat după accident s-a închis în mașină și l-a sunat pe taică-su, care m-a sunat pe mine. I-am spus să-i transmită Tanei să iasă imediat din mașină, să n-o vadă nimeni că era ea la volan, să rămână acolo și când vine poliția să spună că nu conducea ea.

Ora 23:40.

M-am întâlnit cu Șevciuc și l-am trimis repede la locul accidentului să spună că el era la volan, că e un prieten de-ai Tanei, important era să-i luăm banii lui Lăzărescu.

Când a ajuns, mașina era înconjurată de rudele și cunoștințele bărbatului accidentat, căruia medicii îi făceau manevrele de resuscitare. Poliția nu ajunsese. Tana a avut noroc că atunci când s-a dat jos din mașină, telefonul pe care îl ținea între picior și scaun i-a căzut direct într-un canal și astfel nu a mai putut fi recuperat pentru anchetă. Poliția a deschis mai târziu, în timpul cercetărilor, canalul și l-a căutat, însă fără succes. Am câștigat timp, iar Tana era acoperită că nu a putut suna la 112. Au trecut 15 minute de la accident până a ajuns salvarea. Lumea din jur și rudele nu s-au descurcat să sune la salvare și poliție, numărul unic de serviciu de urgență era nou, alte mașini nu au trecut la ora aia pe stradă, nu prea treceau în general, de fapt, era o zonă pe care cei mai mulți șoferi o evitau. În cele din urmă, după urletele femeilor din stradă, cineva a reușit să sune la 112, iar serviciul a trimis mai întâi

ambulanța și apoi poliția. La douăzeci de minute de la accident a apărut Șevciuc, care a dat lumea la o parte și a intrat în rolul de șofer.

Când a ajuns poliția, încă se încerca resuscitarea.

Victima era un bărbat de 37 de ani care locuia ilegal într-una din casele abandonate de pe stradă, împreună cu familia lui, mama, tatăl, soția, cei patru copii și mama soției. Pentru că era foarte frig, rudele și prietenii nu au mai stat în seara aia afară, au băut tot ce aveau și bărbatul a ieșit să mai cumpere bere de la un non-stop. Tana, care nu era obișnuită cu străzile din București, voia să ajungă la un restaurant argentinian din Piața Victoriei. A plecat de la părinții ei de pe Bulevardul Unirii, a luat-o pe chei, a făcut dreapta la Facultatea de Sport și voia să iasă pe Buzești, spre restaurant. Pe strada mică nu era lumină și ne-a spus că nu l-a văzut când a traversat, pur și simplu s-a aruncat în fața mașinii. Nu a apăsat deloc frâna, a intrat direct în el.

Nu s-a auzit nimic.

L-a sunat pe taică-su din mașină și după ce a închis s-a mutat pe locul din dreapta.

Când au ieșit primii martori, rudele bărbatului, ea era în dreapta, iar la volan nu era nimeni.

M-am despărțit de Vali Lăzărescu pe la 12:45. M-am ținut după el, venise cu Lancia Ypsilon a lu' nevastă-sa. Am mers până la blocul de pe Unirii unde stă și am văzut că în fața scării era Tana.

M-am gândit să mă duc să-l caut pe Șevciuc la Secția 1 de poliție.

Luminile de Crăciun se aprinseseră în centru. Străzile erau pustii, doar câteva taxiuri care alergau după comenzi. Foarte rece și nicio adiere. Dacă respiram adânc, simțeam cum mă dureau sinusurile și cum mă lua amețeala. Îmi lăsasem mașina acasă ca să n-o recunoască cineva. Conduceam un Ford Fiesta cu numere de *leasing*, pe care o foloseam mai mulți atunci când aveam treabă prin oraș.

Când am ajuns la Secția 1, Șevciuc era acolo, încă în audieri. Mai mulți polițiști de la circulație și criminaliști tot deschideau și închideau ușa biroului în care îl interogau. Secția fusese renovată de curând, înăuntru nu mai era niciun civil în afară de mine. La intrare era un birou unde stăteau doi polițiști, un bărbat și o femeie, care m-au întrebat dacă mă puteau ajuta cu ceva, dacă voiam ceva de băut. Le-am spus că nu, că venisem să-l aștept pe prietenul meu, acum audiat.

– Să vedem, să nu rămână prea mult, a glumit polițistul. Eu nu mi-am ridicat ochii din telefon. Le simțeam privirile cum îmi așteptau reacția și mă amuzam.

Proști.

Femeia s-a întors și a intrat în camera unde era audiat Șevciuc.

După vreo 20–30 de minute, în secția de poliție au intrat soția și părinții victimei. Bărbatul fusese declarat mort la 12:35, după ce s-a încercat resuscitarea lui mai mult de jumătate de oră. M-am gândit că Porsche-ul lui Lăzărescu cu toată partea din față îndoită a rămas la Matache.

– L-a omorât, nenorocitu'! urla soția bărbatului, în timp ce mama lui, o femeie la 50 de ani, se lovea cu pumnii în tâmple și repeta:

– S-a rupt filmu' vieții lui, s-a rupt și-al meu!

M-am bucurat când i-am văzut rudele la poliție. Știam că Șevciuc va ieși nevinovat de la audieri sau dacă nu, îl vom scoate după aia, nici nu mă gândeam că o să ajungă să fie judecat pentru omor. Acum, ca să-i luăm banii lui Lăzărescu nu mai rămânea decât să-l dea familia mortului în judecată pe Șevciuc și cu asta să-l agățăm pe Lăzărescu, să-i cerem bani ca să iasă din proces familia de pe Buzești.

Alți doi polițiști sub 40 de ani au ieșit din camera unde era interogat Șevciuc și i-au întrebat:

– Sunteți rudele victimei?

– Da, mamă, da! a răspuns mama.

– Ați văzut accidentul?

– Am văzut, da! a răspuns furios tatăl.

– Unde erați?

– În casă.

– Și cum ați văzut accidentul?

– Pe geam, eram toți în bucătărie.

– Ați consumat băuturi alcoolice?

– Am consumat, da!

– Dar ce contează dacă am consumat. Ne-a omorât băiatul, nenorocitu'! a strigat mama.

– L-a omorât! Să se ducă la pușcărie! a continuat tatăl.

– Vă rog să nu țipați și să răspundeți la întrebări, le-a spus polițistul.

– Cât alcool ați consumat?

– Păi, de la trei până seara.

– Ce ați consumat?

– Vin, bere.

– Mult? Cât vin?

– Trei sticle de-un kil.

– Dumneavoastră împreună cu băiatul?

– Da, răspunde tatăl.

– Și câtă bere?

– Vreo două sticle de două kile.

– Unde se ducea băiatul când s-a întâmplat accidentul?

– Să mai cumpere două beri.

– Și dumneavoastră ați văzut accidentul pe geamul de la bucătărie, spuneți?

– Pe geam, da, eram toți în bucătărie! răspunde mama.

– Și cum s-a întâmplat?

– A intrat cu mașina direct în el, spune mama.

– N-a pus frână?

– N-a pus, a intrat direct în el și l-a omorât!

– N-ați auzit frâna?

– Nu, răspunde mama.

– Păi, și dacă ați văzut totul, de ce a durat un sfert de oră până să sunați la serviciul de urgență? Nici măcar nu ați sunat dumneavoastră, familia, din ce mi s-a comunicat.

– Nu ne-am descurcat cu telefoanele astea, nu știam ce să facem, nu mai e poliție, salvare, e un număr acum, n-am știut, le explică mama.

– Băiatul ăsta era la volan, pe care îl audiem noi acum?

– Băiatu' era, da! răspunde imediat mama.

– Băiatu', băiatu', spune și tatăl.

– De unde știți care băiat, dacă nici nu l-ați văzut?

– Păi, erau un băiat și o fată în mașină, băiatu' conducea! răspunde mama.

– Haideți cu mine, vă rog. I-a invitat în camera unde îl audia pe Șevciuc pentru a-l identifica.

Am rămas la poliție până pe la 3:30, când s-a terminat audierea lui Șevciuc. A ieșit din birou cu interdicția de a părăsi țara și i s-a cerut să rămână disponibil, dacă vor continua cercetările.

– La sfârșit au vrut să mă pună să trec în declarație că sunt de acord să fac test cu poligraful, mi-a zis.

– Și ce le-ai spus?

– Că nu pot să fac testul poligraf, că ar fi neconcludent pentru că am diagnostic de anxietate generalizată și îmi crește pulsul din cauza emoțiilor.

– Asta e. Gata. S-a terminat, i-am spus.

Șevciuc a reușit să-i convingă pe polițiști că a fost un accident pe care nu l-a putut evita. S-a folosit de factorul-surpriză pentru a susține ideea că nu a putut evita accidentul, că bărbatul a apărut din întuneric, pe o stradă neiluminată, dintr-un imobil cu o intrare improvizată, chiar la șosea. A mai declarat că într-o primă fază nici nu și-a dat seama ce a lovit, a crezut că era vorba de un

câine. Șevciuc a declarat că o cunoștea pe Tana din anii '90, de când ea era la liceul Monnet. S-a lăudat că el era unul dintre puținii cu care Tana Lăzărescu păstra legătura și cu care se vedea de fiecare dată atunci când ea venea în România.

– Dar de ce sunteți dumneavoastră așa special? l-ar fi întrebat polițiștii, iar Șevciuc le-a răspuns că el a fost mereu disponibil pentru Tana și a ajutat-o ori de câte ori a avut nevoie. Pentru ea, el era un om de încredere, mereu i-a fost ca un frate. L-au mai întrebat dacă între ei a fost vreodată mai mult de atât și el a negat.

A declarat că imediat după accident s-a dat jos din mașină ca să găsească un taxi pe Buzești, pe care urma să-l trimită după telefonul lui, pe care îl uitase la mine. Când m-am întâlnit cu el în parc, înainte să ne despărțim, i-am spus să-mi lase mie telefonul, ca să nu se descopere pe unde a circulat. A mai spus că știa că Tana apucase să-l sune pe tatăl ei și apoi i-a căzut telefonul în canal. Polițiștii i-au răspuns că o vor audia și pe ea în calitate de martor, ea fiind cea care împrumutase mașina de la tatăl ei. Le-a zis că a căutat taxi vreo 10 minute, dar că nu a găsit, și că atunci când și-a dat seama că oricum era prea târziu s-a întors la mașină de frică să nu intre la părăsirea locului faptei. Declarația i-a măgulit pe polițiști și l-au înțeles. L-au mai întrebat cine sunt eu și de unde mă știe și le-a zis că un coleg și un prieten din copilărie. Asta a fost tot.

Mai târziu am aflat că presa a fost interesată de subiect, însă nu a avut cum să ajungă la noi, iar pe monden nu s-ar fi băgat nimeni să scrie, cu atât mai mult cu cât subiectul era slab. A apărut o știre pe televiziuni și în ziare că a avut loc un accident cu mașina politicianului Lăzărescu, însă sursele erau din cadrul poliției și atunci a ieșit o știre neinteresantă despre un accident care nu a putut fi evitat.

Pe la 5:15 m-a sunat Lăzărescu să ne întâlnim la benzinăria din rond, la intrarea în Voluntari. Am ajuns pe la 6:00 și s-a luat cu

mașina după mine, am intrat pe un câmp unde se construiesc niște blocuri noi. Am parcat, am coborât și am făcut câțiva pași. Mi-a zis că s-a împrumutat de un milion și să rezolvăm totul în banii ăștia, și familia, și Șevciuc, și eu. I-am zis că am nevoie de jumătate din bani să fie în hârtii mici, de 20–50, maximum 100 de euro și vreo 100 de mii să fie în lei.

Mi-a dat o adresă cu o cutie de valori din care puteam lua banii. I-am povestit ce s-a întâmplat la poliție ca să știe ce să-i spună Tanei și să știe și el ce trebuie să declare atunci când vor fi chemați la audieri.

La 11:30 dimineața m-a sunat să-mi spună că a fost cu Tana la poliție și acum totul e în regulă, că îi părea rău de accident etc.

Pe la 13:00 m-am dus și am scos banii din cutia de valori. Lăzărescu îmi pusese banii așa cum ne înțeleseserăm, jumătate dintre ei în hârtii mici și în lei.

M-am dus acasă, unde am băgat ăia 500 de mii în hârtii mici în niște plase pe care le-am pus una peste cealaltă într-un sac pe care l-am aruncat în portbagajul de la Fiesta.

La 14:20 eram pe strada Cameliei. Am așteptat până când i-am recunoscut pe soția și tatăl bărbatului mort. Am pornit mașina și am parcat-o pe strada Baldovin Pârcălabul, m-am dat jos și am plecat cu sacul după mine. Ușa de la intrarea în casă rămăsese descuiată, iar înăuntru, în două camere în care mirosea puternic a mâncare și gaz, familia se pregătea de înmormântare. Le-am spus rudelor că am venit din partea băiatului care conducea și că nu vrem să sufere și mai multă lume din cauza acestui accident oribil. Că am venit cu gânduri bune, iar noi încercăm să le facem o viață mai bună lor, familiei. Le-am dat sacul și le-am zis să-l desfacă.

Speram ca baniii puși în saci să pară și mai mulți ca să-i sperie și să-i convingă să-și retragă plângerea și așa s-a și întâmplat. Le era frică de bani, întrebau cine sunt, dacă le rămân lor toți banii ăia. Le-am spus că le rămân banii, dar să declare că nu doresc

continuarea cercetărilor și să aibă un Crăciun cât de bun se poate, să le cumpere jucării și haine copiilor, și lor o casă nouă.

Au fost de acord imediat, și am plecat. I-am văzut, cu coada ochiului, cum se uitau după mine și cum s-au grăbit să încuie ușa.

11 NOIEMBRIE 1993

Sunt trei metode prin care desparți câinii atunci când se luptă.

Prima, arunci cu apă pe ei. Asta e cea mai sigură pentru oamenii din jur, dar și cea mai fără de succes pentru animale, mai ales dacă se luptă câini cu experiență, care s-au bătut mai mult de 20–30 de ori. Un câine care a trecut prin multe bătăi nu se oprește dacă dai cu apă pe el. Ideea la metoda asta e să ai cu tine un lighean sau o găleată cu apă foarte rece pe care să o arunci peste ei, atunci când unul dintre stăpâni renunță la luptă. Dacă apa e foarte rece, atunci când o arunci peste ei, câinii au un șoc care îi face să-și desfacă maxilarele, pentru că încearcă să-și regleze respirația și pulsul și să se adapteze la schimbarea de temperatură. Cu câini la prima sau la a doua luptă merge, de cele mai multe ori.

A doua, îi sufli aer în ureche câinelui care domină lupta sau ăluia care îl ține prins în maxilar pe adversar. Asta e o variantă foarte eficientă, câinele își va deschide sigur maxilarul. Dar e riscant. Poți să faci mai mult rău decât bine pentru câinele dominat în luptă. Atunci când îi sufli în ureche, câinele își smucește capul în partea opusă. Adică dacă îi sufli în urechea dreaptă, el o să-și tragă capul în partea stânga și o să dea drumul. În același timp, trebuie să fii atent să-l tragi imediat în spate. Vii peste el, îl încaleci. Îl prinzi de deasupra cu mâinile de stern și îi sufli aer din

gură, în ureche. Și imediat îl tragi în spate, printre picioarele tale. Oricum e periculos. Sunt câini puternici. Când îi sufli în ureche poți să îi dai ocazia să-l prindă mai bine pe celălalt câine, că se scutură și apucă din nou. E chestie de fracțiune de secundă. Dacă nu apuci să-l tragi sau nu îl tragi destul atunci când i-ai suflat, el apucă din nou. Și poate să-l apuce și mai bine, și mai tare. Poate să-l și omoare pe celălalt. Nu e în regulă, mai ales că atunci când tu îi sufli, stăpânul celuilalt a renunțat la luptă, câinele nu mai are de ce să sufere după asta. Și dacă nu poți să-i desparți e doar vina ta pentru ce se întâmplă după ce stăpânul a renunțat. Mama așa i-a pierdut ochiul unei cățele cu care se bătea Fanta. Fanta o ținea de sub maxilar și cățeaua nu mai putea, avea și mandibula fracturată și era foarte, foarte obosită, abia gâfâia. Stăpânul ei a renunțat. Adi, un bărbat pe la 40 de ani, înalt și cu barbă. Tia o chema pe cățeaua lui, avea patru ani jumate și 35 de lupte, nu pierduse niciuna. Tot pitbull. Știa și Adi câini, dar nu cum știa mama. A renunțat la luptă, eram sus pe deal, la crematoriu, în parcul Tineretului. Acolo, între copaci, era un loc unde mai făceam lupte, din când în când. Mama s-a dus, a încălecat-o pe Fanta, s-a aplecat peste ea și i-a suflat în urechea dreaptă. Fanta s-a smucit în stânga, apoi imediat în dreapta s-o apuce pe mama de față. Mama a avut instinctul să-i dea drumul din brațe, a simțit că-și întoarce capul către ea și i-a dat drumul și s-a lăsat pe spate. Atunci Fanta a prins-o pe Tia de maxilarul de sus și de ochiul stâng, pe care i l-a sfărâmat. A dus-o la operație după luptă, dar n-au mai putut să-i salveze ochiul. De atunci nu l-am mai văzut pe Adi cu vreun câine la pariuri. A încercat să facă și el ce făcea mama, să organizeze lupte, a făcut de câteva ori la noi în Titan, după a dispărut. Am auzit mai târziu că a plecat din țară. Alt risc, cel mai mare, de fapt, era că atunci când îi suflai în ureche se putea ca dintr-o arcuire din corp sau dintr-o smuceală a capului să te prindă pe tine de față. Așa cum era să pățească mama, atunci, cu Fanta. Știu mulți care au fost mușcați de câinii lor, atunci când le-au suflat în ureche.

Alții ziceau că să-l ții de cap atunci când îi sufli. Asta e și mai mare prostie, te ia de mână imediat dacă se smucește. Era o metodă care se folosea destul de rar.

Sau mai e metoda cu bățul în maxilar, asta e cel mai des întâlnită. Și e și cea mai sigură, și pentru oameni, și pentru câini. Noi aveam un cablu de curent electric, cu multe cabluri mici înăuntru. O bucată lungă de vreo doi metri și destul de groasă cât să-i țină maxilarul în spate. Atunci când unul dintre stăpâni hotărăște să oprească lupta, câinelui care încă îl ține prins pe învins i se bagă un băț sau cablu, cum făceam noi, în gură, prin spatele caninilor cu care își ține prins adversarul. După ce băgam cablul, îl prindeam cu amândouă mâinile de margini, de-o parte și de cealaltă. Cu cât e mai lung, cu atât mai bine, că tragi mai ușor. Încaleci câinele pe care vrei să-l desparți și-i ridici capul cu bățul sau cablul. Câinele va da drumul la ce a prins cu colții din față și va mușca pe măsele. Atunci îi dă drumul celuilalt câine și îi desparți. Nu-ți trebuie mare forță, în felul ăsta îi despărțeam și eu, eram specialistă. Aveam 15 ani și din '94 până în '97 mama a organizat lupte de câini în oraș și pe la marginea lui.

Mama nu a lăsat câini să moară, așa cum făceau alții în parc la Titan sau în pădure la Băneasa, unde se făceau de multe ori pariuri până la moarte. Chiar și la pariurile până la moarte, rar se ajungea să moară un câine în luptă. Pitbullii nu pot să se bată până la moarte, doar unii dintre ei, foarte antrenați și cu capacitate pulmonară mare. Trebuie să fi înotat mult și să fi alergat mult. Un câine care ajunge să reziste să lupte până la moarte nu are mușchi și forță ca să lupte atât de mult. E un cerc al supraviețuirii din care puțini câini ies ucigași, iar aceia sunt foarte rari și trebuie să aibă o linie genetică care să-i avantajeze și să fie antrenați tot timpul.

Sunt multe mituri despre luptele de câini.

Cele mai multe dintre lupte se termină prin refuzul unuia dintre câini de a mai lupta. Puțini dintre stăpânii de câini de la începutul anilor '90 aveau cruzimea să tragă de câinii lor să mai

lupte atunci când aceștia nu mai voiau. Mai ales că atunci nimeni nu făcea afaceri din câinii de luptă, nimeni nu creștea animale în scopul ăsta. Cei mai mulți își duceau propriii câini la pariuri. Așa cum am început și eu cu mama. Asta a fost și frumusețea anilor ălora. Totul era ca la amatori și la început.

Mama, Mioara Munteanu, a lucrat la ICRAL pe vremea lui Ceaușescu, ca secretară. Era născută în '48. A lucrat în construcții ca și taică-tu. Așa l-a cunoscut pe tata, care era coleg cu taică-tu la ACM3. Pe mine m-a născut în '80, pe Fizicienilor, unde am stat până am plecat din țară. Am copilărit în Sălăjan. Fizicienilor, Piața Ambrozie și Ozana nu erau deloc așa rău famate cum au ajuns în anii '90 și la începutul anilor 2000. În anii '80 era doar un cartier plin de copii, ca peste tot în oraș. Peste linia lui 19 și bulevard aveam cele mai frumoase blocuri din oraș, cele din Titan. Ne jucam toată ziua între Sălăjan și cimitir, Fizicienilor, Răcari și parcul IOR. Iar vara mergeam la ștrand, la Trei Ligheane. Am crescut singură, nu am avut frați sau bunici. După școală veneam acasă, îmi încălzeam mâncarea, îmi făceam lecțiile, apoi ieșeam la joacă. Stăteam mai mult cu băieții, mergeam cu ei să ne scăldăm pe lac sau să ne jucăm prin blocurile în construcție. Cu fetele de la bloc stăteam atunci când oboseam sau când aveam grijă de câinii și pisicile din cartier. Îmi plăceau animalele. N-am avut nicio poreclă în cartier, toți copiii îmi spuneau pe nume. Ana.

Mama și tata se certau mult. O dată la două zile, dacă nu în fiecare zi. Tata a dat în mama de câteva ori, până când, într-o duminică dimineața, pe la 11:00, când a vrut să înceapă scandalul cu mama, eu eram la masă, în bucătărie, luam micul dejun, ea a luat o scrumieră neagră în formă de palmă și i-a spart-o în arcadă. Tata a căzut între ușa de la bucătărie și frigider. Apoi mama a luat cuțitul de bucătărie, s-a urcat peste el și i-a zis:

– Băga-mi-aș pula-n morții tăi, dacă te mai atingi de mine sau mai țipi la fată, îți scot ochii! Prea te-ai șmecherit!

S-a ridicat și l-a lăsat acolo să-și revină singur. M-am speriat foarte tare, mă așteptam să-l lovească cu cuțitul. Era 1990.

Știam că mama are putere mare, pe care i-o putea arăta oricui, mai puțin mie. Oricui, chiar și lui tata. Ar fi putut face orice ca să ne apere și părea tot timpul pregătită de asta. Mereu m-am simțit în siguranță când eram cu mama, dar îmi era și frică să nu o pierd pentru că mă temeam pentru ceea ce simțeam că poate să facă.

În '92, mama avea 44 de ani. Era scundă, avea 1,63, și era foarte slabă, 50–52 de kilograme, dar cu o energie care dădea pe-afară; ochii negri, oblici, pătrunzători și agresivi. Vecinii din bloc ziceau că e țigancă. Mama s-a născut în Târgu Cărbunești și era în București de la 14 ani, de când părinții ei muriseră într-un accident de tren. Din 1962 și până în 1990 a lucrat în mai multe locuri, cu perioade în care nu muncea deloc, însă se temea să nu fie arestată. Umbla mereu în trening sau blugi, se încălța doar cu pantofi sport și avea o geantă albă, cum au poștașii. Se tundea scurt și avea o constituție fibroasă. Fuma mult, două pachete sau chiar trei pachete pe zi. După Revoluție a fumat numai țigări Hollywood. După Revoluție era, încă, la ICRAL, dar tot timpul aducea în casă pachete pe care după câteva zile nu le mai vedeam. Mi-am dat seama că mama vindea unele lucruri, de multe ori am văzut în casă cartușe de țigări, sticle de whisky sau de rom, blugi și cafele. Nu am știut niciodată cui le dădea sau ce făcea cu ele. Mă simțeam în siguranță atunci când vedeam lucrurile astea, pentru că știam că urma o perioadă bună pentru mine și pentru mama.

Tata a plecat de acasă în toamna lui '90, la câteva luni după ce mama l-a bătut în bucătărie. Știu sigur că dacă nu aș fi fost și eu la masă în dimineața aia, mama l-ar fi bătut mult mai rău. Au început divorțul, care s-a terminat în 6 luni. Pentru că nu împlinisem încă 12 ani, nu am fost chemată la proces ca să spun cu care dintre părinți aș fi vrut să rămân. S-a decis să rămân împreună cu mama, în apartamentul nostru cu două camere de la etajul doi din blocul de pe Fizicienilor.

Tata nu mi-a spus unde s-a mutat. Ne vedeam de două sau trei ori pe lună, duminica, de obicei. Eram clasa a patra.

Ziua, după şcoală şi la sfârşitul săptămânii, stăteam în parc, la Titan. Spre seară ne adunam toţi copiii în jurul blocului, unde mai stăteam o oră sau două, până ne chemau părinţii în casă. Ne strigau de pe geamurile de la apartamentele blocurilor. Mama nu m-a strigat niciodată. Cred că aş fi putut lipsi de acasă şi trei zile. Înainte de Revoluţie nu vedeai prea multe rase de câini prin parcuri: pechinezi, teckeli, boxeri, ciobăneşti germani, caniche şi din când în când câte un setter, dalmaţian sau un cocker. Şi erau câini puţini. Începând cu '90–'91 au început să apară multe rase şi parcurile s-au umplut de câini, iar stăpânii şi-au făcut locuri în toate parcurile unde se adunau cu câinii lor şi se întâlneau cu alţi stăpâni din cartier sau care veneau de la distanţe mai mari şi vorbeau despre animalele lor. Rasele de câini au fost printre primele şi cele mai importante semne ale capitalismului, pe lângă maşini străine şi video pentru toată lumea. În Titan erau mai multe locuri unde se strângeau oamenii cu câini, eu îi urmăream la pod. Când ieşeam afară şi nu prea erau copii, îmi plăcea să merg să mă uit la căţei. Pe unii îi şi mângâiam, dacă stăpânii lor îmi dădeau voie. Dintr-odată au apărut rase despre care nici nu ştiam că existau. Imediat după Revoluţie s-au înmulţit ciobăneştii germani, boxerii şi setterii irlandezi, apoi au apărut dobermanii şi dog-germanii, s-au înmulţit dalmaţienii, despre care se spunea că erau câini proşti. Cei mai mulţi dog-germani erau negri sau gri, dar de prin '91 au început să apară şi dogii arlechin. În perioada aia, şi dobermanilor, şi dogilor, şi boxerilor de competiţie li se decupau urechile. Tano, primul dog arlechin de la noi din parc, mi-a rămas până acum ca fiind cel mai frumos câine din lume. Era puternic, drept şi impunător, înalt de peste un metru şi tot timpul la pasul stăpânului, un bărbat înalt şi slab, cu părul lung, prins în coadă şi barbă, pe la 45 de ani. După aceea am mai văzut un dog arlechin în parcul de la Palatul Copiilor. Şi acolo era un loc unde se

întâlneau stăpânii de câini, în apropierea rondului unde s-a ținut Rock '91. Tot prin '91, când mulți copii urmăreau serialul *Lassie* sau care se uitaseră la filmele cu Lassie, au început să apară prin parcuri și collie.

În perioada aia, câinele pe care îl aveai spunea ceva despre tine.

Am înțeles repede că oamenii voiau să se laude cu câinii lor și cu ce știau ei să facă. Era un fel de competiție în orice. Dacă un cățel înota, imediat venea altul care îi arunca un băț câinelui lui în lac, doar ca să arate că al lui poate să înoate mai repede și mai bine decât celălalt. Au apărut și ogari, prima dată afgani, cu care stăpânii se laudau pentru frumusețea lor, apoi și ogarii englezești, iar stăpânii îi alergau prin parcuri și se mândreau cu viteza lor.

Parcurile se transformau în locuri de demonstrație pentru câini.

Mereu îmi dorisem câine, dar acum, când vedeam cât de multe feluri erau, voiam și mai mult. Le spuneam părinților cât de mult aș fi vrut un câine, dar ei se făceau că nu aud. Pe lângă asta, nici nu vorbeau unul cu celălalt.

Într-o dimineață din vara lui '91, duminică, tata a dat telefon că vine să mă ia să mergem să ne plimbăm. Aveam aproape 11 ani și în toamnă începeam clasa a cincea. Pe la nouă și jumătate era în fața blocului. Am coborât și mi-a zis:

– Mergem să vezi mulți căței.

Ne-am urcat în tramvaiul 19 până la Dristor și de acolo am luat tramvaiul 34 până la Obor. Am coborât din tramvai, am luat-o pe lângă magazin, am traversat piața mare și am ajuns, undeva, în spate, la o linie veche de tren și o barieră, în spatele căreia era multă lume cu pui de câini în brațe, pe jos, peste tot numai pui.

– Aici e târgul de câini, mi-a spus tata.

Am dat o tură prin târg, nu era un loc mare, dar era plin de câini de toate rasele. Un spațiu lung de vreo 300 de metri cu bărbați și femei care îi vindeau. Atunci nu era o industrie a animalelor de companie, doar proprietari care vindeau puii câinilor lor.

M-am învârtit câteva ore prin târg și am stat de vorbă cu mulți care vindeau, am mângâiat pui și căței adulți. Tata s-a așezat pe un bloc de beton, într-un colț, și m-a lăsat să mă plimb singură. A fost prima dată când am mers la târg și am văzut câinii de vânătoare, care nu apăruseră încă în parc. Am văzut pui de brac, pointer, labrador și setter englezesc. Erau deosebiți doar pentru că erau pătați. 7 000 de lei, 8 000 de lei, 10 000 de lei, cam așa erau prețurile pentru oricare dintre ei.

Când m-am întors acasă i-am povestit mamei, dar ea a schimbat repede subiectul.

Am ieșit afară, i-am zis și prietenei mele Eleonora despre târg și am stabilit că poate o să mergem împreună săptămâna viitoare. Nu s-a întâmplat, Eleonora nu a mers niciodată cu mine la târg.

Duminica următoare i-am spus mamei că merg la ștrand și cu banii de ștrand am fugit la târg. La fel am făcut în fiecare duminică până a început școala. În fiecare săptămână descopeream o rasă nouă, câini pe care nu îi văzusem decât în filme și care poate că tot din cauza filmelor ajunseseră și la noi: bulldogi cum văzusem în *Jack și Grăsanul* și basset ca al lui Columbo din serial. Am găsit și câine lup alb despre care nu știam că există. Cei mai mulți dintre cei care vindeau veneau și cu unul dintre părinții puilor. De cele mai multe ori cu mama puilor, însă mai erau unii și cu tatăl și doi pui. Am aflat că practica era ca stăpânul masculului să-și oprească un pui sau doi, dacă femela urma să fete mai mulți. Am învățat numele câinilor adulți, părinții puilor din târg, și de fiecare dată când veneam îi mângâiam și stăteam de vorbă cu stăpânii lor, care deja mă cunoșteau. Nu mai plăteam nici intrarea.

Puii aveau coșuri cu pături în care stăteau, stăpânii îi acopereau cu cartoane să nu-i bată soarele. Când îi puneau pe jos îi fereau de șina de tren, fierbinte și lucioasă, care le ardea labele.

Îmi cumpăram suc la dozator din banii cu care mama credea că intram la ștrand și stăteam pe blocurile de beton, unde stătuse tata în prima zi, uitându-mă la târg.

Într-o duminică de la sfârșitul lui august i-am cunoscut pe Dan și pe Kristo.

Când am ajuns, pe la prânz, am văzut multă lume adunată în spatele târgului, buluc, unii, cu câini în brațe, se înghesuiau într-un semicerc. Mi-am dat seama că se întâmplă ceva neobișnuit și m-am apropiat. L-am văzut pe Kristo cum fuma și nu spunea nimic. Avea chelie și ochelari de soare și era îmbrăcat cu un tricou alb. Lângă el, Dan întindea energic puii către curioși. Vindeau niște căței tigrați ca niște boxeri, cu negru, gri, maro și câteva pete albe, aveau un cap ciudat, oval. M-am apropiat și am întins mâna să-i mângâi, iar Kristo m-a dat la o parte pentru că îi încurcam pe alții care păreau dornici să cumpere. Erau opt, iar Kristo ținea în lesă o femelă cu țâțele umflate, care avea aceeași culoare ca puii, stătea cu limba scoasă și respira greu. Mi se păreau niște câini foarte ciudați.

– Ce rasă e? întrebau unii.

Dan, un bărbat de vreo 25 de ani, slab, scund, bronzat, cu cămașa descheiată și cu o șapcă albă pe cap, le răspundea:

– Bullterrier! Câini de luptă!

– Cât costă? se întreba.

– 150 de dolari, 300 de mărci!

– Uite-i! De săptămâna viitoare aducem și pitbulli!

Imediat după Revoluție, lumea se entuziasma de fiecare dată când vedea ceva nou, oamenii se adunau, toți erau curioși. În târguri, baruri sau oriunde altundeva. Lumea îmi părea la fel de mirată de bullterrieri cum a fost când a băgat prima dată apă tonică la cofetăria de la noi din Sălăjan, când ne strâmbaserăm și ne plăcuse în același timp.

Cineva a cumpărat chiar atunci un pui. Pe mama puilor o chema Vida. Mi-a rămas numele ei în minte pentru că m-am uitat mult la ea și nu înțelegeam de ce rasa asta era una de luptă. Nu erau niște câini care să pară puternici și în niciun caz nu erau mari.

Cum ar putea un câine ca ăsta să bată un ciobănesc german sau un dog german?! Chiar și un boxer?

În ziua aia m-am întors acasă și i-am spus mamei că am fost la târgul de câini și că am văzut acolo câini de luptă. Oricum nu mai voiam să-i ascund că mergeam la târg. Mama nici nu știa că există un târg de câini. M-a întrebat de unde aflasem de el și i-am spus că de la tata. Mi-a zis să o duc și pe ea săptămâna următoare. Din tonul ei am înțeles imediat că mama avea și altfel de interese decât cele legate de mine. Avea talentul de a găsi variante de afaceri mici din care să mai câștige niște bani. De vreo jumătate de an nu mai lucra la ICRAL și, poate, nici nu mai avea rezerve de bani, deși tot timpul aducea acasă lucruri pe care le vindea ulterior. A fost interesată de poveste, iar în săptămâna următoare eram împreună la târg.

M-a surprins. Părea foarte emoționată când am intrat în târg. Am luat-o de mână și am dus-o la toți stăpânii și cățeii pe care îi știam. A făcut cunoștință cu lumea și a mângâiat puii.

– I-aș lua pe toți acasă! mi-a spus la un moment dat și eu am sperat că vom lua unul.

Dan și Kristo stăteau tot în spatele târgului. La ei era la fel de multă aglomerație ca data trecută. Am dus-o pe mama să-i arăt câinii de luptă. De data asta vindeau două rase: bullterrierii, din care mai rămăseseră doi, și pitbulli, așa cum auzisem la Dan. Acum ținea un pui de bullterrier într-o mână și unul de pitbull în cealaltă. Puii de pitbull aveau urechile clăpăuge, erau cafenii și cu nasul roz, unii îl aveau pătat. A fost prima dată când am văzut un pitbull. Vindeau 11 pui, iar Kristo o ținea pe mama puilor, Figa, prinsă cu o sfoară legată de un ham și cu botniță. M-am speriat când am văzut-o. Arăta, într-adevăr, înfricoșător, mai ales că nu mai văzusem niciodată un câine prins într-un ham.

– Cât costă? se tot întreba.

– 150 de dolari/300 de mărci bullterrieru', 200 de dolari/400 de mărci pitbullu'! răspundea tot Dan.

M-am uitat la mama și am văzut-o reținută, ceea ce se întâmpla destul de rar, ea avea păreri despre orice. De data asta, însă,

Figa, pitbullul, mi-a transmis și mie mesajul pentru care erau vânduți puii. Câini de luptă, agresivi. Atunci mama a strigat:

– Îți iau doi pitbulli, masculi. La cât îi lași?

Dan și Kristo s-au uitat la noi.

– Mascul sau femelă? a întrebat Dan. Mama s-a fâstâcit pentru că nu știa nimic despre câini. Dar reușise ce-și propusese, să ia contact cu Dan și Kristo în această lume care apărea chiar atunci în București.

Am început clasa a cincea și veneam din ce în ce mai rar la târg, era toamnă și vremea tot mai urâtă. De Crăciun m-am dus cu mama la magazinul București-Berlin și ne-am cumpărat, în sfârșit, video și televizor color. Goldstar. Ambele. Un video-player mic și un televizor de care am fost tare mândră. Mama a făcut rost în vreo câteva zile de casete și la sfârșit de săptămână mă uitam la filme, înainte să ies afară. Am uitat total de târgul de la Obor.

Tata, Cornel Munteanu, era mai mic decât mama cu doi ani. Născut în '50 în București, a copilărit în zona noastră, la Bariera Vergului. Tata are o soră mai mică decât el cu un an, pe Diana. El a terminat liceul la Hasdeu și apoi a dat la Construcții. Inginer constructor. Pe mama a cunoscut-o în '77, la cutremur, în timpul unor lucrări de reabilitare a unor case din centrul istoric. Într-una din aceste case locuia și mama. S-au căsătorit la sfârșitul lui '77 și au primit un apartament cu două camere aici, pe Fizicienilor. Cu jumătate de an înainte să mă nasc eu, la sfârșitul lui '79, Diana a fugit din țară pe la Orșova. Barca cu care traversa Dunărea a fost descoperită și răsturnată de miliția de frontieră, care i-a confundat cu traficanți de benzină. După ce i-a răsturnat, miliția a încercat să treacă cu barca peste ei. Diana și alți doi bărbați au reușit să scape. Două săptămâni mai târziu a ajuns în Italia, în Bari, unde e și acum. A cunoscut un bărbat care avea un aprozar și s-au căsătorit. În anii '80, tata vorbea foarte rar despre Diana. Niciodată de față cu alții în afară de mama și mine. Mi-a spus de mai multe ori că marea lui dorință e să ajungă și el în Italia, la Diana. Tata

s-a schimbat după Revoluție, când a început să vorbească la telefon cu sora lui. I se părea tot mai plauzibil să ajungă și el acolo, însă era frustrat pentru că încă nu știa cum, prin ce metode se poate ajunge. Probabil că simțea că eu și mama îl împiedicam să-și urmeze planul, cine știe. Așa au început scandalurile. După ce a divorțat de mama, a moștenit multe hectare de pământ la marginea Bucureștiului, unde avuseseră proprietăți bunicii mei înainte de colectivizare. A trecut prin doi ani și ceva de procese până când a recuperat toate terenurile. După aceea le-a vândut fără să se gândească la valoarea lor. Voia să plece în Italia și acolo să-și găsească un loc de muncă.

În vara lui '93 a vândut tot. Într-o duminică, în august, în care aveam program împreună, am mers la film la Patria. După-amiază ne-am dus în Cișmigiu la restaurantul Monte Carlo. Tata și-a luat un ness și și-a scos pe masă pachetul de Assos. Eu am vrut un profiterol. A fost singura dată când am vorbit cu tata despre mama. Mi-a spus că de Crăciun urma să plece în Italia, la Diana. Că dacă eu aș fi fost altfel de copil s-ar fi temut să mă lase singură cu mama, dar că avea încredere în mine, că noi nu ne despărțim. Că vom vorbi la telefon o dată la două zile și că îmi va trimite bani în fiecare lună, până când voi veni și eu în Italia. La început m-am speriat, apoi m-am liniștit pentru că știam că am înțeles că lucrurile vor merge așa cum spune el. A zis că abia așteaptă ziua mea, că îmi va lua orice cadou îmi doresc. Am stat vreo oră la Monte Carlo, apoi am mers cu hidrobicicleta pe lac.

Pe la 8:00 seara m-a dus acasă, în Sălăjan.

În seara aia i-am povestit mamei despre întâlnirea mea cu tata. Știa și ea despre plecarea lui, vorbiseră la telefon. Știa tot, mai puțin planurile pe care le avea pentru mine. I-am spus că tata a zis că-mi ia orice de ziua mea.

– Și ce vrei să-ți ia? m-a întrebat mama.

– Un cățel, i-am răspuns, iar mama a râs.

– Bine, luăm un cățel dacă asta vrei. Să te gândești de care vrei și de unde îl luăm și, când se apropie ziua ta, mergem cu taică-tu și îl luăm!

Nu mai așteptam altceva decât să vină 11 noiembrie, să fie ziua mea și să am un cățel. Am început să merg din nou la târg, la Obor. Lipsisem ceva timp și nu mai recunoșteam pe nimeni. Doar pe Kristo îl mai știam. De data asta era în târg fără Dan. Avea trei pui de pitbull și alți cinci care semănau cu pitbullii. L-am întrebat pe Kristo ce rasă erau și mi-a răspuns:

– Staff. Staffordshire Terrier! mi-a răspuns și mi-a întins puii să-i mângâi.

– Mama? Ce face mama? m-a întrebat.

– Bineee, pe acasă! i-am răspuns și mi-am dat seama că îmi doream un pui de la Kristo, un pitbull cu nasul roz. Fetiță.

– Pitbullii sunt fetițe? l-am întrebat.

– Băieți! N-am fetițe, ăștia sunt ultimii doi pe care îi mai am.

– Când o să mai fie pui?

– La primăvară.

M-am dus dezamăgită acasă și i-am spus mamei că vreau un pitbull fetiță, dar Kristo nu mai are pui până la primăvară.

– Vrei dintr-ăia de luptă?! s-a mirat mama și mi-a promis că duminica viitoare vom merge împreună în târg să vorbim cu Kristo.

Am ajuns în târg la începutul lui septembrie, Kristo și un alt grec făceau o demonstrație de luptă în spate. Lumea era adunată în jurul lor. Kristo ținea cu o sfoară groasă o cățea pitbull, albă cu o pată cafenie, iar un alt grec, un prieten de-ai lui, o altă cățea de culoare cafea cu lapte. Cățeaua pe care o ținea prietenul lui era un monstru care nu semăna cu niciun câine pe care îl văzusem până atunci. Era o masă de mușchi, un câine cu un corp foarte lat, fără urechi, cu o coadă pe care o agita puternic între picioarele stăpânului; îi plesnea gambele cu coada de se auzea un zgomot ca de palme date peste față.

Kristo voia să demonstreze cum se întărâtă doi câini de luptă și cum sunt pregătiți să se atace fără să le faci nimic altceva decât să îi așezi față în față. La Kristo am văzut prima dată cum începe o luptă de câini și, într-un fel, și eu, și mama de la el am învățat. Câinele se ține în zgardă, nu în ham. Hamul îl protejează, zgarda îl înecă cu cât trage mai tare și asta îl enervează maximum. Se foloseau zgarde cu țepi întoarse, ca să îl zgârie înainte de luptă și să îl agite. Se lăsau așa, față în față, cât era nevoie, nu mai puțin de cinci minute. Între cinci minute și un sfert de oră. Apoi li se dădea drumul. Kristo nu a dat drumul câinelui, atunci, la târg. Nici prietenul lui. Dacă prietenul lui ar fi eliberat cățeaua cafea cu lapte, probabil că nu ar mai fi rămas nimic din cealaltă, pe care o ținea Kristo. Nu voia decât să arate cât de fioroși pot fi câinii.

– Pitbullu' omoară orice! a zis către lume.

– Omoară bullterrier, omoară staff!

– Bullterrieru' e mai bun! a strigat cineva.

– Bullterrieru' are urechi! i-a răspuns Kristo și și-a dat cu degetul peste pavilionul urechii.

– Când începe lupta, pitbullu' îl prinde de urechi! a mai explicat Kristo.

Bullterrierul nu e un câine de pariuri. Mulți câini pot fi antrenați și duși la pariuri. În Tineretului era un dalmațian care a bătut mulți pitbulli sau staffi. Nu e vreo regulă fixă. Sunt însă rase care au calități mai potrivite și calități mai puțin potrivite pentru lupte. Bullterrierul e un câine puternic și folosit la lupte, dar într-o confruntare cu un pitbull sau cu un staff de talie, masă și antrenamente asemănătoare, va pierde. O să obosească mai repede din cauza aparatului respirator și o să fie prins ușor de la primul contact. Bullterrierului nu i se taie urechile. Unii, care îi țin doar pentru lupte, le taie urechile, dar așa sunt doar mutilați. Au urechile vascularizate și puternice. Atunci când intră în luptă, din cauza formei ovale a capului sunt prinși imediat de urechile lor clăpăuge

și de aici lupta poate fi pierdută, încă de la început. Câțiva ani mai târziu am înțeles ce încerca Kristo să spună atunci, în târg.

Cățeaua cafea cu lapte, care era ținută de celălalt grec, a tras cât a putut și, de furie, a lăsat capul în jos, a prins între dinți o piatră cubică din pavajul căii ferate și a aruncat-o într-o parte dintr-o smucire violentă a capului.

– Hai, du-te și uită-te la alți câini, că vorbesc eu! mi-a zis mama, care nu știa nici ea ce va urma. M-am îndepărtat și am revenit abia după ce lumea se împrăștiase.

Mama părea că se înțelegea foarte bine cu grecii și ținea în mână două casete video.

– Uite, am vorbit cu Kristo și el nu o să mai aibă căței până la primăvară. Dar cățelușa domnului Leo, prietenul lui Kristo, pe care o cheamă Pepsi, o să fete în octombrie. Vrei să luăm un pui?

M-am uitat la Pepsi, care din bestia de mai devreme se transformase într-un cățel blând, cu gura largă, parcă zâmbitoare, stătea cu limba scoasă și închidea ochii de plăcere atunci când era mângâiată pe cap. Am atins-o pe creștet, mi-a lins mâna și a început să-mi ridice palma cu capul ca s-o mângâi. Am râs.

– Da, vreau! i-am răspuns mamei.

– Pepsi e campioană la concursuri și la lupte în Europa. Tatăl puilor e și el campion. Ne-a dat domnul Leo casete s-o vedem.

Cățelușa urma să coste 400 de dolari, dublu față de un pui vândut de Kristo, dar am fi avut un pitbull de top, cum nu știam nici noi și nici Kristo să mai existe în România.

– Dacă îți dă taică-tu banii, luăm cățelul! mi-a mai spus mama.

Pe banda de pe marginea casetelor video era scris cu pixul „PEPSI – 22VI1992" și „PEPSI – 6X1992". Când am ajuns acasă am băgat caseta din iunie 1992. L-am recunoscut imediat pe Leo, stăpânul lui Pepsi, pe un iaht, unde erau mai mulți cu pitbullii lor, pe care îi filmau. Erau și albi cu pete, și cafenii ca Pepsi, și masculi, și femele. Pepsi părea, într-adevăr, cea mai musculoasă dintre ei. Se vorbea greacă, nu înțelegeam nimic. La un moment dat a apărut

cineva cu un tort și o lumânare în formă de doi. Am înțeles că Pepsi avea trei ani acum, la un an de la filmare. Părea un video de vacanță, plictisitor, dar mă bucuram când o vedeam pe Pepsi și îmi imaginam cum o să arate puiul pe care îl luam noi. Pe casetă ajungeau cu iahtul la un ponton, pe o insulă, și urcau un deal pietros. Apoi filmarea începea la un restaurant unde se vorbea tare și se râdea. Mai mulți pitbulli se învârteau printre mese. Ultimele cincisprezece minute din filmare erau o luptă între Pepsi și un alt pitbull. Părea că se întâmplă undeva, în spatele restaurantului. Se vedeau mai multe navete de bere, iar vegetația era arsă de soare, cu mult pietriș și praf. La început, Pepsi era ținută de o zgardă metalică de Leo, care trăgea de ea în față și în spate ca s-o întărâte. Pepsi nu lătra, nici nu se văita, arăta doar că vrea să se repeadă la câinele din fața ei, care era ținut la fel de stăpânul lui, un bărbat cu barbă, brunet, descheiat la cămașă și cu brățări de aur, care trăgea de câinele lui ca și Leo, cu o țigară în colțul gurii. Atmosferă prietenoasă, se vedea că erau numai cunoscuți acolo. Între cei doi câini, un alt bărbat cu cămașa descheiată era arbitrul luptei. După câteva minute, câinii au fost eliberați. Pepsi a plecat din zgardă cu sânge la gât, cum se smucise. S-a repezit la adversar și l-a prins cu gura de laba din față, stânga. Și-a smucit capul într-o parte și în cealaltă și câinele s-a tăvălit pe jos cu tot corpul. Din aer, a reușit să o muște pe Pepsi de cap și atunci ea i-a dat drumul la labă, și-a împins capul și l-a mușcat pe celălalt de gât, de jos și de sus, și din nou și-a smucit capul și a trântit adversarul pe jos. S-au auzit niște voci și imediat arbitrul a luat zgarda din metal cu care Leo o ținuse pe Pepsi, a încălecat pe Pepsi, care își sufoca adversarul rămas fără suflare, și a reușit să îi bage zgarda între dinți și s-o ridice de maxilar. S-au filmat banii pariați, câteva sute de dolari. În cele din urmă, deși părea rănit grav, adversarul lui Pepsi și-a revenit.

M-am gândit la filmarea asta câteva zile. Sâmbăta următoare am pus caseta și m-am uitat la luptă împreună cu mama, care a scos tot felul de chiuieli și alte sunete amuzante:

– D'ăsta ne luăm, nu o să mai vină nimeni la noi în vizită. Ia pune și caseta cealaltă! mi-a zis și ne-am amuzat amândouă.

Cum am văzut-o pe mama că era mai degrabă amuzată de ce vede, dintr-odată nu mi s-a mai părut nici mie cine știe ce mare lucru acea luptă și abia așteptam să am un cățel la fel de puternic. Pe caseta din octombrie 1992 am văzut imagini cu Pepsi și Leo și unele de la un concurs unde a luat locul întâi.

Am început clasa a șaptea. Spre sfârșitul lui septembrie m-am văzut cu tata și i-am povestit despre Pepsi și despre cum îmi doream un pui de-al ei care urma să se nască în octombrie. I-am spus că ăsta voiam să fie cadoul meu de 13 ani și că mama era de acord.

– Ce vrei să iei, băiat sau fată? m-a întrebat tata.

– Fată!

– Și s-o cheme Fanta! mi-a zis râzând.

– De ce Fanta? l-am întrebat fără să-mi dau seama de gluma lui.

– Păi, dacă pe mamă o cheamă Pepsi, pe ea s-o cheme Fanta!

Mi s-a părut că gluma lui tata era, de fapt, o idee bună. Am rugat-o pe mama să-l sune pe Leo și să-i spună că ne-am hotărât să luăm o fetiță și să ne vedem să-i dăm și casetele. Leo i-a spus că o să-i dea un telefon când Pepsi va naște și ne vom vedea atunci ca să rezolvăm totul. Ne-a promis că o să ne sune să ne invite să vedem puii, că s-a hotărât să rămână în România până după anul nou.

Pe la jumătatea lui octombrie, într-o seară din timpul săptămânii, am primit un telefon de la Leo, care ne-a spus, atât cât știa românește:

– Am doișpe pui!

Am înțeles că doișpe pui erau foarte mulți, Leo se aștepta la patru sau cinci. Ne-a mai zis că ne așteaptă la el să îi vedem după 1 noiembrie și că de la 1 decembrie puteam să luăm acasă puiul pe care ni-l doream. A insistat să venim imediat după 1 noiembrie ca să apucăm să ne alegem primii cățelușa. Ne-a cerut avans jumătate din bani.

L-am sunat imediat pe tata, i-am spus că Pepsi a născut și l-am întrebat dacă vrea să mergem împreună s-o alegem pe Fanta.

Sâmbăta următoare, după 1 noiembrie, cu câteva zile înainte de ziua mea, într-o sâmbătă dimineață, ne-am dus la Leo în Colentina. Stătea într-un apartament la etajul zece, cu vedere la șosea. Cum am intrat în casă ne-a primit Pepsi dând din coadă, avea țâțele umflate și pline de lapte. Leo ne-a invitat în sufragerie. Am mers pe un hol lung, iar Pepsi în fața noastră izbea cu coada de-o parte și cealaltă a holului. Am ajuns în sufragerie. Leo s-a dus spre balcon, a apăsat mânerul ușii și ne-a zis:

– Vin la masă acum!

Toți puii s-au adunat de pe terasă și s-au îngrămădit la ușă. Imediat cum au intrat în sufragerie au făcut pe rând pipi pe linoleumul maron-verzui.

– Nu mai pot, abia aștept să scap! a spus Leo și a scos de după fotoliu o găleată plină cu apă, pe marginea căreia avea mai multe cârpe, cu care s-a apucat să șteargă pe jos.

Dintre toți puii l-am observat mai întâi pe unul mult mai gras decât ceilalți, cu labele mai groase, părea mai solid. M-am aplecat să-l mângâi. Leo l-a prins de burtă și l-a ridicat către tata:

– Tyson! Primul pui! 600 de dolari! Vândut la un grec!

Toți puii erau cafenii deschis, exact ca Pepsi. Leo a ieșit din cameră și s-a întors cu o fotografie cu tatăl puilor, un pitbull la fel de masiv ca Pepsi, aceeași culoare, cu o pată albă pe piept:

– Corv! Campion la lupte! ni l-a prezentat.

Puii se înghesuiseră la Pepsi, care stătea cu limba scoasă, culcată pe o parte. Cum pleca unul de la o țâță, era dat la o parte cu labele de altul care îi lua locul.

– Mușcă, mușcă, fight! a încercat Leo să ne spună că puii erau agresivi și se luptau, deși nu împliniseră încă o lună.

– Care îți place? m-a întrebat tata.

Am remarcat un pui care avea jumătate din cap alb, botul, maxilarul, urechile și în jurul ochilor. Și mai avea alb pe labele din față. Era cățelul cu cel mai mult alb dintre toți ceilalți.

– E fată? l-am întrebat pe Leo și am întins mâna către cățel.

– Fată! mi-a răspuns.

– Pe ea o vreau! am zis.

– Frumoasă, delicată! a spus Leo și a apucat cățelul de sub burtă, apoi mi l-a dat în brațe. Cățelușa m-a lins pe încheieturi, părea foarte afectuoasă. Toți pitbullii sunt așa, dacă te uiți la ei și îi bagi în seamă, ai impresia că râd. La fel ca bullterrierii, pitbullii au urechile lungi și depărtate de cap. Nu li se decupează urechile la modă, așa cum se procedează cu alte rase. Doar ca să nu fie mușcați de ele. Unii spuneau că le afectează auzul, chiar am auzit mituri că pitbullii ar fi surzi. Nu am văzut vreodată un pitbull surd, iar majoritatea cu care am avut contact aveau urechile tăiate. Pitbullii dresați sunt foarte ascultători și răspund la comenzi. Sunt câini foarte atenți.

– Fanta! a spus tata, iar Leo a râs.

– Fanta, yes! ne-a dat de înțeles că a apreciat gluma și numele pe care voiam să i-l dăm puiului.

Am stat vreo două ore în dimineața aia cu Leo, care era mahmur. Și-a făcut o cafea mare într-un pahar de jumătate de litru și cât am stat a fumat vreo șase sau șapte țigări Marlboro roșu. Se făcuse un fum în sufragerie de să-l tai cu cuțitul.

– Vodcă cu bere, a explicat, cumva, Leo.

La un moment dat s-a ridicat și i-a arătat cu degetul pe toți puii vânduți. Patru pui. Trei fete și un băiat, Tyson. Îi mai rămăseseră două fete, Fanta, pe care o luam noi, și încă una complet maronie. Tata i-a dat 200 de dolari și a stabilit să ne auzim la telefon în jur de 1 decembrie ca s-o luăm pe Fanta acasă.

Două săptămâni m-am uitat aproape zilnic la casetele cu Pepsi. Vineri, după 1 decembrie, a sunat Leo și ne-a spus că a doua zi ar vrea să vină să ne aducă puiul. Mama i-a dat adresa din

Sălăjan și i-a spus că îl așteptăm dimineață, în jur de 10:00–11:00. Când a ajuns, a parcat în spatele blocului și a început să claxoneze, cum îi spusese mama. Avea un jeep albastru metalizat, un model care apăruse chiar în anul ăla, Nissan Terrano II. Pe scaunul din dreapta era Fanta într-un coș din perne, iar în spate, în portbagaj, stătea Pepsi. Am coborât și, fără să-și dea seama, Leo a deschis portbagajul cu gândul s-o lase pe Pepsi să alerge. Când a sărit din portbagaj, maidanezii de la blocurile noastre s-au repezit la ea.

Așa s-a petrecut prima luptă pe care am văzut-o. Pepsi împotriva tuturor câinilor de la blocurile noastre, 15–20 de maidanezi. Nu a așteptat să se apropie vreunul de ea, nu a lătrat, a alergat direct spre ei. Prima pe care a prins-o a fost Fetița. Aproape la fiecare scară de bloc era o cățea pe care copiii o botezaseră Fetița. A noastră era negru cu portocaliu și cu puțin alb, avea culori de doberman, nu era înaltă, cam cât un pitbull, și era mereu veselă atunci când o mângâia cineva, mai ales noi, copiii. Era hrănită de toată lumea de la bloc și, uneori, când plecam în parc, venea și ea după noi. Pepsi a prins-o de cap, s-a auzit un schelălăit tare și piițigăiat. A smucit-o în stânga și în dreapta de câteva ori și am auzit cum i-au plesnit oasele capului, ceva înfiorător. Schelălăitul s-a oprit, a mai smucit-o de câteva ori și apoi a aruncat-o. Nu a mai mișcat. Fetița a murit pe loc. Cei mai mulți maidanezi din haită au fugit când Pepsi a prins-o pe Fetița, au mai rămas doi dulăi care au mușcat-o pe Pepsi de picioarele din spate și de spinare. Părea că nu îi simțea. Apoi a fugit cu tot cu acei doi câini prinși de ea către o altă cățeluș albă, care apăruse la noi la bloc de vreo doi ani. A mușcat-o direct de gât. A schelălăit scurt la început, apoi nu s-a mai auzit nimic. Pepsi își agita capul într-o parte și în cealaltă, ștergea cu ea pe jos, la propriu. Mama striga la Leo să o oprească, el a ajuns în cele din urmă la Pepsi și a lovit-o de mai multe ori cu piciorul în cap până când i-a dat drumul cățelei albe. Apoi, tot cu piciorul l-a lovit pe unul dintre maidanezii care o mușcau, iar celălalt care o prinsese de spate s-a speriat și a fugit și el:

– No boys! Pepsi no fight boys! a strigat Leo și am înțeles imediat că Pepsi nu se lupta cu masculi, indiferent de rasă și chiar dacă o atacau ei primii.

Fanta a semănat cu ea. Niciuna dintre cele două cățele nu se putea lupta cu masculi. Ar fi început lupta, i-ar fi dominat pe cei mai mulți dintre masculii pe care i-ar fi întâlnit, oricât de mari și de antrenați ar fi fost, însă imediat ce ar fi ajuns într-o poziție în care ar fi mirosit că adversarul era mascul, ar fi renunțat la luptă. La fel ca Pepsi, a trebuit să avem mereu grijă de Fanta să nu se încaiere și în niciun caz să n-o punem la pariuri cu un mascul. Putea fi mult mai slab decât ea, dar dacă masculul ar fi atacat, ea nu ar fi ripostat deloc și ar fi fost rănită. Cele mai puternice cățele pe care le-am văzut vreodată, care ar fi putut distruge pe oricine într-o luptă, ar fi fost învinse de orice mascul, indiferent de rasă, doar pentru că ele refuzau să îi atace.

În jurul cățelei albe s-a făcut o baltă de sânge, probabil că-i rupsese o arteră când a mușcat-o sau cine știe, cert e că și cățeaua aia a murit.

Dacă îmi aduc aminte bine, din toate luptele pe care le-am văzut, sute, poate peste o mie, nu mai știu, plus luptele pe care le-am văzut pe casete, bătaia aia din spatele blocului a fost cea mai spectaculoasă și mai violentă, cu doi câini, care nu fuseseră niciodată implicați în lupte organizate, omorâți pe loc.

Leo ne-a cerut să urce în casă ca să-i spele rănile și să-i dea apă lui Pepsi. Mușcăturile pe care le avea Pepsi erau doar de suprafață, i-a dat cu puțin spirt și în rest s-a vindecat cu propria salivă. Respira greu, însă imediat după ce a băut apă a început să dea din coadă și a venit la noi s-o mângâiem. Câinii nu știu că s-au bătut, după fiecare luptă, dacă nu sunt răniți, sunt din nou afectuoși și jucăuși cu stăpânii. Am luat-o în brațe și m-am uitat la rănile ei. Și-a lăsat ochii întredeschiși. Mama i-a dat lui Leo ceilalți 200 de dolari pe care îi lăsase tata pentru Fanta. Ne-am luat la revedere, Leo și Pepsi au ieșit, și mama în urma lor cu două celofane mari.

Am rămas în casă, cu Fanta în brațe, și imediat după ce au ieșit, m-am dus la geamul din dormitorul mamei, care avea vedere în spatele blocului. Printre perdea și geam, l-am văzut pe Leo cum a urcat-o pe Pepsi în portbagaj și a plecat cu Nissan-ul.

În spate ieșiseră mai mulți vecini în jurul câinilor morți, mama a început să se certe. A învelit câinii în celofane și, pe rând, i-a ridicat în brațe și i-a aruncat în containerul de gunoi de lângă centrală.

Pe Leo și pe Pepsi nu i-am mai văzut de atunci, dar știu că, într-un fel, am fost norocoși că i-am întâlnit. Pepsi a fost o legendă a luptelor de câini din Europa și unul dintre cei mai respectați și apreciați câini din rasa pitbull.

În ultimele luni din '93, mama a fost mai liniștită. Acum înțeleg că nu mai avea energie și că era îngrijorată pentru că știa că postul ei de la ICRAL se va desființa și că va intra în șomaj. Își stabilea întâlniri și o auzeam cum vorbea la telefon cu tot felul de oameni, de unii mai auzisem, de alții nu. A început să cumpere obiecte mai vechi pe care le băga în consignații sau le dădea la cunoscuți să le ducă la târguri. Camera ei era plină cu lucruri în perioada aia. Tata a plecat din țară pe 20 decembrie. Înainte să plece am fost la restaurant cu toții, la Doina. Eu mama, tata și Fanta. Prima dată când ne vedeam toți după trei ani de la divorțul lor și ultima dată când ne mai întâlneam în formula aceasta. Mama și tata și-au evitat privirile toată seara, dar au fost atenți cu mine și cu Fanta.

– Să o duci și pe ea, când o să fie mare, la luptele alea! a zis tata, în glumă.

– E, cum s-o ducă la lupte?! a răspuns imediat mama.

După întâlnirea asta nu l-am mai văzut pe tata opt ani, până în iarna lui 2001, când am plecat în Italia.

Fanta mânca orice, legume, fructe, lactate, carne, tot ce îi dădeam. Până în primăvara lui '94, mama i-a făcut un fel de mâncare numai pentru ea: arpacaș fiert cu legume și bucăți de carne.

Îi fierbea o oală mare la două sau trei zile. Fanta era un cățel vesel și mâncăcios. Cerea de mâncare de trei sau patru ori pe zi și creștea proporțional, avea labele groase și puternice, iar corpul foarte musculos, deși nu făceam niciun fel de pregătire cu ea, în afară de ieșiri la joacă și alergat prin zăpadă în timpul iernii. A ajuns un fel de mascotă în IOR, toată lumea o știa pe Fanta și toți stăpânii de căței așteptau să crească și erau curioși dacă o s-o ducem la pariuri. Printre crescătorii de câini se aflase deja despre rasele de luptă și mulți erau interesați să facă pariuri.

Fanta s-a luptat doar de trei ori. Ultima dată am pus-o în vara lui '96, când nu avea încă trei ani, cu o femelă pitbull de cinci ani și peste 40 de lupte. Nu era o cățea la fel de puternică precum Fanta și nici nu avea calitățile ei fizice, dar era un câine antrenat, rezistent și cu multă experiență. Era albă cu câteva pete maro mici, cu pielea roz și multe cicatrici pe capul umflat făcute în urma luptelor. După multe lupte, pitbullilor li se umflă capul, nu își mai revin în urma mușcăturilor și loviturilor. La fel era și cățeaua asta, nu mai știu cum o chema. Câinii de luptă se mușcă de cap, de stern și de labele din față. Așa au și cicatricile, cele mai multe pe cap, apoi pe piept și pe labe. Ultima luptă a lui Fanta a fost scurtă, vreo zece minute. La fel și celelalte două de dinainte. Nu am aflat cât ar putea să reziste într-o luptă, dar am văzut ce explozie și ce forță avea. În ultima luptă i-a fracturat maxilarul cățelei. Când le-am despărțit, nu i se mai ținea maxilarul decât în piele. Doctorul Șerban, medicul nostru, care venea la lupte, ne-a spus încă de atunci, de când a văzut cum a decurs lupta, că o să fie eutanasiată. Stăpânul ei nu a crezut, nici noi nu ne-am imaginat. Câteva săptămâni mai târziu am aflat că a eutanasiat-o pentru că în România nu avea posibilitatea să-i prindă maxilarul la loc. A trimis radiografiile în Ungaria și a găsit o posibilitate de operație peste șase luni. Însă câinele nu putea să reziste în felul ăsta atât timp, nu se putea hrăni, nici să bea apă. Stăpânul a decis eutanasia și bine a făcut. Am câștigat 3 000 de dolari la lupta aia.

A fost un moment care ne-a întors pe dos foarte tare pe mama și pe mine. Eram și foarte speriate. Nu lupta și moartea câinelui ne-au transformat, dacă am fi fost sensibile la astea, nu am fi ajuns niciodată la pariuri și nu am fi luat-o pe Fanta când a venit Leo la noi în spatele blocului și Pepsi a omorât doi maidanezi. Am înțeles că Fanta, pe care o iubeam nespus și care era cea mai iubitoare și jucăușă cățelușă, era și un criminal desăvârșit. Cu o luptă înainte, în toamna lui 1995, când s-a bătut cu Tia a lui Adi în spatele crematoriului, cățeaua a rămas fără un ochi. Iar la prima luptă, când Fanta avea unșpe luni, cu un an înainte, în septembrie 1994, i-a rupt sternul unei femele staff care a avut nevoie de operație, dar a supraviețuit. Am rugat-o pe mama să nu o mai punem la lupte pe Fanta și ea a fost imediat de acord, deși, probabil, dacă am mai fi pus-o, la următoarea am fi câștigat peste 5 000 de dolari. Mulți stăpâni de pitbulli o știau și mulți auziseră de Pepsi. Și toți ar fi vrut să-și pună câinele la luptă cu Fanta, pentru că ea era mare și impunătoare. Pe vremea aia, proprietarii de câini de luptă voiau să-și pună câinii la încercare cu cei mai puternici.

La șase luni, Fanta avea, deja, 20 de kilograme. Într-o duminică dimineața, din primăvara lui '94, mama mi-a zis:

– Hai la târgul de animale de la Obor!

Ne-a fost greu să o ținem pe Fanta, care trăgea cu putere în toate direcțiile, voia să sară la bătaie cu alte cățele din târg. Ne-am întâlnit cu Kristo, am mers la el la mașină și ne-a vândut un ham, o funie groasă și o botniță din piele care îi acoperea aproape tot capul lui Fanta.

– Puternic! Aveți grijă! ne-a spus și a arătat către Fanta.

Dacă stăteam pe loc și o țineam pe Fanta cât de tare puteam, cu amândouă mâinile și cu picioarele încordate, mă putea trage după ea, cu tălpile încălțărilor alunecând pe asfalt. Făceam jocul ăsta și cu alți prieteni din cartier, îi provocam s-o țină pe Fanta, mă depărtam câțiva metri și o strigam să vină la mine. Pe unii copii îi trăgea pe asfalt, pe alții îi arunca pe burtă. Un an mai târziu, când

avea un an și două luni, un an și trei luni, am descoperit că putea să ne tragă cu sania și să alerge după noi pe pârtie. Lumea o iubea și se temea de Fanta, atrăgea privirile tuturor și toți voiau să afle cât mai multe despre ea și erau curioși dacă se puteau juca cu ea. Era un câine de luptă grea, chiar și după standardele de acum. Știu că nici până azi nu ar sta niciun câine în fața ei. Nu a atacat niciodată un om, nici măcar nu a lătrat pe cineva altfel decât în joacă. Însă, dacă vedea un alt câine sau un bebeluș, se transforma fără să dea vreun semn. De fiecare dată când ieșeam cu ea afară trebuia să fiu atentă la ceilalți câini.

Nici eu, nici mama nu am antrenat-o pentru lupte. De fapt, dacă nu ar fi fost contextul acela din anii '90, când mai toată lumea care avea un câine de pază ar fi vrut să-l pună la lupte ca să-i demonstreze puterea, nu am fi pus-o vreodată, iar mama nu ar fi organizat lupte.

De altfel, „organizat lupte" e foarte mult spus. Multă lume a fost interesată de ideea asta, care nu a ajuns să fie un fenomen sau cel puțin nu am aflat noi de el. A fost doar o perioadă de doi sau trei ani în București, când legea nu era încă pusă la punct, când lumea nu înțelegea ce însemnau aceste lupte pentru animale și care erau pericolele. Părea o glumă, un exercițiu pentru ca stăpânii să-și arate mușchii. Multe dintre aceste lupte se întâmplau ad-hoc, fără nimic prestabilit, în parcuri. Am auzit că ar fi fost în IOR, în Tineretului, în Drumul Taberei. Mama a cunoscut mulți stăpâni de câini în primul an în care am avut-o pe Fanta. Pe unii din târg, prin Kristo, pe alții din parcuri. Lumea o plăcea pe Fanta, oamenii care aveau câini de luptă voiau s-o vadă cum crește și cum se luptă. Iar mama era dinamică și știa să vorbească cu ei și așa a ajuns, în doar un an, un fel de lider al comunității celor interesați de câini de luptă. Știa foarte bine să pună oameni în legătură cu alți oameni, să găsească pui, să-i vândă și în cele din urmă a găsit și locuri și a organizat niște lupte în spații mai retrase și pe unele proprietăți, dar și în parcuri. Dacă cineva voia să-și pună câinele la

bătaie, mama îi găsea imediat un adversar. Până în vara lui 1994, aproape că trăiam doar din câini și din combinațiile pe care le făcea mama. Am ținut acasă zeci de pui de pitbull, staff sau bull-terrier pentru perioade mai lungi sau mai scurte, până când mama reușea să-i vândă. Îi închideam în baie, ca Fanta să nu-i descopere și să-i omoare.

La început, stăpânii își puneau la bătaie câinii și pariau, nu era o nișă a luptelor, nici proprietari care să crească câini și care să-i antreneze pentru așa ceva. Nici măcar nu știam cum poate fi antrenat un câine pentru pariuri, credeam că felul lui de-a fi era suficient.

Ce-i drept, în cazul lui Fanta așa a fost. Puterea de a lupta și musculatura erau moștenite. Kristo ne-a avertizat de când a văzut-o atunci când era pui. Se spune că pitbullii atacă bebelușii. E adevărat, atacă mai mult decât alți câini. Bebelușii pot fi în pericol în preajma unui câine indiferent de rasă, pentru că mulți câini nu înțeleg că sunt oameni, îi confundă cu alte animale și îi pot ataca. Fanta se agita de fiecare dată când treceam pe lângă un cărucior de copii, trebuia să o țin ca atunci când vedeam pe-aproape vreun câine.

Poate că mama a organizat sute de lupte, eu știu doar de cele la care am fost și eu, la care ea a pus în legătură oamenii cu câini. A și arbitrat lupte, organizate de ea sau de alții. Duminica se organizau lupte în jurul Bucureștiului. Unele la Băneasa, noi am fost doar de câteva ori în locurile astea, mai mult în recunoaștere, dar am văzut câini puternici la luptele alea. Nu erau oameni din cercul nostru. Noi ieșeam în estul orașului, Cernica, Cățelu, Voluntari, la Glina, în spatele gropii de gunoi, se intra de pe chei și uneori pe Colentina și în parcul Plumbuita. Erau ieșiri de câte patru-cinci ore, toată lumea venea cu mașinile, majoritatea aveau câini, unii îi puneau la pariuri, alții doar participau cu bani. La fiecare ieșire aveau loc până în zece lupte. Erau medici veterinari, noi îl aveam pe domnul Șerban, dar, de cele mai multe ori, erau mai mulți la fața locului,

unii își aduceau medicii lor de încredere. Pentru noi era mai ușor pentru că eram destul de aproape de spitalul Ilioara, indiferent în care dintre locurile astea ar fi fost organizată lupta.

De cele mai multe ori, după o luptă, câinii au răni minore, care se rezolvă cu dezinfectante și cusături. Depinde de înțelegerea făcută de stăpâni înaintea luptei, și de arbitru și regulile lui. Luptele se organizează doar pe înțelegerea de la început. Asta e și singura regulă. Mama se impunea la luptele organizate de ea, nu îi lăsa pe stăpâni să schimbe regulile stabilite la început, nici nu le dădea voie să tragă de câini. De fapt, tot ce contează într-o luptă de câini e cât de mult îi lași să se bată și până unde. De cele mai multe ori, stăpânii nu își dau seama când depășesc pragul convenit și vor să forțeze animalele să lupte mai mult, deși acestea nu mai vor.

Cea mai veche regulă în luptele de câini e aceea că, atunci când unul dintre câini refuză să se mai bată, lupta s-a încheiat cu victoria adversarului. Mulți vin la luptă cu câini obosiți sau care nu au condiție fizică. Pentru arbitru e imposibil să-și dea seama din prima dacă un câine a renunțat la luptă. E nevoie de un refuz repetat ca să înțelegi că nu se mai bate. Nu orice oprire înseamnă renunțarea la luptă, unii doar se odihnesc. Am văzut multe bătăi câștigate de câini care la un moment dat păreau că au abandonat, dar care au revenit. De obicei, după fiecare oprire, stăpânii încearcă să-și motiveze câinii să continue. Arbitrul trebuie să-și dea seama dacă câinele mai poate sau mai vrea să lupte și, dacă nu, să oprească bătaia la timp. Lupta trebuie oprită indiferent de insistențele stăpânului sau presiunea publicului. Unii lasă câinii până nu mai pot sta în picioare sau chiar mor. Mama nu făcea așa, a oprit întotdeauna lupta așa cum s-a stabilit la început și a trecut peste toate presiunile oamenilor de la pariuri.

– Ia-ți banii înapoi și să nu mai vii a doua oară la mine la pariuri! am auzit-o zicându-le de multe ori.

Prefera să dea bani de la ea și să declare meciul remiză, pentru că după regulile ei lupta era pierdută de câinele al cărui stăpân

insista să continue. Dacă un câine se oprea din luptă de trei ori într-un timp scurt și dacă arăta că nu mai voia să meargă mai departe, mama oprea lupta. Era mereu foarte atentă și nu primea în luptă decât pitbulli. Fără bullterrieri, fără staff, fără amstaff din '96–'97 sau alte rase.

Mama a studiat luptele de câini cam un an de zile până să organizeze prima întâlnire. În spatele cimitirului de la Cățelu, pe un maidan, în toamna lui '94, când am pus-o și pe Fanta prima dată. A împrumutat de la Kristo niște casete cu lupte de câini. Erau filmări din Emirate, cu lupte de câini organizate în deșert. Acolo am văzut cum, în timpul luptei, stăpânii își încurajează câinii, le masează cu mâinile picioarele din spate. Câinele simte că stăpânul e acolo și capătă mai multă încredere că nu e singur în luptă, și își găsește resurse noi. Am văzut casetele alea de la arabi de zeci de ori.

– Ia uite, ce câine! am strigat-o pe mama când a apărut pe ecran un câine alb, care părea de luptă și semăna cu un pitbull, doar că era mult mai înalt.

– Da, ăsta e dog argentinian. E puternic, dar nu e bun pentru lupte!

M-a surprins, dar am înțeles repede că avea dreptate. Dogul argentinian e prea mare și, din cauza asta, obosește repede și își pierde ușor echilibrul. Pe lângă asta, e ușor de atacat la picioare. Dacă se luptă cu un pitbull cu aceeași experiență, în principiu, nu are nicio șansă. La jumătatea anilor '90, lucrurile erau neclare, apăreau rase noi despre care se spunea că erau pentru lupte și mereu era un câine „mai tare decât pitbullu'". A apărut amstaffu' și se auzea și de bandog și alte rase. În presă apăreau povești că acești câini ar fi niște descoperiri recente ale unor doctori care i-au creat în laborator. Și mama auzea tot felul de povești, mai ales că ea ieșea cel mai mult cu Fanta în parc. Eu o luam de obicei la joacă, atunci când ieșeam cu prietenii. Pentru că știa mulți câini de luptă

și pentru că urmărea ce se întâmpla, mama s-a prins repede că nu e niciun câine mai tare decât pitbullul.

Fantei i-am tăiat urechile la zece luni. Operația a fost mult mai grea decât credeam, a suferit mult, urechile ei erau foarte puternice. A cusut-o și în septembrie a fost la prima ei luptă. De fapt, era prima dată când mama a organizat lupte, împreună cu Kristo. În comunitate circula ideea că orice pitbull trebuie pus la pariuri măcar o dată. Era un fel de botez și nu se accepta ca un pitbull să nu treacă, măcar o dată, prin această experiență.

– Ce zici, o punem? m-a întrebat mama.

Nu am răspuns.

– Hai, să vadă și ea cum e, a insistat și eu am fost de acord.

Femela staff arăta destul de solidă, avea trei ani și mai multe lupte. Noi nici nu știam dacă Fanta știa să lupte, dar Kristo ne-a spus să stăm liniștite că nu vor fi probleme pentru ea. Kristo a arbitrat primul meci al Fantei. Am convenit ca lupta să se oprească dacă refuză lupta sau dacă unul dintre stăpâni renunță.

– Dacă nu ne convine, oprim, stai liniștită, nu are cum să pățească ceva din prima! m-a liniștit mama.

A fost o luptă cu o singură priză. După ce le-am dat drumul, Fanta a intrat sub cățea, cu labele întinse în față și a mușcat-o de stern, iar femela staff a prins-o de cap și de o ureche. Nu a avut nicio șansă, Fanta și-a agitat capul în stânga și în dreapta și a desprins-o, deși atât de tare a tras de ea, încât a dat-o la o parte, iar operația recentă de la ureche i s-a desfăcut. Dar a ieșit din mușcătură. De aici, a mai scuturat-o de câteva ori, parcă era o păpușă cu care se juca. Fanta o domina pur și simplu prin forță, era un raport de putere vizibil în favoarea ei. Am văzut cum avea botul plin de sânge și cum adversara sângera din piept. Stăpânul a înțeles că nu mai avea cum să recupereze și că risca mult, așa că a abandonat. Fanta nu a avut nimic, doar i-a fost recusută urechea stângă. Atunci l-am cunoscut și pe doctorul Șerban, prin Kristo,

care venise cu el la lupte. Am câștigat 400 de dolari, cât dăduse tata pe Fanta.

Câteva luni mai târziu, într-o zi de iarnă, după Anul Nou, pe la prânz, am ieșit cu Fanta în parc. Era ceață și frig și nu am remarcat vreun câine în jur. Departe, după un gard, am văzut pe cineva cu glugă care plimba un pechinez. M-am gândit că puteam să-i dau drumul să umble liberă, că nu ar fi avut cum să sară gardul și că dacă ar fi încercat să facă vreo mișcare, aș fi avut timp s-o controlez. Cum i-am dat drumul din lesă a fugit de-a lungul gardului și mi-am dat seama că voia să-l ocolească ca să se ducă după pechinez. Am luat-o la fugă după ea, dar eram departe. Am strigat prin gard la persoana cu glugă să-și ia câinele în brațe și să fie atentă. S-a aplecat, a ridicat câinele, Fanta a ajuns la capătul gardului, l-a ocolit și s-a dus către ei. Mi-am dat seama că nu mai avea rost să încerc să fug, mai bine săream gardul și ajungeam în fața ei. Până m-am urcat pe gard, am văzut-o pe Fanta cum a sărit și cum a mușcat-o pe femeie de glugă, a trântit-o pe alee și a dat-o cu capul de asfalt. Atunci când i-a căzut gluga am văzut că era o doamnă pe la cincizeci de ani. Pechinezul s-a speriat și i-a fugit din brațe. Când Fanta a vrut să fugă după el, am reușit s-o prind. Am încercat s-o ajut pe doamna aceea, căreia îi curgea sânge din tâmplă. M-a întrebat cum mă cheamă și unde stau. I-am spus și o oră mai târziu era la noi la ușă cu poliția. Am avut probleme cu ea cam jumătate de an, voia să deschidă proces, până la urmă mama a vorbit cu un avocat care s-a întâlnit cu ea și i-a dat 1 000 de dolari și așa a fost de acord să dea o declarație prin care spunea că nu mai dorea continuarea cercetărilor.

În iarna aia am dus-o la montă, la un mascul de-al lui Kristo. Ne-am întâlnit cu el vreo trei săptămâni în parc la noi, la IOR, până când am făcut ciclul de împerechere și în aprilie ne-am trezit cu unșpe pui. Fanta o moștenise pe Pepsi. Deși mulți ne-au spus că Fanta era prea tânără pentru a avea pui, s-a descurcat foarte bine și

în două luni am vândut toți puii, cu 450-500 de dolari. După alte șase luni am castrat-o.

Tata mă suna în fiecare săptămână de când plecase în Italia. O dată la câteva luni îmi spunea cum pregătea lucrurile acolo pentru când voi veni. Se asociase cu cumnatul lui la aprozar și începuse să stabilească legături cu pescarii din port. Cumpăra de la ei pește și fructe de mare, pe care le vindea mai departe în câteva magazine. Își cumpărase o dubă cu care reușea să facă transportul cât marfa era proaspătă. Strânsese bani și era pe cale să-și cumpere un apartament într-un bloc nou.

În prima parte a lui '95 m-am pregătit singură pentru examenul de admitere de la liceu. Mi-o amintesc pe Fanta cum stătea lipită cu burta și labele întinse pe gresia din baie și din bucătărie. Nu mai avea puii, bea un castron de apă la două-trei ore și în rest venea la mine să mă lingă pe picioare. Îi plăcea să lingă mâini și picioare, mie, lu' mama și, dacă aveam musafiri, și lor. Era un semn de prietenie și de încredere și poate că îi plăcea gustul sărat al pielii.

Mama nu era angajată nicăieri și primea ajutor de șomaj. Un an mai târziu s-a gândit să își inventeze o boală și să se pensioneze la patruzeci și opt de ani, pentru că pensia ar fi fost mai mare decât șomajul. A reușit și după și-a văzut în continuare de micile ei afaceri.

Am dat la liceu, la Creangă, și am picat. Apoi, în toamnă, am dat la Petru Rareș, la Timpuri Noi, și am intrat. Mergeam cu tramvaiul 19, făceam cam treizeci de minute până acolo.

În toamna lui '95, mama a venit cu ideea să ne mai luăm un câine, că știa pe cineva care vindea pui de amstaff. Amstafful era foarte rar la vremea aia. Nu am vrut, mi se părea greu să avem doi câini, amândoi de luptă, și mama mi-a dat dreptate.

Într-o seară, când veneam de la școală, am găsit-o pe mama la chioșcul de lângă scara noastră stând de vorbă cu doi polițiști. Lângă ei, pe stradă, era parcat Aro-ul poliției. Fanta era legată de

balustrada de la intrarea în bloc. Am crezut că se întâmplase ceva, dar când m-am dus la ei am văzut cum mama tocmai se pregătea să facă un pariu cu polițiștii. Pariul era că Fanta nu poate trage după ea Aro-ul poliției până în intersecție. Mama știa că Fanta poate să tragă mașina, și eu știam, dar polițiștii nu. Am început să râd, și eu, și mama, mai mult ca să-i ofticăm și să-i întărâtăm să țină pariul. Am pariat două milioane, parcă, destul de mult pentru polițiști. Unul dintre ei a ieșit în stradă și a oprit circulația pe prima bandă. Am legat-o pe Fanta cu funia ei de bara mașinii, iar eu și mama ne-am dus în fața ei și am chemat-o. Avea de tras vreo 200 de metri, cel mult 300. I-a fost mult mai ușor decât ne-am fi așteptat, a fost mai greu când a pornit de pe loc, dar apoi a tras ușor.

Le-am luat banii polițiștilor.

În altă seară, când ne plimbam cu câinii pe la noi, prin IOR, Kristo ne-a povestit că Pepsi a avut o operație destul de grea, dar că acum e bine și că Leo s-a hotărât să n-o mai pună la lupte. În Germania se întâmplase. Leo se îmbătase și insistase s-o pună la luptă cu un mascul pitbull, al unuia cu care avea un fel de concurență în nișa proprietarilor de câini de luptă din Frankfurt. Ăsta a venit cu un mascul, a început lupta, Pepsi a sărit pe el, l-a prins, l-a smucit până când a mirosit că era băiat și a renunțat. Dar celălalt câine nu s-a lăsat și a tăvălit-o destul de bine până când Leo a renunțat.

La liceu mi-am făcut prieteni noi și am început să ies prin alte parcuri și baruri. Perioada luptelor de câini trecuse pentru mine. M-am combinat cu Tim și Fanta făcea și ea parte din gașca noastră. O luam peste tot pe unde mergeam, în parcuri sau excursii, la munte sau la mare. Lumea din gașca noastră se simțea protejată când eram cu Fanta.

Mi-am dat seama că, prin viața pe care și-o alesese, nu mă mai puteam baza mult pe mama. Înainte să împlinesc șaișpe ani mi-am dat seama că tot tupeul ei, energia și încrederea oarbă pe care o

avea în ea erau bule de săpun; mă simțeam vulnerabilă și responsabilă față de ea. Am fost conștientă de asta când am despărțit-o pe Fanta din ultima ei luptă. Când cățeaua cu care s-a bătut a fost eutanasiată. Eu am oprit lupta mamei, i-am desfăcut maxilarul Fantei cu lanțul și am scos-o din bătaie.

Mama găsise o casă pe strada Gârlei, în Băneasa, cu curte și gard înalt, pe care voia să o închirieze la sfârșit de săptămână pentru lupte. Eu și Fanta nu am mers acolo. Nu ne-am dus și nici nu a apucat să facă cine știe ce, pentru că după vreo lună niște vecini i-au reclamat la poliție. O auzeam pe mama vorbind la telefon și le spunea la diverși să n-o mai sune, că vor vorbi atunci când se vor întâlni. Îl găsise pe unul, Vlad, pe la vreo 25 de ani, care avea și el un pitbull; ei i se părea de încredere și îl punea pe ăla să vorbească cu alți participanți la pariuri, față în față, niciodată la telefon. Așa se întâmplau lucrurile pe atunci.

După ce am împlinit șaișpe ani, iarna, mama mi-a spus că a terminat cu luptele de câini. Într-o zi, când mă plimbam cu Tim prin Tineretului, după școală, m-am întâlnit cu Kristo, care ținea doi pitbulli. I-am mângâiat, Tim a întins mâna.

– Lasă-i! i-am dat peste mână, iar el nu a înțeles de ce.

Kristo m-a întrebat de mama, dacă suntem bine. Ținea în lese doi masculi, unul avea cicatrici. Nu l-am mai văzut de atunci. Mama mi-a spus, la un moment dat, că se lăsase și el de lupte. Au ținut legătura până a murit mama.

Tim a fost iubitul meu până în clasa a unșpea, în '97. După Tim am fost cu Dan, după Dan cu Alex, după aceea am plecat în Italia și am cunoscut alți oameni. Nu am povestit nimănui despre luptele de câini. Am învățat să văd câinii altfel decât majoritatea. Înțeleg cât și cum poate rezista într-o luptă un câine.

Prin '96 sau '97, când au început să apară în oraș rottweillerul și mitul că ăsta ar fi, de fapt, cel mai puternic câine. Când am văzut prima dată un rottweiller mi-am dat seama că nu e bun de lupte, deși e un câine puternic și bun pentru apărare și atac la om.

E mare și are carne multă, are dureri mari dacă e mușcat, nu rezistă la bătaie. La fel s-a spus și despre sharpei, că ar fi bun de lupte, și s-a dovedit că nu e. La fel mastino napoletano, cane corso, tosa și mai târziu presa canario, fila brasileiro, amstaff sau american bully. Niciuna dintre rasele astea nu e mai potrivită pentru lupte ca pitbullul clasic american, *red nose*. O luptă se câștigă cu rezistență și agresivitate, dar mai ales cu anduranță. Cel mai sigur mod prin care se câștigă o luptă sunt epuizarea adversarului și scoaterea lui din luptă. Altfel, toți pitbullii sunt programați genetic să atace. Alți câini, din alte rase, sunt antrenați să atace, alții sunt și programați, și antrenați. Încrucișări se fac în continuare, vor mai apărea și alte rase. Atunci când văd un câine, mi-l imaginez în luptă și înțeleg cât de potrivit e și până unde poate ajunge.

Spre sfârșitul lui '98, mama a aflat că are cancer pulmonar în stadiul IV. A urmat cea mai grea perioadă din viața mea. Fanta a stat cu mama tot timpul cât a fost bolnavă, era mereu lipită de ea. La noi, în Sălăjan, cam toți copiii de la bloc și prietenii mei din copilărie ajunseseră dependenți de heroină, în timpul epidemiei de heroină din perioada 1998–2002. Nu m-am gândit niciodată să mă droghez. Am reușit să iau bacul și am intrat la Construcții. Tata mă suna mult mai des. Acum aveam mobil și îmi trimitea bani din ce în ce mai mulți, știa și el care era situația de acasă.

Mama a murit pe 9 august 2001, la 53 de ani. Am rămas singură cu Fanta. Alex, prietenul meu, stătea mult timp la noi. Eram studentă în anul doi și planul era să rămân în București până terminam facultatea. Când Alex nu era la noi, dormeam cu Fanta în brațe. Visam des că sunt cu mama și că mergem la lupte cu Fanta. Visez și acum. Locul și contextul sunt mereu altele, dar scenariul e același, eu, mama și Fanta încercăm să ajungem la o luptă.

Într-o zi, prin toamnă, când am vorbit cu tata la telefon, i-am zis că vreau s-o iau pe Fanta și să vin la el. A zis că ne așteaptă. Tata era căsătorit cu Dana, o italiancă cu care avea un băiat de patru ani. Știam că nu o să stau prea mult la ei, dar nu mai puteam

locui în Sălăjan. Am lăsat facultatea și pe Alex, care m-a înțeles, și am plecat în Bari. Când am ajuns în Italia, tata mi-a spus că, deocamdată, nu e nevoie să fac nimic. Doar să mă liniștesc și să mă gândesc cum vreau să continui în Italia.

În fiecare zi mă plimbam cu Fanta prin port. M-am împrietenit cu proprietarii și angajații de la cafenele, și în fiecare zi luam masa și beam cafea cu ei. Era un magazin foto, de unde mi-am cumpărat o cameră de buzunar, un Contax T2, cu care am început să fac poze personalului de pe vapoare, căpitani, stuarzi, mecanici, oricine lucra pe vas, indiferent ce fel de vas era. Într-un an am adunat mii de poze și am început să le trimit pe la reviste. Am făcut și un dosar pentru Academia din Florența, unde aș fi putut studia fotografia; era mai mult un motiv să plec din Bari. M-au acceptat și din 2003 trăiesc în Florența.

Fanta a venit cu mine. A devenit din ce în ce mai complicat să ai un pitbull. În 2005 l-am cunoscut pe Bruno și în 2006 ne-am căsătorit. În 2007 l-am născut pe Andrea, care s-a jucat mult cu Fanta cât a fost bebeluș.

Fanta a murit în 2010, la șaptișpe ani. A trăit mult pentru un pitbull.

În 2012 l-am adoptat pe Bibo, un fox terrier.

21 DECEMBRIE 1989

În perioada aia beam tot timpul.

Aveam câțiva prieteni cu care reușeam să beau cantități mari de alcool.

Cantități de care astăzi nu am mai auzit. La nimeni și nici la generația mai nouă, ca a ta.

Într-un an, de Revelion, am băut cu Victor șaizeci de litri de vin. În '86 sau '87. Ne-am întâlnit pe 30 decembrie în timpul zilei și ne-am despărțit pe 2 ianuarie, dimineața. Nu am dormit și nu ne-am ridicat de la masă decât după ce am băut tot ce aveam.

Așa era decembrie în anii ăia. Nu știam ce se întâmpla cu noi. Când bei așa, ordinea lucrurilor dispare și nici nu mai recunoști spațiile. Universul devine atemporal. Așa mor mulți alcoolici.

Uită, nu știu unde sunt sau ce s-a întâmplat, sau ce zi e, dacă e frig sau e cald.

Așa eram și noi, doar că la alt nivel. Eram alcoolici de lux. Cum mă trezeam, puneam mâna pe pahar. Aveam și o vorbă cu care am rămas din perioada aia:

Valoarea se vede dimineața!

Asta făcea cumva diferența dintre amatori și profesioniști, dintre băutori, bețivi și alcoolici. Bețivii se trezesc, mănâncă ciorbă, le e rău, îi doare capu' până la prânz sau toată ziua. Alcoolicii sunt

altfel. Mă trezeam dimineața, la 7:00 sau 8:00 și beam o sută, două sute, trei sute de alcool tare. Așa începea ziua. Și așa o țineam până noaptea. Totul se făcea cu alcool. Dacă trebuia să merg undeva, mă gândeam dacă acolo se bea. Dacă se bea, mergeam, dacă nu, evitam.

Așa m-a prins decembrie 1989.

Lucram la ziar, se apropiau sărbătorile, ca de obicei aveai ce să scrii, însă subiectele nu erau prea consistente.

M-am trezit, am băut niște rom, țin minte, în dimineața aia, am plecat de acasă băut. Am ieșit la Universitate, am coborât la metrou și de acolo spre televiziune, să iau autobuzu' până la Casa Scânteii.

În '89, în decembrie, a fost destul de cald, era soare și lumina aia clară, puternică, așa cum e iarna. Nu ploaie, nu zăpadă, perfect uscat și soare.

21 decembrie a fost într-o joi.

Aveam de luat niște vin.

Era unul de la *Gazeta Sporturilor* care aducea vin alb, avea vie la țară și făcea vin mult. Mereu luam de la el, era foarte bun. Și ăsta promisese că-mi aduce două damigene, să am de Crăciun. El intra pe la 14:00, 15:00 la redacție, nu mai știu exact.

Eram cu Victor și, la un moment dat, pe la 12:00, a început adunarea lui Ceaușescu.

Au început huiduielile, agitația.

Am aflat imediat. Ne-au tot venit informații până pe la 14:00. Știam că se adunaseră grupuri pe la Romană și că ajunseseră și la Universitate. Nu credeam că va urma ceva important.

L-am sunat și pe ăla cu vinu', care ne-a zis că mai întârzie, că ajunge pe la 16:00 la ziar. Redacția era pe Pitar Moș. Am mai stat vreo oră, am mai băut niște coniac. Pe la 15:00 știu că i-am zis lui Victor:

– Hai, mă, să mergem și noi să vedem ce-i prin oraș, ce zic ăștia, și să luăm și vinu'. După aia mergem și-l lăsăm la soră-mea și mai vedem ce facem.

Și am plecat. Pe jos. Am luat-o de la Arcu' de Triumf pe Kiseleff și după aia pe Calea Victoriei.

Era pustiu și o liniște perfectă. Din când în când mai trecea câte o mașină. Aerul începuse să fie foarte rece și cerul era sticlos. Am ajuns în Piața Victoriei. Toate blocurile alea din intersecție încă nu erau terminate. Se auzea gălăgie, nu știam de unde venea. Părea că de pe Ana Ipătescu, dar nu se vedea nimic din Victoriei. Am intrat repede pe Calea Victoriei, ne-am gândit că vine din blocurile în construcție și că, dacă se întâmpla ceva, era mai bine să fim trecuți de ele, să nu ne prindă în față. Am ajuns la intersecția cu Dacia. Gălăgia se auzea tot mai tare, dar nu ne mai dădeam seama din ce direcție.

Credeam că de la Comitetul Central, unde avusese Ceaușescu manifestația. Am continuat pe Calea Victoriei cu gândul să mergem până aproape de CC și apoi să intrăm pe Rosetti, să traversăm bulevardul Bălcescu pe la Scala, apoi să facem stânga pe Pitar Moș și să ne ducem la ăla, la gazetă, să luăm vinul.

Așa am și făcut. Am ajuns în față la Ateneu, unde era multă lume care o lua grăbită în toate direcțiile. Pe jos erau aruncate tot felul de pancarte și coșurile de gunoi erau răsturnate. Nu părea ceva amenințător. Am luat-o pe Rosetti și am trecut de biserica Boteanu.

Ne-am uitat în dreapta, spre Universitate, și am văzut cum un puhoi de lume fugea spre noi, către Romană. Din partea cealaltă, dinspre Romană, veneau în viteză niște camioane spre Universitate. Iar din spate, pe unde veniserăm noi pe Rosetti, alerga lumea dinspre Piața Comitetului Central. Strigau că se trage, că au fost împușcați oameni.

Victor m-a luat de braț și ne-am băgat într-una dintre intrările blocului din fața bisericii Boteanu, ăla care avea magazinul UNIC la parter.

Am văzut cum s-au mai umplut niște scări pe lângă noi, intrările de la magazine, mulți se adăposteau pe margini. Au mai venit câțiva care s-au înghesuit cu noi la intrarea în scară.

– Stai aici, că ne împușcă! mi-a zis atunci Victor.

– De ce, mă? l-am întrebat.

Nu mi-a răspuns. Era speriat. Nu-l mai văzusem așa, se făcuse alb la față.

Atunci mi-am dat seama că știa ceva.

Lumea s-a dat la o parte când au venit camioanele alea în viteză. Au trecut vreo două, trei, după care a venit unul, cu viteză mai mică; pe ușa din dreapta era urcat un bărbat.

– Haideți, bă, veniți după camion, băga-mi-aș pula-n gura voastră!

Striga tare de se auzea pe tot bulevardul. Avea 35–40 de ani, înalt, purta o geacă neagră sau, oricum, de culoare închisă, cu o dungă roșie.

– Ce facem? a strigat cineva din stânga.

– Cine e? am întrebat.

– Dan, a răspuns cineva.

– Care Dan? am continuat.

– Dan Iosif.

– Dan Iosif? m-am mirat.

Știam bine cine era Dan Iosif, deși nu-l cunoșteam decât din vedere.

Era un băiat cunoscut în oraș, mulți se temeau de el. Se spunea că era un pic nebun și că nu îi era frică de nimeni. Și că îi plăcea bătaia.

Pe vremea aia era cu bătaia, era șmecher. Erau mai mulți, Coco Anghel și clanul sportivilor, Fane Spoitoru, Cezar Nichita, Cibilan. În partea aia, Dorobanți–Floreasca, era Dan Iosif, care era cu toată lumea, și cu șmecherii, și cu bișnițarii, și cu săracii, și cu alcoolicii.

– Dan, ăsta, l-a bătut pe Nicu Ceaușescu, l-am auzit pe ăla care strigase, mai devreme, după camionul unde era cățărat Dan Iosif.

– De unde-l știi? l-am întrebat.

– Îl știu de mult, am fost împreună în Caragiale, la liceu. El era mai mare. Dar era șmecher de atunci. N-are frică și știe pe toată lumea. Și pe Nicu Ceaușescu l-a bătut, se știe asta.

– De ce l-a bătut?

– Că era Nicu Ceaușescu șmecher. Și cu Dan nu i-a mers.

– Ăsta a tot fost pe la pușcărie, ba intra, ba ieșea, mi-a zis atunci Victor.

– Și l-a bătut, n-a stat la discuții, a continuat omul.

– Nu s-a întâmplat nimic, Nicu n-a zis la nimeni, n-a venit nimeni după Dan. Că și Nicu e băiat ca lumea, indiferent că e băiatul... mă înțelegi?! a mai spus.

Pe bulevard se făcuse învălmășeală și era multă panică. Oamenii nu știau în ce direcție s-o ia, se adunaseră toți în intersecție la Scala. Unii băieți, pe care îi mai văzusem prin oraș, s-au dus spre Universitate, după camionul lui Dan Iosif, strigând după oameni.

– Hai, bă, încoa! Veniți încoa!

Unii i-au urmat, dar cei mai mulți nu s-au băgat. Lumea stătea lipită de blocuri și cei mai mulți se uitau la ce se întâmpla.

Nu mai știu cât era ceasul, știu că m-am întâlnit cu maică-ta când se întunecase, probabil 17:00–17:30. În capăt, la Universitate, pe la Ciclop, la Dalles, acolo începuse nebunia. Nu înțelegeam nimic. Dan Iosif răsturnase o mașină, se aruncau lucruri, nu știam ce se întâmplă. Gălăgia se mutase, deja, în partea cealaltă, spre Romană. Atunci a venit dinspre Lido maică-ta, nu ne mai văzuserăm de vreo doi ani, de când avusesem întâlnirea de zece ani de la absolvirea facultății. Ne-am întâlnit și ea ne-a povestit cum ajunsese unde eram noi. Venea din Aviației, de la școala la care preda, tot pe jos, la fel ca noi. Văzuse camionul când era în Piața Victoriei. Ne-a spus că în camion era urcat unul care vindea pește la ea la școală:

– Cum îl cheamă? am întrebat-o.

– Dan, mi-a răspuns.

– Dan Iosif?

– Poate, nu știu.

– Îl cunoști? am întrebat-o.

Eram un pic invidios pe Dan Iosif, de când îl văzusem în camion.

– Păi, e din cartier, de la mine de la școală. Îl cunosc, că trece tot timpul prin față și se duce să dea la pește în Bordei, în parc.

Am izbucnit în râsete, și eu, și Victor. M-am înțeles bine cu maică-ta și cu gașca ei de fete din facultate. Ea era la română–engleză, eu la română–franceză. Când am terminat facultatea, cu o zi înainte să-și dea licența, profesorii i-au zis că era nu știu ce greșit în lucrarea ei de diplomă. Era greu atunci, se bătea la mașină. Trebuia să găsești mașină de scris. I-am luat eu lucrarea și am scris-o până a doua zi. Și ea m-a ajutat pe mine cu multe chestii.

– Și mai vorbim, așa, una-alta, mai cere o țigară. Nu l-am mai văzut de ceva timp! a zis.

– Ce știi despre el?

– Nu știu nimic, ce să știu?!

Am stat de vorbă câteva minute, după aceea a traversat pe la Scala și s-a dus pe Rosetti, spre Moșilor. Cam tot atunci am auzit prima dată focurile. Sau, mă rog, zgomotele. Se auzeau foarte tare, lumea a început să fugă în toate direcțiile. Am aflat imediat că unii au fost împușcați la Dalles. Am zis să traversăm, să mergem să vedem cine era la gazetă, dacă ajunsese ăla cu vinul.

Am traversat și am văzut că la Universitate ardea ceva. Când a făcut baricada la Universitate, Dan Iosif a răsturnat un camion și i-a dat foc. Nu mai reținora și nici dacă ăla ardea atunci când am traversat, dar am văzut ceva și am auzit zgomotele gloanțelor.

Am ajuns la gazetă, ăla nu adusese vinul. Ne-a întrebat ce se întâmplă afară, i-am povestit. Țin minte că l-am întrebat dacă îl știa pe Dan Iosif. Ne-a spus că îl știa din cartier, că și el tot din Floreasca era și tot acolo stătea și acum. A zis și el că a tot fost la pușcărie și că nu avea un loc de muncă, uneori se mai angaja, când auzea că era căutat. Era cunoscut ca un om al bălților din nordul orașului. Ne-a

povestit că, la un moment dat, stătea pe câmp, în Floreasca, vizavi de intrarea ștrandului. Că își făcuse o cocioabă acolo. I se părea ciudat cum un om cunoscut în oraș și cu multe relații dormea pe câmp, în Floreasca. Auzise că în perioada aia ar fi fost alcoolic. Bea țuică și stătea toată ziua pe bălți, la pescuit sau la baie.

– Știi că a scăpat la accidentul ăla din '67?

– Care accident din '67?

– Ăla când s-a răsturnat vaporașul pe Tei, la ștrand!

– A, da, dar știam că nu a supraviețuit nimeni atunci, i-am răspuns.

– Am auzit că era și el pe vapor și s-a aruncat în apă înainte să se răstoarne vaporul, mi-a zis.

– Dar nu mai știu exact cum a fost și ce s-a întâmplat, am continuat.

– Era într-o duminică, vara, lume multă la ștrand, puhoi. Și, la un moment dat, s-au adunat repede norii și părea că începe furtuna, iar lumea s-a înghesuit să se urce pe vaporaș, ca să ajungă pe malul celălalt și de acolo spre case. S-au urcat prea mulți, a început să plouă, lumea s-a panicat și s-a strâns pe o parte a vasului. Vasul a început să se bălăngăne, s-a răsturnat și au căzut toți în apă. Panică, au murit toți, în afară de el, comandantul și încă vreo doi. Asta vorbea lumea prin cartier.

– Păi, și el cum a scăpat?

– A fost panică mare când s-a răsturnat, era și pe la jumătatea lacului, așa, și oamenii s-au urcat unii peste alții în apă, disperați să se salveze, iar ăia care nu știau să înoate s-au cățărat pe cei care știau și așa, până la urmă, s-au înecat toți. A fost scandal mare atunci, dar, mă rog, n-a apărut în ziare, că s-au băgat ăștia. Însă a apărut în presa străină. Au murit vreo sută. Dan era puternic, a sărit primul și, după aceea, din apă, s-a urcat pe ei, a dat din mâini și a luat distanță repede de grupul ăla. Bine, el și știa, ăla era lacul lui. S-a împins în ăia și a înotat până la mal, prin furtună. Oricum, ar fi putut să înoate oricât.

– Și cine crezi că l-a trimis aici?

– Nu știu, mi-a răspuns.

– Deci n-ai nimic la tine? l-am întrebat cu gândul la vin.

– N-am mai luat nimic, am venit repede, că nu știam ce e prin oraș.

I-am zis să vină cu noi, aveam pe cineva, într-un bloc la Universitate, care știam că are băutură și am fi putut să ne și uităm, să vedem ce se întâmplă afară.

Și am plecat. Era 18:30. Eu cu Victor și cu ăsta de la gazetă.

Nu mai știam pe unde să ocolim, să nu ajungem acolo, în mijlocul evenimentelor. Am luat-o prin spate, pe Batiștei, am ieșit pe Hristo Botev și după aia am traversat pe Doamnei și pe Academiei, apoi prin gang, pe la Arhitectură, și am ajuns în bloc, am intrat prin spate. Am urcat la apartamentul de la etajul cinci și am ieșit pe balcon. Am văzut cum se trăgea și tot ce se întâmpla. Îl vedeam pe Dan Iosif urcat pe baricada pe care o făcuse pe bulevard. Au apărut și TAB-urile. Cu baricada s-a terminat devreme, pe la 23:00, parcă. Apoi s-a tras la Universitate, pe la Colțea, cât puteam să vedem până acolo.

Am băut în noaptea aia tot ce era în casă și nu am dormit deloc. Am stat pe balcon și am terminat și vin, și triplusec. La un moment dat am vrut să plecăm, dar a scos gazda niște lichior, vodcă și vișinată.

Le-am băut și pe alea.

Dimineața, pe la 8:00, am ieșit prin față și am vrut să ne ducem în piață, la Comitetul Central.

În față, la Intercontinental, era Dan Iosif urcat pe un tanc, cu două mitraliere AKM de gât. În spatele tancului erau sute de oameni. Muncitori, am înțeles după aia. Ne-am apropiat de marginea bulevardului și atunci el a ridicat mitralierele în aer și a început să tragă în sus.

A tras câteva focuri, lumea a început să se agite și să strige, erau oameni înverșunați. Habar n-aveam de unde venise cu ei. După

ce a terminat de tras a lăsat o mână jos, iar pe cealaltă, în care mai avea o mitralieră, o ținea în sus și l-am auzit cum a strigat la ei:

– Băga-mi-aș pula-n morții voștri, dacă nu veniți după mine, vă omor pe toți! Ați înțeles?!

După aia a mai tras câteva focuri în aer.

27 IUNIE 2018

Blocurile astea încă sclipesc.

M-am mutat aici acum 30 de ani. Fațada are cărămidă falsă și o tencuială cu calciu.

Postmodernism comunist.

Sfârșitul anilor '80.

Merg cu bunică-miu de mână. A ieșit la pensie. Deși sunt foarte mic, pot să merg mult pe jos. Am niște adidași roz, cu arici.

Puțini copii au adidași cu arici.

Mi i-a adus maică-mea, i-a primit de la părinții unui copil a cărui învățătoare e ea la Școala 12, în Aviației. Aviației e un cartier nou, cu multe blocuri cu patru etaje și o cofetărie mare pe un colț.

Sunt foarte mândru de ei, mi se pare că sunt moi. Nu dau cu piciorul în minge.

Sunt un copil slab, cu haine frumoase și mereu curate. Am fost bolnav când eram foarte mic. Nu sunt puternic, dar am rezistență.

– Ce se construiește aici, Bubu? îl întreb pe bunică-miu când văd primul bloc de la noi de pe strada mare.

– Calea Văcărești. E un bloc de garsoniere! îmi povestește.

Sunt blocuri, pământ și praf de jur împrejur, unde urmează să se construiască alte clădiri. Au supraviețuit arborii protejați, în

rest, vegetația a dispărut. Mici tulpini, firave, plantate ici colo pe care noi, copiii, nu le vedem. Nu ne putem sui.

Îmi place să mă cațăr, să stau acolo sus, în copac, și să mă uit la blocuri și la cartier. Tot ce-a fost înaintea noastră a dispărut, ne povestesc părinții și bunicii.

Noi nu știm ce-a fost. Ne-am născut aici.

Ajung cu Bubu la Timpuri Noi, la stația de metrou. Peste Dâmbovița e și fabrica. Întreprinderea are pereții înalți, zidurile îngălbenite și geamurile sus. La câțiva metri de ziduri e gardul de fier. Pe trotuarul din fața gardului se înghesuie multe femei care țin copii de mână sau în brațe. Soții, surori, mame sau alte rude strigă nume de bărbați prin gardul fabricii, își ridică copiii în brațe și îi bagă cu capul printre bare ca să-i vadă tații lor.

– Zi de salariu, îmi spune Bubu.

E vară. Tot timpul.

Demolările s-au terminat în '88. Porțiunea de la numărul 280 până la Mărțișor s-a construit până în '88. În 1985 s-a terminat Palatul Copiilor. În 1986 s-au construit blocurile turn, impunătoare, soldații cartierului. Au urmat blocurile dintre ele, cu șapte etaje, și blocul nostru din intersecție, curbat, lung, cu jardiniere din beton pe trotuarul din față, cu simetrii în mijloc. Blocul are mai multe numere, de la 280 la 304. La 280, la parter, avem o florărie mare. La scara A, de la numărul 300, un magazin de pâine. Între scara A și scara B, o băcănie; între 300 și 302, o alimentară; la parter, la noi, la 302, o tutungerie pe colț și un aprozar; între 302 și 304, pe colț, un magazin de rame și oglinzi. În spatele blocului s-au făcut o stradă și blocuri cu patru etaje; un parc între blocurile noastre și Palatul Copiilor. Bulevardul Pionierilor, parcul Pionierilor și dealul de la Mărțișor.

Școala noastră e din anii '30. Grădinița lipită de ea, unde am mers și eu o jumătate de an, a fost demolată. Școala a rămas la intersecția dintre Calea Văcărești cu bulevardul Pionierilor. În dreapta ei, pe un colț, e blocul nostru gigantic, strălucitor. În

partea cealaltă, la Văcărești cu Pionierilor, avem un alt bloc uriaș și o cofetărie mare, pe colț. Curtea școlii are o deschidere către o alee din parcul nostru.

Într-un capăt al aleii sunt eu, în celălalt e Mugurel. Îl recunosc după mers, se ține cu mâna stângă de încheietura mâinii drepte și își târăște piciorul drept după el. O să ne întâlnim la jumătatea aleii.

Mă bucur că ne întâlnim, râd. Văd că râde și el. Ne apropiem, suntem lângă gardul școlii.

Mugurel îmi arată cu mâna stângă către școală:

– Îîîîîăăăă, îîîîîăăăăăă! îmi zice.

– Da, mă, Mugurel! îi răspund.

– Îîîîîăăăă, îîîîîăăăăăă, îmi arată din nou școala cu mâna stângă, apoi își întinde palma și îmi arată statuia unui copil.

– Da, mă, școala noastră, îi spun.

Mugurel se îmbracă mereu frumos. Poartă un tricou Adidas, alb, cu Bayern München, niște pantaloni scurți tot Adidas, ciorapi albi impecabili și pantofi de fotbal. Are aceeași strungăreață, părul negru închis, dat cu gel.

Ne cunoaștem de la începutul anilor '90. S-a mutat împreună cu părinții, sora lui și fratele mai mic în spațiul pentru oamenii de serviciu din blocul turn, de lângă blocul meu.

Calea Văcărești, numărul 306.

Mugurel e băiatul cel mare al familiei, mai mare decât mine cu vreo trei–patru ani. Mama și tatăl lui îngrijeau scara blocului vecin, în care și locuiau. O familie de rromi. Părinții cărau toată ziua găleți cu apă și detergenți, și mereu spălau haine și covoare în spatele blocului.

Mugurel a fost coleg cu noi la școală, la 100. Culoarea părului nu i s-a schimbat deloc de aproape 30 de ani. E negru perfect, fibros și puternic și are o privire aspră și dură. De mic era atletic și bun la fotbal. Niciun copil nu îndrăznea să intre în vreo competiție fizică cu el. Asta ca să nu mai vorbim de bătaie, probabil că ne-ar

fi bătut pe toți la un loc. Nici nu stătea cu noi, avea prieteni de prin alte cartiere și tot felul de cunoștințe, pe la doișpe-treișpe ani câștiga și bani. Nu știu cum, nu l-am întrebat. Mugurel și familia lui au fost tot timpul acolo, la parterul blocului turn.

Prin '95 sau '96 l-a alergat poliția pe șoseaua Mihai Bravu, printre case, pești și prostituate. L-au prins, l-au pus să stea nemișcat și un polițist l-a împușcat, de la un metru, cu un pistol Carpați, pe la spate, în cap. Motivul pentru care l-a împușcat nu-l știm nici azi. Iar polițistul care a făcut-o nu a fost niciodată trimis în judecată.

De atunci, Mugurel nu mai poate să vorbească, nu mai merge bine, nici nu-și mai folosește mâna dreaptă. Poate să zică unele cuvinte, „apă", „suc", te înțelegi cu el dacă ești empatic sau dacă îl cunoști bine. Face exerciții de recuperare tot timpul, plimbări lungi prin parc și are un program clar.

A apărut în cartier după ce a ieșit din spital și atunci am aflat toți că Mugurel a fost împușcat de poliție. Era bandajat la cap și umbla ținut de brațe de părinții lui, uneori și de sora lui. Familia stătea cu orele cu Mugurel în parc, în speranța că o să-și revină. La cum îl vedeam atunci, după ce a fost împușcat, credeam că în câteva luni o să fie din nou așa cum îl știam.

Mugurel nu a mai avut privirea aia dură. Familia lui nu l-a lăsat, deși nu erau oameni educați și nici nu aveau posibilități, a fost mereu susținut și îmbrăcat impecabil, ca acum. După multe tentative, la mijlocul anilor '90, au dat în judecată statul român la CEDO.

Asta acum câțiva ani. Și au câștigat.

Statul i-a plătit lui Mugurel despăgubiri, cu care și-a cumpărat un apartament pe bulevardul Pionierilor, acum Tineretului.

Îmi povestește ce exerciții face, îmi arată cum mâna parcă e mai bine.

Stăm la balconul blocului turn de la numărul 310. Între etajele trei și patru. Avem un pachet de Gauloises și unul de Snagov.

Stăm înghesuiți în balconul cu ghenă și fumăm una după alta. Eu, Anton, Shaolin, Cristi și Laur. Cristi și Laur sunt doi frați gemeni care nu seamănă deloc, mai mici decât mine cu un an.

Deși nu seamănă, nu îi deosebesc, unul e brunet, celălalt blond și cu părul ondulat.

Bem vodcă Scandic, la stică din plastic.

Anton, Shaolin, Cristi și Laur sunt mai mici decât mine cu un an. Eu sunt a opta, ei, a șaptea.

Cristi sau Laur moare la douăzeci și unu de ani de ciroză.

Tatăl lui Anton face afaceri cu energie și are multe mașini în parcarea de jos. Land Rover. E prieten cu Țânțăreanu, care construiește un cartier de case în Corbeanca. Primele două case sunt ale lui și ale lu' ta-su lui Anton.

Îl strâng pe taică-miu de mână de fiecare dată când facem plimbări lungi prin oraș. Șantierele lui s-au terminat. Orașul pare construit doar pe jumătate. E 1990.

Peste drum de blocul nostru se plănuia construirea unui mare lac și a celei mai mari săli olimpice din Europa de Est. Pentru asta s-au demolat patru străzi de case și Mânăstirea Văcărești. Într-una dintre case stătea Miki Deac.

S-a hotărât că blocurile de vizavi trebuie să fie speciale, aici locuim și noi, cu arhitectură dedicată și spații de locuit mai mari. Din planul marelui lac nu s-a finalizat decât taluzarea malurilor. Ne uităm cum basculantele pline de praf părăsesc șantierul și nu se mai întorc.

La numărul 308 a rămas doar structura unui bloc. Intrăm în el, ne jucăm jocuri. Jos e un deal de nisip, ne luăm avânt și sărim de la etajele doi sau trei. Din față, de peste parc și de pe dealul de la Polivalentă, ne intră în ochi razele după-amiezii.

Într-o zi, mormanul cu nisip dispare. Fuge unu' dintre noi, nu mai știu care, sare de la doi, se uită în jos, vede că nisipul nu mai e. Cade. Face o luxație, nimic grav.

Ne zice să nu-i spunem maică-sii. Bine, nu-i spunem.

Pe chei, între podul de la noi, de la Mihai Bravu, și până la podul de la fabrica de pâine de la Vitan, se organizează târg în fiecare duminică. E primăvară, imediat după Revoluție. Merg cu taică-miu în fiecare sfârșit de săptămână. Îmi plac cariocile.

La sfârșitul anilor '90, târgul dispare de pe chei. Se privatizează. Noul proprietar e un șmecher cunoscut în oraș, Chinezu', jucător de barbut, ta-su unei fete de la mine din liceu. Îl transformă în târg de mașini. Nu mai e interesant pentru noi. Urcăm sus, la Polivalentă.

Un an mai târziu.

Mergem în Orășelul Copiilor. Dealul de la Polivalentă e plin, circulația e închisă pe bulevardul Pionierilor.

– Ce-i aici? îl întreb pe taică-miu.

– Un concert, îmi răspunde. Albatros.

Mergem mai departe în Orășel. Aud tot mai des Albatros. În târg, sau în Big, sau la metrou, la Tineretului.

Miki Deac e cardiolog și motociclist. Și el, și fratele lui. Mai are o soră, pe Pupa. Mergem la ei o dată la câteva zile să ne uităm la video. E 1988. Miki are foarte multe casete video. Stăm la masă în sufragerie și ne uităm la filme.

Un an mai târziu îi demolează casa.

Vine Revoluția, Miki pleacă în State. Se face șofer pe MACK. Se întoarce în 1994. Îmi povestește despre camionul lui. În 2000 se duce în Italia la Pupa, la Roma, unde e, din nou, chirurg cardiolog.

Acum câțiva ani se pregătea de operație. Intră în sala de operație și face infarct. Moare.

Mă urc cu Mădălin pe scara din metal a toboganului de la noi de la șirand.

– Ia uite, bă, ce ca lumea se văd blocurile noastre! strigă.

Are niște ochi albaștri foarte sticloși. Pistrui, părul blond și toată vara stă p-afară și e foarte bronzat. E mai mic decât mine cu trei ani. Mădălin a descoperit cum se vede cartierul nostru de

la ștrand. Are o cățelușă gri, dog german, căreia îi pune chiloți de fiecare dată când are menstruație.

Ne jucăm ping-pong la el în casă, în sufragerie. Stă cu maică-sa și cu frate-su mai mare. Taică-su i-a părăsit. Se mută din cartier în '97, acum stă undeva prin Dristor. Îl mai văd o singură dată, după vreun an, când vine la noi la școală. Se apucă și el de fumat.

În 2008 e găsit mort într-un apartament din Titan. Murise cu o săptămână în urmă, e găsit deja putrezit. De la ceva droguri, nu s-a aflat exact cum a murit, dacă a fost supradoză sau dacă i-a cedat inima pur și simplu.

Și Americanu' a murit anul trecut, la treizeci și șapte de ani. Americanu' avea o mașină Lada bej, rablagită și cu tracțiune pe spate, era mândru de ea. 2000–2001. Ne urcam câte șase, șapte în mașina lui și ne duceam pe Răcari, la Marga, să ne luăm marfă. Americanu' stătea în blocurile turn dintre Văcărești cu Mihai Bravu. Nu s-a lăsat niciodată de droguri. S-a îmbolnăvit ca mulți alți drogați de hepatită și HIV prin 2008–2010, în perioada mefedronei și a legalelor.

Mă întâlnesc cu Grasu' în parc, acum două săptămâni. 27 iunie 2018. Mă întreabă ce mai face maică-mea, dacă mai predă. Grasu' era cel mai apropiat de Americanu', încă de când eram noi mici. Îmi zice cum a murit și o înjură pe prietena lui.

– Băga-mi-aș pula-n morții ei, el era pe moarte în spital și ea zicea că e bine, că iese în două zile!

Scoate telefonul din buzunar și îmi arată ultima poză pe care i-a făcut-o lui Americanu'. Văd un bărbat dezbrăcat, acoperit parțial cu un cearșaf alb, aproape un schelet. Moartea lui Americanu' e o imagine biblică. Are capul așezat pe pernă, stă cu bărbia în sus și gâtul întins.

Se chinuia să respire sau se pregătea să iasă din corp. La înmormântarea lui nu s-au dus nici maică-sa, nici bunică-sa. Alte rude nu avea.

În 2014 a murit și Coco Anghel. Avea șaizeci și ceva de ani. Coco Anghel a fost mândria cartierului și cel mai puternic bărbat pe care l-am văzut vreodată. Când s-au făcut garajele în spatele blocurilor noastre, și-a luat și Coco unul, în care își ținea Opelul Calibra. Roșu. Era un uriaș, înalt cât garajul și lat cât ușile, blond și foarte drept. Arăta ca un sportiv de performanță. Făcuse box și haltere și spre sfârșitul anilor '80 era cunoscut drept cel mai tare bătăuș din oraș. Nimeni nu a negat asta până acum. În cartier umblau povești despre el, că pe vremea lui Ceaușescu le-ar fi tras cu mâinile mașina Aro a milițienilor veniți la o constatare doar ca să-i sperie. Altul a povestit cum, într-o zi, când Coco lucra sub mașină în fața blocului de pe strada Pridvorului, au venit câțiva bărbați înarmați cu bâte ca să-l bată. Coco i-ar fi spus:

– Du-te în casă și zi-i lu' nevastă-mea să-mi dea sabia!

Ăsta care povestea a dat colțul să intre în scara blocului și a văzut cum bărbații veniți la scandal au prăbușit mașina peste Coco, ca să-l strivească. Când a ieșit cu sabia din bloc, i-a văzut pe toți bătuți și întinși pe jos, iar Coco era în picioare, între ei, cu capul spart. Pe vremea lui Ceaușescu, Coco era cunoscut în tot orașul pentru că putea să facă rost de alcool de fiecare dată când se închideau restaurantele și barurile. Atunci a făcut clanul sportivilor, împreună cu alți foști sportivi de box, lupte și haltere. De multe ori, atunci când barurile se închideau și angajații le spuneau clienților că nu îi mai pot servi, dar că nici nu îi dau afară, se trăgeau perdelele, se acopereau geamurile și îl sunau pe Coco ca să le aducă alcool, să continue distracția.

Natura și vegetația și-au văzut de treaba lor și în treizeci de ani au umplut cartierul. Pe măsură ce natura s-a răspândit, copiii au dispărut. La început erau doar blocuri și un parc, mult soare și pustiu, iar peste tot eram noi, o generație traumatizată și uitată, cu pistoale de jucărie și mingi, din care nu s-a ales nimic. Apoi au început să fie din ce în ce mai puțini copii, iar nucii au crescut. După Revoluție, cel mai mult au suferit clasa muncitoare și miile

de copii dintre blocuri, care au fost abandonați de democrație. Familiile cu doi, trei, patru sau cinci copii au început să-și vândă apartamentele cu trei sau patru camere pentru bani. Își cumpărau apartamente cu două camere, la periferie. Copiii de pe bulevardul Pionierilor și Văcărești au ajuns în Berceni.

Unii au murit, alții au dispărut.

24 IANUARIE 1971

Am cunoscut-o pe Elena Ceaușescu în vara lui '70.

– Poza asta, cu tine și cu Nicolae Ceaușescu, când jucați hora, de când e? mă întreabă fi-miu.

– E de la Ziua Unirii, 24 ianuarie, eram în curte la ICECHIM, îi povestesc.

– În ce an?

– Aveam douăzeci de ani, deci în 1971, nu ți-am povestit niciodată cum a fost făcută?

– Nu.

– Eram toți colegii de la ICECHIM în curte, ne scoseseră de Ziua Unirii. Tovarășa ieșise în față. A apărut și el la un moment dat și s-a făcut o horă. Eu eram cea mai tânără angajată. Ceaușescu s-a băgat în horă cu lumea și au venit toate femeile alea care lucrau acolo să se ia de mână cu el. Era și maică-mea, dar mai într-o parte, nu s-a băgat, stătea cu Tovarășa. Și cum a început hora, Tovarășa era mai în spate și am văzut-o cum a făcut un pas către el și m-a luat de mână, iar cu cealaltă a tras-o la o parte pe doamna aia care îl ținea de mână pe Ceaușescu și a zis: „Dă-te, dragă, la o parte, vă băgați voi, toate babele, lasă să vină fetele astea tinere și frumoase, să vadă lumea ce fete frumoase avem noi. Ia, vino, Doinița!" Îmi era și rușine. Și așa a ieșit poza. Nu vezi că îmi era rușine?!

Maică-mea s-a născut în 1930 în comuna Cățelu, într-o familie cu cinci copii. Bunică-miu era bulgar din Cadrilater. Au fost trei fete și doi băieți: Lila, o fată care a murit la doi ani, Nicu, maică-mea, Gicu și Emilia.

Milica a lu' Bulgaru' i se spunea în sat. Bunică-miu a lucrat la Pulberăria Armatei de lângă Cățelu. În 1941, americanii au vrut să bombardeze pulberăria, dar au nimerit peste Cățelu. Maică-mea și frații ei, cu bunică-mea și bunică-miu, s-au băgat într-un bordei pe care îl aveau săpat în curte. Au avut noroc, pentru că o bombă le-a căzut chiar pe casă și a făcut-o praf. Au trecut niște ani până când au reușit să-și construiască alta. Maică-mea a făcut șapte clase în sat după care a plecat să facă școala de laborant chimist în București, făcea naveta Cățelu–București în fiecare zi. La șaptișpe ani s-a angajat și ea la Pulberăria Armatei. Bunicul s-a îmbolnăvit de ficat în mediul în care lucra, și mai și bea spirt. A făcut ciroză și a murit la cincizeci și doi de ani. La nouășpe ani l-a cunoscut pe taică-miu la clubul UGSR-ului, unde dansau. La scurt timp s-au căsătorit și s-au mutat în Cotroceni, unde stătea taică-miu cu ai lui. Până să mă nasc eu, au primit o cameră vizavi de curtea bunicilor, într-un bloc naționalizat de pe strada Medic Severin. Tot în 1951, maică-mea s-a mutat cu serviciul la ICECHIM, unde era laborant chimist, și mai aproape de casă, doar traversa podul de la Cotroceni, o lua pe lângă Institutul de Educație Fizică și Sport și ajungea în curtea ICECHIM-ului, o clădire impunătoare, cu un balcon imens la primul etaj al clădirii principale. La începutul anilor '60 ne-am mutat din Cotroceni în Vila3 de pe Calea Văcărești. Maică-mea a rămas în continuare la ICECHIM, iar la sfârșitul lui '64 s-a schimbat la institut directorul general. Noul director era Elena Ceaușescu.

S-a instalat în biroul de la etajul unu, cu balconul mare. Maică-mea, volubilă și voluntară, s-a apropiat imediat de ea: „Tovarășa, vreți o cafea, Tovarășa, aveți nevoie de ajutor, Tovarășa, mai știu eu ce?!"

Maică-mea a fost din prima omul ei în ICECHIM. Era foarte curată și eficientă, avea instalația de lucru impecabilă. Lu' Ceaușeasca i-a plăcut asta și de fiecare dată când avea vizite sau voia să experimenteze ceva, cu public, se folosea de instalația maică-mii și asta mai era și vorbăreață și amabilă, făcând impresie bună oricui.

Apoi, din '65 a intrat și el, Nicolae Ceaușescu, în funcție. Tovarășa nu avea mulți oameni în ICECHIM, un îngrijitor, pe Mihai, pe maică-mea și pe secretara ei, foarte apropiată, doamna Popescu. Maică-mea îi ducea de toate, ce mâncam noi acasă ducea și la ICECHIM. Îi plăcea plăcinta cu mere.

– Milico, ce plăcinte bune faci! îi zicea.

În '70 am terminat liceul, dar nu am putut să dau la facultate pentru că m-a lăsat corigentă pe vară un profesor de matematică care voia să facem pregătire cu el, îi ziceam „Pătrățică". Examenul la facultate, la Română–Engleză, era înainte de corigență. După ce am luat corigența, maică-mea s-a dus la tovarășa.

A întrebat-o dacă poate să mă aducă și pe mine la ICECHIM, să lucrez și eu ceva cu ea în birou, la instalația ei, i-a povestit situația cu corigența și că abia peste un an puteam să dau la facultate:

– Dar adu, dragă, fata, că îi găsim imediat ceva de făcut! i-a răspuns Elena Ceaușescu.

Așa am ajuns la maică-mea în laborator. După o săptămână, doamna Popescu, secretara, a avut un accident, trebuia să fie operată, niște complicații, cert e că a devenit indisponibilă pentru nu se știa cât timp. Tovarășa a venit la maică-mea și i-a zis:

– Milica, nu mai am secretară. O să fii tu secretara mea!

– Păi, tovarășa, și de instalație cine se ocupă?

– Nu știu, i-a răspuns.

S-a chinuit maică-mea câteva zile între secretariat și laboratorul ei de la sinteze organice, secția mase plastice, și după aceea i-a venit ideea și i-a spus:

– Tovarășa, nu vreți să o las pe Doinița la secretariat, ca să pot să fac și treaba de laborator?

– Bravo, mă, Milica, ești fată deșteaptă, trimite-o pe Doinița la mine!

În septembrie 1970, la nouăspe ani, eram secretara Elenei Ceaușescu.

– Doinița, hai puțin! mi-a spus în prima mea zi de lucru. Am intrat la ea în birou.

Biroul era din două camere, una mare, cum intram de pe hol, de la biroul meu, în care își ținea întâlnirile. Înăuntru erau o bibliotecă, un birou la care stătea ea, cu alte două scaune în față și o masă mică între ele. În fundul biroului, în stânga, mai avea o cameră de relaxare, cu fotoliu și canapea, în care, uneori, se ducea să se odihnească și atunci cerea să nu fie deranjată. În camera aia mai stătea cu el, cu Ceaușescu, când venea în vizită. Biroul era tot românesc, numai mobilă românească, cu covoare de la Cisnădie și piese și decorațiuni făcute la noi.

– Să-ți spun cum faci cu cafeaua! mi-a zis.

În fiecare dimineață, când veneam la serviciu, la 7:00, după ce îmi lăsam lucrurile la birou, îi spuneam lui Mihai să aducă cafeaua ca eu s-o macin și s-o prepar, pentru ca atunci când ea ajungea la birou, în jur de 8:00, să i-o duc fierbinte.

M-am așezat în locul doamnei Popescu, la intrarea în cabinetul Tovarășei. Erau înșirate peste tot lucrurile fostei secretare, de care nu m-am atins cât am stat acolo. Mi-am luat un sertar în care îmi țineam cărțile din care învățam pentru examenul de anul viitor.

În prima zi în care am ajuns la birou l-am căutat pe Mihai ăsta, un bărbat pe la 40–42 de ani, un om bun la toate, care repara tot felul de chestii. Mi-am lăsat geanta pe birou și l-am căutat ca să-i spun de cafea.

Nu mi-a răspuns nimic.

L-am urmărit, mă gândeam că poate mă ignora intenționat pentru că eram nouă, sau nu avea chef, sau pur și simplu nu mă auzise. L-am văzut cum a luat dintr-un colț o sapă, apoi a trecut cu ea în mână pe lângă biroul meu și a ieșit pe ușa de lângă, în curtea

interioară a ICECHIM-ului. A mers până a ajuns la rădăcina unui nuc și l-am văzut din ușă cum se apleacă să sape. După câteva minute s-a întors cu un sac din pânză plin cu boabe de cafea.

– Poftim, să-l lași pe birou după ce termini, că-l iau eu când mai trec pe aici!

Așa am făcut, m-am dus la maică-mea, am luat râșnița de cafea, am făcut cafeaua, a venit Tovarășa, mi-a zis că e foarte bună, că am învățat bine și rapid.

Și de atunci, în fiecare dimineață, mișcarea era aceeași: îi spuneam lui Mihai de cafea, el ieșea în curte, se ducea la rădăcina nucului, săpa, scotea cafeaua, mi-o aducea, o făceam, el o lua și o îngropa, iar a doua zi de dimineață o luam de la început.

O săptămână, două.

Apoi am întrebat-o:

– Tovarășa, dar noi de ce ținem cafeaua îngropată și nu în vreun laborator sau în birou?

A râs, mi-a zis:

– Hai, vino încoa'! și m-a chemat la ea în birou. M-am așezat la biroul la care primea invitați. Mi-a povestit vreo oră despre cafea și despre cum se păstrează, cum învățase ea în copilărie, că se păstrează mai bine în pământ.

După aceea mi-a povestit despre rudele ei. Era foarte vorbăreață. Și avea o atitudine foarte bună, era pozitivă și plăcută. De atunci am stat mult la ea în birou, când avea zile mai libere sau nu avea invitați, mă chema să povestim. Vorbea despre orice și foarte mult, dar cel mai des ajungeam la cunoștințe și la ce făceau sau nu făceau.

Era mereu supărată pe cineva apropiat.

Avea două telefoane, unul de secretariat și o linie directă cu Nicolae Ceaușescu, care mai trecea pe la ea.

Ceaușescu nu pierdea vremea cu discuții, era foarte rapid. De cele mai multe ori când suna pe linia specială spunea atât:

– Eu sunt!

– Bună ziua, tovarășu', vă fac imediat legătura!

Asta îi răspundeam. Nimic altceva.

Nu am vorbit niciodată mai mult decât banalele saluturi de la telefon, sau de când venea pe la ICECHIM, sau de atunci, la horă, de Ziua Unirii.

De cele mai multe ori, când o suna pe Tovarășa, o auzeam cum vorbea despre apropiați care o dezamăgiseră într-un fel sau altul, că îi ajutase și că ei nu se ridicaseră la nivelul așteptărilor ei sau ale lor, ca cuplu. Discutau critic despre diferite persoane, mai apropiate sau mai îndepărtate.

Tovarășa avea o poziție ciudată a corpului atunci când vorbea la telefon. Se apleca, din picioare, cu coatele pe birou și receptorul îl prindea între umăr și ureche.

Asta e imaginea pe care o am în minte când mă gândesc la ea.

Avea un singur angajat care o aducea la birou și care o aștepta și rămânea tot timpul la ICECHIM. Un bărbat în costum, securist sau ce era, care era și șofer, și gardă de corp. Nu a apărut niciodată cu vreo coloană oficială sau cu nu știu câte mașini și mulți bodyguarzi. Venea cu o Dacie și erau tot timpul acest bărbat și alți câțiva care se schimbau între ei și cu care vorbeam des despre tot felul de cereri, pachete, lucruri de dus la birou sau de luat.

După câteva luni, prin noiembrie, am început să-mi aduc cărți și caiete la birou ca să învăț pentru admiterea la facultate. Lucram, nu făceam pregătire și nu-mi rămăsese decât să învăț singură. Când trecea pe lângă mine, le ascundeam. A mers de câteva ori, poate că nu m-a văzut sau nu m-a băgat în seamă. Acum cred că doar se făcea că nu vede. Până la urmă, într-o zi a trecut pe lângă mine și eu mi-am băgat cartea sub birou:

– Ce tot faci, dragă, acolo?

– Citeam, tovarășa.

– Ce citeai?

– Pentru examenul de la facultate, i-am răspuns.

– Vino la mine! m-a chemat la ea în birou.

Mi-a explicat că nu trebuie să mă ascund, că pentru mine cel mai important era să intru la facultate, să fac ce vreau eu în viață și că nu am de ce să mă feresc de cineva. Mi-a spus că dacă mi-e rușine de colegi sau vizitatori, să vin la ea în birou, că e mai liniște și acolo pot să învăț fără să mă deranjeze cineva.

Erau zile întregi în care nu făceam nimic, nici ea, nici eu. Stăteam la ea în birou și povesteam. Îi plăcea să fie generoasă și cât am stat acolo nu am auzit-o niciodată să refuze pe cineva, cu orice tip de cerere, chiar dacă unora le răspundea mai ușor și altora mai greu, pe unii îi critica, iar pe alții nu.

Avea o coafeză care venea la ea de două ori pe săptămână, marțea și vinerea, și îi dichisea părul în camera de relaxare. În ziua în care venea coafeza, Tovarășa aducea cu ea la birou, de dimineață, patru sticle de bere, cu care urma să-și fixeze părul. O sticlă de bere rămânea de fiecare dată nedesfăcută și una pe jumătate plină. Știa și ea că pentru coafură nu folosea decât două sticle și jumătate de bere, dar mereu venea cu patru. Și imediat după ce pleca coafeza ieșea din birou cu sticlele, cea nedesfăcută și cea plină doar pe jumătate, și căuta să le dea cuiva. Pentru că eu eram chiar în fața ei, cum deschidea ușa, mă întreba tot timpul:

– Doinița, vrei o bere?

Și de fiecare dată îi răspundeam:

– Nu vreau, tovarășa, mulțumesc!

– Eh, ia-le și tu și dă-le pe aici, pe la băieții ăștia! îmi spunea și îmi lăsa sticlele pe birou, iar eu le lăsam acolo până la sfârșitul zilei și de cele mai multe ori le aruncam înainte să plec.

În preajma sărbătorilor de iarnă am primit la birou o grămadă de cutii cu pantofi trimiși de Clujana. Le-am băgat pe toate la ea în birou și până să ajungă am desfăcut fiecare cutie și m-am uitat la toate perechile de pantofi. Le-am aranjat la loc și m-am dus la mine la birou. A apărut și Tovarășa, a întârziat în ziua aia. A trecut pe lângă mine și a închis ușa la birou. După vreo juma' de oră m-a chemat la ea. Am intrat, scria ceva, mi-a zis fără să-și ridice ochii din hârtii:

– Doinița, te-ai uitat și tu la pantofii din cutiile alea?

– Nu m-am uitat, tovarășa!

– Ia, uită-te și alege de acolo ce vrei!

Și așa m-am ales cu două perechi de pantofi de Crăciun. Mereu primea câte ceva și de multe ori îmi cerea părerea despre lucruri și haine, iar dacă vedea că îmi place ceva, mi-l lăsa mie.

Cât am lucrat la Tovarășa nu am avut niciun contact cu nimeni de la PCR sau cu vreun alt organ de partid sau Securitate. Nu m-a întrebat nimeni dacă eram membră de partid, dacă vreau să fiu. Nu am fost niciodată membră de partid, iar cu Securitatea nu am avut niciun contact până la începutul anilor '80, când mi-au cerut să dau note informative și am refuzat. După acest incident, din profesor de limba engleză am ajuns învățător.

Într-o zi din mai, prin '71, era deja cald, purtam fuste de vară și tricouri. Eram la Tovarășa în birou. Ea scria nu știu ce, eu citeam pentru examen:

– Auzi, Doinița! m-a strigat și când am ridicat ochii din carte am văzut-o cum se uita departe, pe geam.

– Da, tovarășa! am răspuns.

– Aș mânca niște corcodușe! Cred că s-au făcut corcodușele în pomul ăla din curte. Nu vrei să mergem să mâncăm niște corcodușe?

– Ba da, tovarășa!

Ne-am dus amândouă în curte, am tras de crengi și ne-am urcat în pom, de unde am cules și am mâncat corcodușe. Am rămas câteva ore în curte. Avea o energie cu care te lua pe sus, mi se părea că împreună puteam să facem orice. Știam că era posibil ca ăla să fie ultimul moment de distracție la birou, examenul urma peste câteva luni.

Într-un fel, îmi părea rău că plecam. Poate că dacă nu aș fi știut engleza de la șase ani și dacă nu mi-aș fi dorit foarte mult să fiu profesoară, ar fi fost mai simplu și aș fi decis să rămân la ICECHIM, cu maică-mea și cu ea.

Am întrebat-o ce să fac.

– Cum adică, te duci la facultate! Nu-ți ia nimeni locul aici, oricând vrei să te întorci, te așteptăm! Dar tu trebuie să fii profesor de engleză! mi-a răspuns.

Am fost ușurată.

M-am dus, am dat examenul și am intrat. În toamna lui '71 eram studentă în anul întâi la Universitatea București, Facultatea de Litere, secția Română–Engleză. Maică-mea i-a spus Tovarășei că am intrat și mi-a povestit că s-a bucurat mult și că mi-a transmis felicitări.

Am terminat facultatea în '76 și am primit repartiție de profesor de engleză în Drăgănești, Vlașca, lângă Alexandria. Făceam zilnic naveta Calea Văcărești–Drăgănești, mă trezeam la 4:00 dimineața ca să ajung la liceul din Teleorman. Am rezistat câțiva ani, după care m-am hotărât să mă întorc în București, ca profesor sau traducător, orice. Însă Inspectoratul din Teleorman nu voia să-mi dea transferul decât prin demisie, și asta însemna să pierd vechimea. Am încercat toate variantele posibile. În cele din urmă, maică-mea s-a dus și i-a povestit situația Tovarășei:

– Să vină Doinița la mine! i-a răspuns.

M-am dus într-o zi la ICECHIM, avea deja funcții politice, nu mai era toată ziua la institut.

– Cum nu vrea, dragă, să-ți dea transferul, cine-i ăla?!

Era vara lui '78.

Am stat cu Tovarășa vreo oră, o oră și ceva la ea în birou, ne-am adus aminte de perioada când eram acolo, i-am spus că, atunci, de Crăciun, îi desfăcusem pantofii Clujana, i-am povestit despre facultate și primii ani de învățământ. De data asta eu am vorbit mai mult. A scris o dispoziție pe care a semnat-o și m-am dus cu ea la ăia, la inspectorat în Teleorman.

Când au văzut-o, au înghețat. Mi-au dat transferul pe loc.

Atunci am văzut-o ultima dată pe Elena Ceaușescu.

30 APRILIE 1988

Traian a vrut să facă Facultatea de Filosofie.

N-a intrat.

Prima dată, la sfârșitul anilor '60. Era un copil oarecare dintr-o familie obișnuită, care trăia într-o casă din sudul orașului. A absolvit liceul Șincai.

Bunicii mei nu au avut activitate politică, nu au fost membri de partid, nici nu au avut păreri în perioada comunistă. Într-un fel, ei au fost anticomuniști, pentru că au avut de pierdut după 1945. Un străbunic, o parte din casă, iar celălalt, niște terenuri în Argeș. Bine, ei n-au pierdut, totuși, cum au pierdut alții. Dar bunicii mei veneau din două familii care mai mult au pierdut decât au câștigat când au venit comuniștii. Fără activitate politică s-au angajat la fabrici, bunică-miu a fost electrician și bunică-mea a lucrat în confecții. Au avut doi băieți, pe Traian și pe Gabi. Traian s-a născut în 1950 și Gabi în 1953. Au trăit toți într-o casă, cu străbunicii, părinții lui bunică-miu. Bunicii mei nu au intervenit peste deciziile importante ale copiiilor lor.

Traian era singur.

A fost un bătăuș redutabil la ei în cartier, în Văcărești. Trebuia să-l apere pe frate-su.

Traian a iubit maidanele și dealurile din cartier, de la Mânăstirea Văcărești, de la Mărășești și Piscului, iar mai târziu, în liceu, a descoperit drumeția. I-au plăcut aventura și explorarea.

După ce a picat la filosofie s-a dus în armată. Cu cărțile de filosofie după el. Departe, undeva prin Ardeal. S-a întors din armată chinuit și cu urme după mai multe bătăi, de data asta avute cu soldații din unitate.

Când s-a întors din armată, a dat, din nou, la filosofie.

N-a intrat.

Avea 23 de ani. A renunțat la filosofie. Prin anii '70, transformarea comunistă a orașului ajunsese aproape de perioada ei de vârf. S-a hotărât să intre în construcții. Nu a mai încercat să dea la facultate. S-a înscris la școala tehnică de ingineri. După doi ani, Traian a ajuns inginer constructor.

S-a angajat la Antrepriza Construcții Montaj 3, cu sediul în partea veche a orașului, în fostul cartier al minorităților, pe strada Mântuleasa, numărul 14. Traian a primit biroul la etajul unu al unei clădiri construite înaintea Primului Război Mondial, într-o cameră foarte înaltă, cu un balcon din fier forjat care dădea spre Mântuleasa. Biroul lui Traian era primul, din stânga. Împărțea camera cu alți trei colegi, fiecare cu biroul pe un sfert de cameră, plin cu planuri, rigle, truse de geometrie și patru telefoane fixe.

Prima lucrare mare pe care a primit-o a fost în cartierul Pantelimon. S-a făcut o bază în Dobroești, aproape de lucrări. Era un ansamblu de barăci în care inginerii aveau birouri și de acolo supravegheau lucrările împreună cu arhitecții și inspectorii. Traian avea program două zile pe săptămână în Dobroești și patru zile în Mântuleasa.

S-a bucurat că a ajuns în cartierul Mântuleasa–Armenească, zona în care s-a născut el. De aici începea Calea Văcărești, care ajungea până la casa lui, la numărul 400. Strada nu mai era așa lungă, casa de la 400 s-a demolat în vara lui 1982. Când au venit buldozerele, Traian a ieșit în fața curții și a căutat ceva care să-i

amintească de locul unde a fost casa. Știa că totul în jur urma să dispară. Mai puțin canalul din fața porții. Al doilea canal de la intersecție, către dealul de la Mărțișor. S-a mutat într-un apartament cu două camere, câteva străzi mai încolo.

În toamna lui '82 m-am născut eu.

Nu am știut nimic despre șantiere până într-o seară din 1984, nu împlinisem încă doi ani. Traian a venit acasă târziu, cu unul dintre ultimele metrouri. Era plin de răni, julituri și sânge pe față și pe brațe, cu cămașa ruptă și hainele zdrențuite. L-am întrebat ce a pățit. Mi-a spus că a căzut cu o motocicletă. Maică-mea l-a ajutat să-și dea jos hainele și să se panseze. Mult mai târziu mi-au povestit despre momentul ăsta. Traian și cu colegul lui de birou, inginerul Ion Banciu, se bătuseră în seara aia, în Dobroești, cu șase muncitori fierar-betoniști.

Banciu bea tărie. Tot timpul. Avea biroul lângă Traian, lângă geamul deschis de la balconul din fier forjat de pe Mântuleasa. Își făcuse un sistem din paie prin care putea să bea și la birou. Peste cămașă purta mereu un pulover. În buzunarul de la piept al cămășii își ținea sticla de băutură, în care avea un pai, la capăt continua cu alt pai, apoi cu altul până când un capăt de pai îi ieșea pe lângă guler și putea să sugă din el oricând voia sau să-l ascundă.

– Tati, uite unde sunt urcați oamenii ăia! i-am spus într-o zi de vară când ne plimbam pe șantier, prin spate, pe la Piața Delfinului. Aveam vreo patru ani.

– Sunt fierari-betoniști, mi-a răspuns.

Văzusem mai mulți muncitori urcați pe colțul unui bloc cu opt sau zece etaje. Îmi plăcea să mă uit la muncitorii care lucrau la înălțime. Îmi imaginam că trebuie să fie foarte tare să fii acolo. Cel mai mult îi invidiam pe macaragii. Credeam că cea mai frumoasă meserie din lume e să manevrezi macarale.

– Fierarii-betoniști sunt cei mai puternici muncitori. Mulți dintre băieții ăștia de pe șantier sunt veniți din diferite locuri din țară. Ei fac cele mai periculoase și grele munci, îmi povestea.

– Odată, tot în Pantelimon, aveam un fierar-betonist urcat pe colțul unui bloc, la etajul șase. Jos era un morman de nisip. Ăsta lucra acolo, era un băiat de prin Moldova, mare, voinic. Undeva, în spatele blocului, o macara ridicase multe geamuri în ramă de lemn; se montau geamurile la apartamentele din blocul alăturat. Macaraua s-a întors și s-a apropiat de colțul blocului unde lucra muncitorul ăsta. Macaragiul nu a fost atent la manevră și a crezut că atinge marginea blocului cu geamurile. A oprit brusc brațul macaralei. Dintr-odată, încărcătura cu geamuri a început să facă balans. A urmat o scenă care îmi face pielea găină și acum...

– Ce-a fost, ce s-a întâmplat? l-am întrebat curios.

– Păi, ce să se întâmple, geamurile au venit peste băiatul ăla. S-au spart peste el. O bucată ascuțită din geam i-a intrat în gât pe la ceafă și i-a ieșit pe partea cealaltă, prin față. A căzut de-acolo. Și aici e chestia. Toți am înghețat, îți dai seama, eram convinși că a murit când l-am văzut cum cade cu geamul înfipt în gât. A căzut peste mormanul de nisip. A căzut și s-a ridicat imediat în picioare, ca și cum ar fi căzut de la etajul unu. S-a ridicat, a dus mâna la ceafă și și-a tras singur geamul din gât. Era sânge peste tot, dar băiatul nu a pățit absolut nimic, geamul i-a ocolit toate venele, și carotida, și tot. L-am dus la spital, l-au cusut acolo și a doua zi era din nou sus, bandajat și cu fire.

Îl luam pe Traian de mână și el mă ducea pe șantiere. Ne urcam peste tot. Spre sfârșitul anilor '80, orașul ajunsese un șantier distopic din care nu mai înțelegeam nimic, nici social, nici urban. Demolările se terminaseră. Au fost veri pline de praf, cu un soare năucitor. Constructorii ridicau clădiri după planurile comuniste și totul părea un haos fără sfârșit. Uneori îi simțeam teama lui Traian. Și, în același timp, o simțeam și eu. Comunismul ajunsese la capătul puterilor și aveam impresia că inerția visului și a urbanisticii socialiste ne ducea pe toți într-o direcție întunecată. Străzile ajunseseră pustii, magazinele erau goale sau închise. Printre blocuri eram și eu cu Traian, și aveam impresia că toată

lumea din jur era a noastră. Mă aștepta să mă urc pe bloc. Îmi plăcea și îmi era frică. Cum ajungeam sus, îmi era frică.

Până pe la 10 ani visam des cum cad de pe bloc. Mă trezeam înainte să lovesc pământul.

Într-o duminică dimineață din vara lui '87, după micul dejun din apartamentul nostru de la etajul șapte, Traian mi-a spus:

– Hai, Mihnuță, tată, să mergem într-un turn!

Traian avea o nouă lucrare, hotelul Lebăda din insula Pantelimon. Ceaușescu dăduse ordin să se demoleze fosta mânăstire-spital Sfântul Pantelimon, construită de domnitorul Ghica în secolul al XVIII-lea, și în locul ei să se construiască hotelul de lux Lebăda. Pentru că locul fusese în trecut un spital pentru bolnavii de ciumă și pentru că era paranoic, Ceaușeascu nu a vizitat niciodată șantierul de la Lebăda. Îl trimitea pe Dăscălescu, prim-ministrul.

Când am ajuns, am dat câteva ture de insulă în jurul șantierului și m-am jucat cu un băț cu niște rațe pe mal. Pe șantier era gol, doar câțiva muncitori se ascundeau de căldură într-o baracă. Traian mi-a arătat ruinele fostei mânăstiri și apoi ne-am urcat în turnul recent finisat. Avea o servietă diplomat neagră, din piele. Și-a ridicat servieta, a așezat-o pe margine, pe mine m-a prins de brațe și m-a ridicat în picioare pe marginea turnului. M-am uitat în jos. El a înțeles că-mi era frică și mi-a spus:

– Nu se întâmplă nimic, Mihnuță, uite lacul! Uite ce frumos se vede!

Mi-a trecut frica. Într-adevăr, se vedea foarte departe, se vedea și Pantelimonul nou prin care fusesem cu Traian în anii trecuți.

După Pantelimon și Lebăda a urmat cel mai mare proiect la care a lucrat Traian, Casa Poporului și bulevardul Victoria Socialismului.

Îmi plăcea când mergeam la șantierul de la Unirii. Eram, de data asta, stăpânii centrului orașului. Locul arăta ca după o calamitate. Tot ce vedeam erau un început de șantier și infinitul traumei

demolării care nu avea timp să se vindece. Se crea o confuzie care mă speria și mă făcea să mă simt în siguranță, în același timp.

Când Traian avea treabă, eu îmi găseam de lucru pe șantier, fie îmi adunam țevi de apă din care îmi făceam pușcă de cornete, fie mă jucam cu alte obiecte de pe șantier, adunam electrozi de sudură, strângeam carbid pentru bombe. Mă cățăram pe unde puteam, făceam sărituri în nisip de pe bărăci sau de la etajul unu. Șantierele erau nesfârșite, nu începeau și nu se terminau niciodată, și uneori le uram. Nu-mi doream decât să se termine și să se mute oamenii, să apară magazine noi în care să găsim, poate, lucruri noi, și să înceapă viața.

La sfârșitul lui '87, într-o vizită la bunicii din partea mamei, nașii lor, Fane și Mărioara, erau foarte speriați pentru că auziseră că Ceaușescu avea de gând să dărâme blocul în care locuiau. Era blocul Gioconda din Piața Senatului. A fost construit în anii '50 și are 17 etaje. Fane și Mărioara aveau un apartament la etajul opt cu două camere, întunecos și mic. Rece și ciudat. La masa aia l-au întrebat pe Traian dacă știe ceva despre asta și dacă da, ce urmează să se întâmple cu ei, dacă a auzit unde urmau să primească repartiții locatarii celor peste 200 de apartamente despre care știau ei că vor fi demolate. Motivul demolării era absurd. Ceaușescu ar fi ajuns la concluzia că blocul Gioconda i-ar fi obturat vederea către centru și cheiul Dâmboviței din biroul lui din Casa Poporului, construită pe maidanul demolărilor cartierului Uranus. Traian nu a știut ce să-i spună lui Fane, nu auzise de așa ceva. Într-adevăr, temerea lui Fane s-a dovedit a fi fost un zvon local, blocul Gioconda e la locul lui, neatins și acum.

La începutul lui 1988, Traian a depus cerere pentru repartiție pentru un apartament cu trei camere. Apartamentul cu două camere în care mă născusem eu urma să devină neîncăpător. Am primit repartiție în Rahova.

Traian voia însă să se întoarcă în locurile unde copilărise, pe Văcărești, chiar dacă în doar șase ani totul se schimbase. A făcut în

așa fel încât dintr-o repartiție în Rahova ne-am ales cu mai multe variante de apartament cu trei camere într-unul dintre blocurile care se construiau, unde erau casele, grădinile și maidanele copilăriei lui. Prima variantă a fost un bloc cu patru etaje de la poalele dealului Mărțișor, pe strada Pridvorului, o stradă nouă, paralelă cu Calea Văcărești, care trecea pe unde erau grădinile oamenilor din Văcărești, între intersecția de la numărul 280 și Mărțișor.

În primăvara lui 1988 ne-am dus pe șantier să vedem blocul în care urma să ne mutăm. Ne-am urcat pe bloc împreună cu colegul lui, inginerul structurist Gabi Georgescu. Gabi m-a ridicat în cârcă să văd peisajul. Am râs. Era primăvară și o vreme frumoasă, am stat toată după-amiaza pe bloc.

Pe Văcărești, peste drum de locul unde avusese familia lui Traian casa, la numerele impare, unde se demolaseră patru străzi cu case, urmau să se construiască un baraj imens și cea mai mare sală olimpică din Europa de Est. Pe partea unde fusese casa s-au construit niște blocuri noi, speciale. Traian a reușit să primească un apartament la etajul trei, în blocul de pe colț. Blocul 1C în care ne-am mutat a fost construit pe locul unde fusese cândva cârciuma „La Urlătoare". Îi spune așa pentru că, uneori, în nopțile de iarnă când la cârciumă se făceau grătare uriașe și fumul plutea în gerurile anilor ălora, de pe dealul Mărțișor coborau lupii prin grădinile oamenilor și strigătele lor se auzeau în tot cartierul. Traian venea des la Urlătoare pentru că aici îl trimitea bunică-su să cumpere bere și alte produse.

Primăvara lui '88 ne-a prins cu apartamentul în construcție. Traian a dărâmat câțiva pereți din apartament și i-a reconstruit din cărămidă. Aveam un minișantier, al nostru, de data asta. Îmi plăcea să stau cu Nae, să-l urmăresc cum punea faianță și gresie prin băi și în bucătărie.

– Plăcile puse de Nae erau perfect montate, nu s-au desprins niciodată. Și au fost mii de apartamente. El a fost cel mai bun faianțar de pe șantier, mi-a zis Traian, acum vreo săptămână.

Nae stătea într-o casă, în Ferentari. A mai construit el singur o alta, la el în curte, pentru băiatul lui. La jumătatea anilor '90, Traian și maică-mea au fost nașii lui Nae și ai soției lui, la cununia de argint. A fost o petrecere la care s-au adunat câteva străzi în curtea lui Nae, din Ferentari. De atunci, pentru Nae, Traian n-a mai fost „domn' Traian", ci „nașule". A murit la începutul anilor 2000.

Ca să pară mai distractiv, Nae îmi povestea tot ce făcea în timp ce lucra. Mă jucam cu bucăți de parchet și alte materiale rămase. La sfârșit, Traian a adunat toate bucățile de parchet și alte jucării d-ale mele de pe șantier și a turnat beton peste ca să construiască o treaptă în apartament, spre balconul din sufragerie. Asta a fost contribuția mea la noul apartament.

Ne-am mutat.

Am primit numărul de telefon 758 463.

A urmat 1 Mai, într-o duminică. Sâmbătă, cu o zi înainte, Traian a venit mai devreme de la șantier, iar maică-mea a avut program scurt la școală. Pe la ora 18:00 aveam bilete la un spectacol de comedie. Ne pregăteam să ieșim din casă, când a sunat telefonul. Traian a fost anunțat că urmează o vizită-fulger a lui Ceaușescu pe șantierul de la viitorul bulevard Victoria Socialismului și Casa Poporului. Că trebuie să fie lume pe schele, să vadă Ceaușescu că se lucrează. Traian încerca să explice la telefon că, cel mai probabil, nu mai e niciun muncitor pe șantier, că a doua zi e 1 Mai și mai e și duminică, și toți sunt plecați... A închis telefonul și ne-a spus:

– Trebuie să mergem pe șantier, să vadă Ceaușescu oameni pe schele.

Am plecat toți trei spre Victoria Socialismului. Ai mei se gândeau că poate Ceaușescu o să vină repede și o să apucăm să vedem și spectacolul de comedie. Când am ajuns la șantier nu mai erau decât puțini muncitori, care se pregăteau să-și încheie ziua de lucru. Traian le-a spus să nu se schimbe, să rămână pe schele și să deschidă ușile barăcilor, să se înțeleagă că e activitate peste tot,

atunci când va trece Ceaușescu. Abia peste vreo oră, pe la 18:00, au început să vină și alți colegi de-ai lui Traian, unii împreună cu soțiile, alții cu copiii după ei. Informația era clară, trebuia să fie oameni pe schele, să creadă Ceaușeascu că se muncește zi și noapte la cea mai mare lucrare de construcții din comunism. Ne-am dat seama că spectacolul era pierdut și asta ne-a mai relaxat puțin. Înțeleseserăm că urma să ne petrecem seara de sâmbătă pe șantier, la figurație, împreună cu colegii lui Traian.

Oamenii veniseră, la fel ca noi, îmbrăcați frumos. Muncitori, directori, ingineri, arhitecți de la toate societățile de construcții din București, toți cei care nu plecaseră să sărbătorească 1 Mai în afara orașului, au venit să ocupe un loc pe schelele Victoriei Socialismului. Unii și-au camuflat copiii cu căști. Pe unii dintre ei îi cunoșteam, pe mulți nu-i văzusem niciodată, nici măcar Traian, care dădea mâna în stânga și în dreapta cu tot felul de oameni. Alergam cu alți copii pe acolo, pe schele, când s-a primit informația că Ceaușescu urma să ajungă în jurul orei 20:30. Voia să vadă șantierul seara.

Ne-am luat locul pe schele, erau râsete și strigam unii la alții dintr-o parte în alta. Coloana de mașini, în care probablil că era Ceaușescu, a trecut în mare viteză pe ceea ce urma să devină bulevardul Victoria Socialismului.

Nimeni nu l-a văzut.

Câteva luni mai târziu am primit de la un coleg de-ai lui Traian o mască africană din Zair. A fost una dintre jucăriile copilăriei mele.

Când m-am înscris la școală, în toamna lui '89, Traian a trimis niște băieți de pe șantier să construiască un gard la curtea școlii numărul 97. Am fost mândru încă din prima zi de școală.

A venit Revoluția.

Șantierele copilăriei mele s-au încheiat. Unele lucrări s-au terminat, altele nu. Traian a mai lucrat în construcții încă vreo cinci, șase ani.

Acum termină casa noastră, pe una dintre străduțele rămase după demolările din anii '80, din cartierul Uranus.

Ne-am adus aminte cum am stat pe schele, în cartier, în urmă cu treizeci de ani, când trecea Ceaușescu.

La casă am angajat o echipă de constructori. Șeful echipei i-a spus lui Traian:

– Nu se mai construiește ca pe vremea aia!

– Pe șantierele alea curgea sânge, mă, tu n-aveai ce să cauți acolo! i-a răspuns.

Câteva zile mai târziu l-a dat afară și am adus o altă echipă.

Când totul a fost aproape gata, l-a chemat pe colegul lui structurist, Gabi Georgescu, să-i arate lucrarea. Gabi i-a zis că nu trebuia să iasă din construcții.

– Da' tu de unde ai avut asta cu construcțiile, de unde ți-a venit ideea? De ce te-ai făcut constructor? îl întreb.

– Păi, dacă n-am intrat la filosofie...

– Foarte bine, eu mă bucur că ai picat. Probabil că tu nu. Dar de ce construcții? am continuat.

– Semăna, așa, ca stare, cu drumețiile.

La prețul de vânzare se adaugă 2%
reprezentând valoarea timbrului literar.